

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN

SÜREKLİ DEVRİM

devrimci - marksist aylık dergi

bildirge

özel sayı

temmuz 1978

DEVİRİM **ROSSO**

ORGANO DELLA LEGA MARXISTA RIVOLUZIONARIA

the **PLOUGH**

SÜREKLİ DEVRİM

devrimci - marksist aylık dergi

bildirge

İÇİNDEKİLER

ÇIKARKEN	3
ÇAĞIMIZDA DEVRİMCİ HAREKETİN SEYRİNE ÖZET BİR BAKIŞ VE DÜNYA DEVRİMİNİN ÜÇ ALANI	5
TÜRK BURJUVAZİSİNİN TARİHSEL ÇIKMAZI	9
İŞÇİ HAREKETİNİN ŞİMDİKİ DURUMU VE DEVRİMCİ MARKSİSTLERİN GÖREVLERİ	11
ULUSAL SORUN VE DEVRİMCİ MARKSİSTLERİN GÖREVLERİ	16
FAŞİZME KARŞI MÜCADELEDE DEVRİMCİ MARKSİSTLERİN GÖREVLERİ	17
KADINLARIN KURTULUŞU İÇİN MÜCADELE VE SOSYALİST DEVRİM	19
DEVRİM YOLUNDA ÖĞRENCİ HAREKETİNİN YERİ	20
DEVRİMCİ SOLUN BİRLİĞİ VE MERKEZCİLİK KARŞISINDA DEVRİMCİ MARKSİST TAVIR	22
CAN ÇEKİŞEN KAPİTALİZM VE DÖRDÜNCÜ ENTERNASYONAL'IN GÖREVLERİ (GEÇİŞ PROGRAMI)	24

Sahibi :

Hamza SOYSAL

Yazı İşleri Sorumlusu :

Uğur TEKİN

Yönetim Yeri :

Yerebatan Cad. Salkımsöğüt Sok. 20/9

Cağaloğlu/İstanbul

Abone Koşulları :

Yıllık : 150 TL.

Dış ülkelere : 300 TL.

Posta Havalesi :

Posta Çeki Hesap No: 109967

Dizgi :

SENA Matbaası

Baskı :

Er-Tu

Kapak Baskısı :

Gözlem Matbaası

Cilt :

Kardeşler Mücellithanesi

Genel Dağıtım

Sürekli Devrim

Baskı Tarihi :

4/7/1978

ÇIKARKEN

1917 Ekim proleter devriminin tüm dünya halklarının kurtuluşu için bir e-sin kaynağı olduğu Milli Mücadele yıllarında, işgal İstanbul'unda AYDINLIK çevresinde kısmi bir aydın hareketi, Anadolu'da çeteler ve Meclis içindeki muhaliflerle içiçe Yeşilordu ile başlayan ve giderek Üçüncü Enternasyonal'in 21 maddesini kabul eden THİF'sı hareketi ve Mustafa Suphi'nin Bakü'de kurduğu TKP'den oluşan sol hareket, aralarındaki tüm bireysel ilintilere rağmen henüz gerçek bir bütünlük arzetmiyordu.

1921 yılı başında Ankara'da resmi ordunun savaş gücünü kesin olarak kazanmasıyla birlikte, Yunanlılara karşı mücadele öncesinde a) Çetelerin temizlenmesi, b) Meclis içi solun sindirilmesi, c) Mustafa Suphi ve yoldaşlarının katledilmesi ile, merkezi otoritenin doğrudan çevresinden, mücadele içinde gelişme eğilimi gösterebilecek olan hareketler yokedilmiştir.

Bundan sonra sol hareket esas olarak yalnızca İstanbul'da varlığını sürdürmüştür. Bu hareketin genel karakteri Bolşevik bir yönelişten ziyade önderliğinin yapısına uygun olarak meşruiyet peşinde koşmadır. Toplumsal yaşamda etkinliği olmayan hareket Stalinist pratiğin ancak silik bir gölgesi olabilmıştır, o da lafzen. Ne dünyadaki bir dizi Stalinist benzerleri gibi işçi sınıfını burjuvaziye teslim edebilecek ne de işçi sınıfını müttefiklerinden tecrit edip mace-racı tavırlar takınabilecek kadar işçi sınıfı içinde tabanları vardı. Bu bakımdan geçmişin değerlendirilmesinde Menşevik

sıfatı bile, Menşeviklerin işçi sınıfının örgütlenmesinde belli bir yeri oldukları gözönüne alındığında, uyumsuz kaçmaktadır.

Lenin'den sonra Komintern'in ulusal Komünist partilerini SSCB'nin birer sınır bekçisini haline dönüştürmesi birçok ülkede devrimin gerilemesine yol açarken Türkiye'de ancak bazı sürtüşmelerden sözedilebilir. Kremlin bürokrasisi sınır bölgesinde bağımsız devrimci bir proleter hareketin gelişmesinde kendi çıkarları açısından bir yarar görmediği için TKP ömrü boyunca varoluş mücadelesini hukuki alanla sınırlamıştır. Bu da ideolojik olarak onun Kemalizmle, resmi ideoloji ile çok yakın ilişkiler içinde bulunmasına yol açmıştır. Böylece 'sol' CHP'nin daha solu olarak kalmıştır.

Sözü edilen, her alanda karanlık bir geçmiştir. Ne bir örgütsel başarı, ne teorik bir yaklaşımda özgünlük! Türk komünist hareketi hem dünya devrimci pratiğinin/teorisinin hem de en gerisinden revizyonizmin dışında kalmıştır.

1970'li yılların eşğine kadar geçmişin mirasını paylaşamayan 'eski'lerin ayrılığı proletaryanın bağımsız devrimci hareketini örgütleme ve yönlendirme konularında değil, mücadele yöntemi olarak cuntacılıkla parlamentarizm, sınıfların mevzilenmesinde Menşevizmle uvriyerizm-popülizm arasında harmanlanmaktaydı.

Küba devrimi, Che'nin yaşamı ve yazıları, 1968 yılında devrimci hareketin dünya çapında çeşitli düzeylerde yeni boyutlar kazanması, Çin-Sovyet çatışması ve SSCB'nin Çekoslovakya'yı işgali gibi «sosyalist» hareketin görüntüsel birliğinin parçalanması genç devrimci

kadrolarda dünya çapında aktif bir devrimci anlayışın gelişmesine yol açtı. Bu anlayış —reformizmden kopuş süreci— geleneksel solun da tarihin çöplüğüne atılmasını gerektiriyordu.

Çok daha dar bir zamanda ve tarihsel olarak çok daha elverişsiz koşullarda aynı süreç Türkiye’de henüz oluşum evresinde kesikliğe uğradı. İdeolojik ayakbağları oldukça güç çözülmüyordu ve tarih geçmişin günahlarını genç kuşaklardan çıkardı. Mücadele anlayışında aktif bir tavra girerken hayali bir ittifakın, Menşevik sınıf tahlillerinin ve Leninist örgütlenme teorisinin kavranamayışının sonucu, 50 yıllık «geçmişin» bedelini genç devrimciler hayatlarıyla ödediler.

Devrimci marksist hareketin bu gelenekle bağı tarihsel olarak Sovyet Devriminin yozlaşması tehlikesinin belirmesinden bu yana idamlar, cinayetler ve ihanetlerle örülmüştür. Sorun, basit bir değerlendirme ayrılığı değildir; söz konusu olan, sınıf mücadelesinde birarada bulunması tarihsel olarak mümkün olmayan devrimci marksizmle bürokratik gericilik arasındaki tarihsel uyumsuzluktur.

Devrimci marksistler, sınıfın doğrudan yaşadığı tüm deneylerin (başarılı ya da başarısız) tarihsel mirasçısı olurken, sınıfın üzerine bir karabasan gibi çöktürülen her türlü mezar kazıcılığına karşı mücadelenin en ön safında bulunurlar. Şunu da belirtelim ki, köhne geçmişle yerel anlaşmazlığımız değildir söz konusu olan. Biz bu pratiğin dünya çapındaki varlığına karşı devrimci seçeneği temsil ederek Avrupa Komünizminden Üçüncü Dünyacılığa, Komintern’in ikinci ve üçüncü dönem politikalarına, İkinci dünya savaşı arifesinde Nazi Almanyası ile ittifakı haklı göstermeğe çalışan özürçülüğe, içi boş ilercilik, yurtseverlik ve milliyetçilik gibi son tahlilde sistemi iyileştirmeye yaran eğilimlere karşı dünya devriminin tarihsel çıkarlarını, bulunduğu müca-

dele alanında temsil eden tüm devrimcilere, «mazur» bir geçmişe sığınmayı değil devrimci bir geleceği inşa etme çağrısında bulunuyoruz.

Bu yolda Marksizme bulaştırılmak istenen her türlü resmi ideolojiye karşı ulusal ve uluslararası düzeyde mücadele, proletaryanın bağımsız hareketinin örgütlenmesini yönlendirecek Leninist bir önderliğin oluşmasını sağlayacaktır. Bu önderlik, proletaryanın, ezilen kesimlerle tarihsel ittifakını fiili bir ittifaka dönüştürerek, programını —proletarya diktatörlüğü— kitlelerin doğrudan örgütlenmeleri, mücadeleleri içinde sinayarak geliştirecek ve proleter devrimi ile ona en gelişkin ifadesini verecektir.

Burjuvazinin toplumun tümü adına hareket etmekten aciz olduğu Türkiye’de demokratik sorunların çözümüne aday tek sınıf proletarya ve onun devrimci iktidarındır. Geniş köylü ve emekçi yığınları desteğine alan proletaryanın bu iktidarı, İşçi-Köylü sovyetleri temeli üzerinde yükselen işçi-köylü hükümeti aracılığıyla yürütülecektir. Ama bu işçi-köylü hükümeti, temel demokratik sorunların çözümünü ancak sosyalist sorunların çözümüne hızla el atarak gerçekleştirebilir. Bu anlamda demokratik devrim, proletaryanın devrimci iktidarı altında sosyalist devrime dönüşerek SÜREKLİ bir nitelik kazanır.

Ulusal devrimimiz dünya devriminin ancak bir parçasıdır. Ulusal sınırlar içinde kurulan işçi devleti, kapitalizmin bir dünya sistemi haline geldiği emperyalist çağda, sosyalizmi, ancak dünya devrimini geliştirerek kurabilir. Ulusal sınırlar içinde başlayan devrim uluslararası arenada tamamlanır ve bir dünya sistemi olarak kapitalizmin yerini, bir dünya sistemi olarak sosyalizm alır.

ÇAĞIMIZDA DEVRİMCİ HAREKETİN SEYRİNE ÖZET BİR BAKIŞ VE DÜNYA DEVRİMİNİN ÜÇ ALANI

1905'te Troçki'nin sürekli devrim teorisinde, işçi sınıfının tarihsel olarak burjuvaziye ait görevleri yerine getirmek zorunda kalacağını ve 1914'te Lenin'in emperyalizm teorisinde, emperyalist zincirin en zayıf halkasından kopacağını koyması, iki ustanın eşitsiz ve bileşik gelişme yasasının ana sonucunu kavradıklarını gösteriyordu. Yani, geçmişte ortaya konan formülasyonların tersine, proletarya, bir bütün olarak dünya kapitalist sisteminin çelişkileri sonucunda önce geri bir ülkede iktidara gelebilirdi. Her ikisi de böylesi bir zafetin başlıca kapitalist ülkelerdeki sosyalist devrimin zaferine ancak bir başlangıç olacağı ve nihai sonucu kolaylaştıracak bir araç olduğu görüşündeydiler.

Ama devrim daha dolaylı bir yol izledi. Liderliğin ihanetine uğrayan 1918-21 Alman ve Orta Avrupa devrimlerinin yenilgisi, ilk muzaffer devrimi geri Rusya'da tecrit ederek Sovyet devletinin ve Komintern'in bürokratik yozlaşmasına yolu açtı. Stalinist bürokrasinin sıkı denetimi altına giren Komintern, dünya devriminin bir aracı olmaktan çıkıp Kremlin'in elinde diplomatik manevra aracı haline geldi. İkinci savaş sonunda sosyal-demokrat ve Stalinist sınıf uzlaşmacı politikalar batı emperyalizminin de çabaları eşliğinde sosyalizmin zaferinin nesnel olarak olası ve yakın olduğu birkaç emperyalist ülkede kapitalist ekonominin ve burjuva devletin stabilizasyonuna yolaçtı.

1919—23 ve 1943—48 gibi başlıca iki

devrimci dalganın başarısızlıkla sonuçlanması dünya devriminin başlıca merkezini bir süre sömürge dünyaya kaydırıldı. Bu, ne emperyalist ülkelerde nesnel koşulların olgunlaşmamışlığından, ne de bu ülkelerdeki proletaryada devrimci enerji eksikliğindendi. 1917'den sonra bir dizi emperyalist ülkede proletarya hareketleri kapitalizmin yıkılmasını nesnel olarak olanak dahiline soktu. (1918—20'de Almanya, Orta Avrupa; 1919—21 İtalya; 1923 Almanya; 1926 İngiltere; 1931—37 İspanya; 1935—37 Fransa; 1943—48 Fransa, vb.) Bütün bu devrimci durumlarda resmi liderliğin ihaneti kesin rol oynamıştır.

Sömürge ve Yarı Sömürge Ülkelerde Sürekli Devrim

Devrim için «olgunlaşmış ve olgunlaşmamış» ülke sorununun ortadan kalktığı proleter devrimleri çağında, dünya devriminin üç ana gücü olan sömürge devrimi, yozlaşmış veya deforme işçi devletlerinde politik devrim ve emperyalist ülkelerde proleter devrimi, diyalektik bir birlik oluşturur. Emperyalist ülkelerde proleter devrimin gecikmesi, sömürge devriminin hızla sosyalist yolu tutmasında yavaşlatıcı rol oynarken, SSCB'de de politik devrimin olgunlaşmasının gecikmesine neden olmakta; öte yandan sömürge devriminin başarıları da, emperyalist ülkeler proletaryasının bu gecikmeyi aşmasına katkıda bulunmaktadır.

Sömürge ülkelerde sürekli devrim sürecinin nesnel şartları, esas olarak sömürge burjuvazisinin ve küçük burju-

va ulusalcı liderliklerin ekonomik ve kültürel atılımın yarattığı temel sorunları, kapitalist üretim tarzı içinde çözemeyişlerine dayanır. Öznel şartlar ise, sömürge kitlelerin genel olarak ulusal bağımsızlığın kazanılmasını yüksek bir maddi ve kültürel yaşam düzeyinin kazanılmasından ayırmaları gerçeğinde bulur. Bu, UZUN VADEDE, sosyalist devrimin zaferi olmaksızın bu ülkelerde, sosyal, ekonomik veya politik stabilizasyonun olanaklı olmadığını gösterir. Ancak özgül bazı şartların bir araya gelmesiyle GEÇİCİ politik stabilizasyonların (Peron, Nasır dönemi, vb.) varolabileceği de unutulmamalıdır.

Özellikle sanayi proletaryasının olmak üzere proletaryanın ağırlığı birçok yarı-sömürge ülkede artmaktadır; yarı-sömürge ve bağımlı sanayileşme, kitle-sel işsizliğin ve gecekonduların sefaletini pek azaltmamıştır. Proletaryanın yalnızca yabancı kapitalistlerle değil «ulusal» kapitalistler ve hükümetlerle de çatışması artmaktadır. Az gelişmiş bir toplumun ve ekonominin sorunlarını çözmekteki yeteneksizlikleri, emperyalizmle sürdürdükleri bağlar ile birlikte hükümetleri, sanayileşmenin yükünü kitlelere sırtlamayı zorlamaktadır. Enflasyon, hayat pahalılığı, işsizlik, konut ve temel kamu hizmetleri sorunu, okur yazarlıkta düşüklük, yaşam standardında düşme olmasa da durgunluk, özgürlüklerin baskı altına alınması, ücret dondurmaları, grevlerin yasaklanması gibi sorunlar, işçi ve yoksul köylülerin karşılaştığı sorunlar olarak kalmaktadır.

İkinci savaş sonrasında hızlanan sömürge devrimi, Küba devriminin zaferinden bu yana birçok yenilgiyle karşılaşmıştır. Bu yenilgilerde olumsuz olarak doğrulanan (ve Çin, Küba, Vietnam zaferlerinde olumlu olarak doğrulanan) şey, sürekli devrim teorisinin doğru temel varsayımlarıdır: yani sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde işçilerin ve köylülerin devrimci kitle yükselişinin baskısı altında bu ülkelerde bur-

juvazi, devlet aygıtı ve ordusuyla kütle halinde karşı-devrimin saflarına geçmeye zorlanır. Proletaryayı, «ulusal» burjuvaziye, onun siyasi önderliğinde, burjuva devlet aygıtına ve ordusuna bağlayan her hareket proletaryayı zorunlu olarak silahsızlandırır. Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde sınıflararası «popülist» siyasi ideoloji ve programlara karşı kent ve kır proletaryasının siyasi ve örgütsel bağımsızlığı için mücadele önemli bir görev olarak durmaktadır.

Emperyalist Ülkelerde Proleter Devrimi

İkinci savaş sonrasında kapitalizmin stabilizasyonu ve devrimci dalganın sömürge ve yarı-sömürge ülkelere kayması, emperyalist ülkelerde proleter devrimine ilişkin revizyonist ve yenilgici görüşlerin ortaya çıkmasına neden oldu. Batı proletaryasının tarihsel görevini yerine getiremeyeceği hatalı varsayımı üzerine kurulu bu anlayışlardan Fanon-Lin Piao'nun, sömürge devriminin genelleşmiş zaferinin emperyalist ülkeler proletaryasını yeni bir kalkışa götüreceği gerekli ve muhtemel bir önşart olduğu yolundaki «üçüncü dünyacı» kavramı ve «sosyalist» ülkelerin, emperyalist ülkelerdeki refah düzeyini geçmeleri noktasında ısrar eden tek ülkede sosyalizm teorisinin Kruşçevci «iki dünya kampı» çeşitlemesini sayabiliriz.

Ancak, batı ülkelerindeki işçi sınıfının savaşkan ruhu, İtalyan, Fransız, İspanyol, İngiliz ve hatta Federal Alman işçilerinin 1968 ile başlayan bir dizi işgal, genel grev, siyasi grev dalgasıyla yeniden ortaya konmuş ve giderek anti-kapitalist bir karakter kazanan talepleri, bağımsız mücadele örgütlerine doğru içgüdüsel atılımı ile Avrupa'daki işçi mücadelesinin anlamı açıkça belirmiştir.

1940'lar ve 1950'lerde batı işçi sınıfının sınıf bilinci üzerinde geçmiş yenilgi-

lerin uzun dönemli etkileri kazanmıştır. Ama 1960'ların sonuna doğru üretici güçlerin gelişmesi, işçi sınıfının kültürel düzeyinin yükselmesi, kapitalist üretim ilişkilerinin derinleşen krizi, Küba ve Vietnam devrimlerinin öznel yan ürünleriyle Stalinizmin büyüyen uluslararası krizinin birleşik sonucunda, yeni bir öncü ve onun çekirdeği olarak da yeni bir proleter devrimcileri kuşağı oluştu. Bu yeni kuşak, batı proletaryasını sonunda iktidar zaptına götürecektir olan yeni Leninist örgütleri kurma yoluna girdi.

Emperyalist ülkeler içinde işçi mücadelesinin benzer boyutlar göstermediği tek ülke ABD olarak kalmaktadır. ABD işçi sınıfının bu uzun süreli görece «sessizliği», savaş sonrası dönemde kuzey Amerika kapitalizminin görülmedik stabilizasyonu sonunda işçilerin yaşam standardında devamlı bir yükselme sağlayabilmesinden kaynaklanmaktadır. Üretkenlik üstünlüğünü Federal Almanya ve Japonya'ya kaptırmasıyla, ABD emperyalizmi giderek bu yüksek yaşam standardını da sağlayamamakta ve sosyal harcamaları kısmaktadır. Gerçek ücretlerde yıllardan beri bir durgunluk söz konusudur. Enflasyon ve işsizlik ABD toplumunu sarsmaktadır. Özellikle gençlik içinde, zencilerde ve Latin işçiler arasında radikalleşme olmaktadır. Önümüzdeki dönemin, derinleşen bunalım ortamında, ABD toplumunda bu eğilimlere karşı işçi mücadelesinin etrafında yoğunlaşan bir kitle hareketleri dönemi olarak ortaya çıkması oldukça muhtemeldir.

Bürokratlaşmış İşçi Devletlerinde Politik Devrim

1960'lardan bu yana SSCB ekonomisi devamlı bir kriz içindedir. Tarım sektöründe üretkenlik düzeyi düşük kalmaya devam etmektedir. Bu sürekli kriz, ağır sanayiinin büyüme hızındaki düşüşte, yatırımlardaki krizde ve üretkenlikteki yetersiz büyümede yansımakta-

dır. Sovyet ekonomisinin krizi, eksik üretim olarak devam etmektedir.

Yüksek derecede sanayileşmiş bir ülkede giderek karmaşıklaşan bir planlı ekonomiyi demokratik ve merkezi bir yönetim (işçilerin başlıca kararları verip kendi denetimleri altında uygulamaya soktukları) sistemi olmaksızın yürütmenin olanaksızlığı, «halk demokrasi-leri»nin ve SSCB'nin ekonomik güçlüklerinin merkezi noktasıdır. Yönetim tekelinin ayrıcalıklı bir bürokratik tabakada olması, muazzam israra ve ekonomik gelişmede dengesizliklere yol açarken kitlelerin yaşam standardını da tehdit etmektedir. Bu durumda her reform denemesi iki tür çelişkiyi ortaya koymaktadır: birincisi, pazar yasalarını güçlendirmeyi temel alan, fabrikaları «kârlı» hale getirmeyi amaçlayan her çaba, merkezi sonuçları olarak, işçi sınıfının iş güvenliğine ve yaşam standardına saldırıya yönelmiştir; ikincisi ise, bürokrasinin, en azından, desteğini aradığı teknik ve bilim taşıyıcı aydınlara reformların getirdiği politik liberalleşmeye bağlantılıdır. Bu liberalleşmenin toplumda yankılandığında işçi demokrasi taleplerine de yol açabileceğini Çekoslovakya örneği göstermiştir. Ama bürokrasi, entellektüellerin muhalefeti- ni işçilere bulaştırmamak için elinden geleni de yapmaktadır.

Uluslararası devrimin yenilgisi ile ilk işçi devletinin yalıtılması ve Rusya'nın geriliğinden ötürü Sovyet kitlelerinin düşük yaşam standardı 1923'ten sonra Sovyet kitlelerini politik pasifliğe itmiştir. İkinci savaş sonrasında SSCB'nin ikinci büyük sanayi gücü olmasıyla birlikte ekonomik talepler artmış, emperyalist saldırı tehlikesini bürokrasi, muhalif sesleri bastırmak için ustaca kullanmıştır. Çin devrimi ve Stalin'in ölümüyle birlikte bir dizi Doğu Avrupa ülkesinde kitle hareketlilikleri, hoşnutsuzlukları dile getiren bir kitle baskısını ortaya koymuştur. SSCB'de kitle baskısı ekonomik ve politik reformlara yol açmışsa da henüz işçi yönetimi ve konsey-

ler yoluyla denetim talepleri ortaya çıkmamıştır. Entellektüellerin hareketleri genel olarak muğlaktır ve daha çok yalnızca sosyalist demokrasiye yönelik taleplere değil, aynı zamanda proletaryanın sınıf çıkarlarına açıkça düşman olan taleplere, bürokrasinin teknokrat kanadının maddi çıkarlarını ifade eden ekonomik «liberalleşme» ve «rasyonalleştirme» taleplerine hizmet eden bir araç da olmaktadır.

Çin proletaryası için durum Sovyet proletaryasından daha içi açıcı değildir. Çin sosyalist devrimi, daha başından bürokratik olarak deforme bir işçi devletine yol açmıştır. Çin proletaryası sovyetler yoluyla doğrudan iktidar olmamıştır. Çin proletaryasının politik faaliyeti 1956—57'de Yüz Çiçek Açın hareketi ve 1965—68 «Kültür Devrimi» sırasında olmuştur. Çin'de «bürokratik yozlaşma», emperyalizmle ve yarı-sömürge ülkelerde iktidarda olan mülk sahibi sınıflarla sınıf işbirlikçi politika izleme yoluna girişle birlikte kesin bir anlam kazanmaktadır. Çin bürokrasisi dış saldırı ve savaş tehlikesi ile muhalif sesleri bastırmada başarılı olabilmektedir. Ama Çin kitleleri, Stalin dönemi SSCB'deki gibi atomize olup pasifleşmiş degillerdir. Bürokrasinin Maoist hizbinin manevraları, başlangıçta gençliğin ve giderek proletaryanın kitle hareketinin bağımsız dinamiğiyle sınırlanmıştır. Maoist bürokrasinin krizinde Çin kitleleri, SSCB'de Stalinizmin krizinde olmayan bir biçimde, daha doğrudan yer almışlardır. Bu, geleceğe ilişkin beklentilerde iyimser olunacak bir noktadır.

Doğu Avrupa ülkeleri ve SSCB'deki ezilen uluslar gözünde Macaristan ve Çekoslovakya örneklerinde olduğu gibi, Kremlin yönetimine açık bir başkaldırının, bizzat Rusya'da benzer bir başkaldırıyla çakışmaması veya ona yol açmaması halinde, çabucak ezileceğine olan yaygın kanı; Sovyet proletaryasında politik perspektif ve bilinç eksikliği; devrimci marksist işçi sınıfı muhalefatinin örgüt ve kadrolarının ezilmiş ol-

ması; SSCB'de işçilerin yaşam standardında yavaş ama uzun dönemli, devamlı yükselişin, politik perspektif yokluğunda «tüketiciliğe» ve hükümetten yalnızca «reformist» taleplere yol açması politik devrimin esas olarak öznel ve politik olan engelleri içinde en önemli olanlarıdır.

* * *

Dünya devriminin üç bileşkeninden dünya çapında sınıf ilişkilerini çok kısa zamanda kökten değiştirecek olanı elbette ki emperyalist ülkelerde sosyalist devrimin gerçekleşmesidir. Avrupa'da sosyalist devrimin zaferi Sovyet ve ABD proletaryasının bilincini harekete geçirecek kaldıraç olma potansiyelini taşımaktadır. Özellikle SSCB'de politik devrimin, patlayıcı çelişkileri bağrında taşıyan ve on yıldan beri resesyonlar içinde topallayan emperyalist ülkelerde sosyalist devrimi önceleyemeyeceği kuvvetli bir ihtimal olarak görünmekteyse de, işçi devletlerinde politik devrimin, sömürge devrimiyle birlikte bizzat emperyalist ülkelerde devrimi hızlandırıcı önemli canlılığını yitirmemektedir.

TÜRK BURJUVAZİSİNİN TARİHSEL ÇIKMAZI

Ortadoğu'nun «istikrarlı» gelişmesinin İran ve Yunanistan'la birlikte sacayağı olarak görülen Türkiye, ekonomik gelişme bakımından Latin Amerika'daki bir dizi ülkeyi hatırlatan dengersiz ve hızlı bir seyir izlemiştir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, soğuk savaşın önemli bir yerinde olmasından ve jeopolitik özelliğinden dolayı, bir dizi ülkeden çok daha fazla dış «yardım» alarak, hızla bir içpazarın bütünleşmesinde gerekli olan unsurları tamamlamıştır.

1960'lı yıllarda ticari kapitalizmin getirdiği sermaye birikimi ve «karma ekonomi» ilkesinin «planlı» olanaklarıyla yeni alanlara atılan Türk burjuvazisi 70'lerde rahatlıkla tekelci olarak adlandırılabilir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra sınırlı sayıda geri ülkenin yaptığı sıçramaya Türkiye biraz geç katılmışsa da ulusal gelirden, sanayiinin tarımını aştığı ender ülkeler arasındadır. Sermayenin uluslararasılaşması ve emeğin toplumsallaşmasındaki gelişmeler sonucu, işbölümünün emperyalist niteliği bozulmamakla birlikte, bütünsel olmayan bir sanayileşme Türkiye'de bir gerçeklik haline gelmiştir.

Bu sanayileşme, ülke ekonomisini dünya ekonomisine daha da bütünleştirmektedir. Yatırım mallarının ve ara malların emperyalist ülkelerden ithal edilmesi sonucu ithalat, tarımsal ürünler ve hammaddelerin ihracatı ile karşılanamayacak boyutlara eriştiğinden dış ticaret açığı kronik bir karakter kazanmaktadır. «Yardım» lar, turistik gelirler ve özellikle yabancı ülkelere çalışan işçilerin getireceği döviz-

lerle bu açığın kapatılması ancak kısmen mümkündür. Hem ikinci savaş sonrasında Ortadoğu'daki emperyalist politika ile çok yakından ilgili olan «yardım» lar, yumuşamanın gündeme gelmesiyle Ortadoğu'daki güç dengesinin değişmesi ve Türkiye'nin eski önemini nisbeten yitirmesi üzerine, önemli oranda sınırlanmıştır. Bu sınırlama-daki etkenlerden biri de dünya ekonomisinin içinde bulunduğu durum olmuştur.

Emperyalist ekonomi bugün bunalımdan çıkmış olmasına rağmen henüz nekahat dönemini aşmış değildir; ve Türk kapitalizmi için 1970 öncesi benzeri açık bonolar artık bir hayaldir. Çünkü kapitalist ekonomi henüz o günlerin gelişme dinamiğini yakalamaktan uzaktır. Uluslararası kurumlarla resmiyet kazanan emperyalist talepler daha acımasız olmaktadır.

Bir dizi Latin Amerika ülkesi gibi Türk kapitalizmi de dünyanın tüm ekonomik mihraklarına avuç açmıştır. Kapitalist büyümenin zorunlu kıldığı dış ödemeler açığı, enflasyonu hızlandırmaktadır. Türkiye gibi ülkelerde de enflasyon, sermaye birikiminin önemli bir ögesi olmaktadır. Böylece çalışan yığınların ve işçi sınıfının sırtına yüklenen bir ekonomi politikası içinde büyüyen oranlara varan sürekli enflasyon, devallüasyonlarla, bölüşümde büyük patlamalara yol açmaktadır.

Dış ödemeler dengesindeki kronik açığının sona ermesi Türkiye için, kapitalist sistem içinde mümkün değildir. Ekonomi ne kadar ferahladığı sanısını uyandırırsa çözümsüzlük o kadar derin olacaktır. Türk kapitalizmi sık sık tekrarlanan aralıklarla krize sürüklenmek durumundadır.

Az gelişmiş ülke burjuvazilerinin tümü de sosyoekonomik formasyonların farklılığına rağmen ekonomilerinin kronik krizini tarihsel olarak çözümleme olanağından yoksundurlar. Türk burjuvazisi de sınıfının tarihsel çıkmazı ile damgalanmıştır. Hakim sınıflar ara-

sındaki egemenlik mücadelesinin düzeyi sistem içi rasyonel düzenlemelere dahi fırsat vermemektedir. Tarımın modernizasyonu, tarımsal gelirlerin vergilendirilmesi kırsal kesimde; sanayinin yoğunlaşması, kentlerde küçük burjuvaziyi köklerinden koparıp radikalize edebilir. Siyasal olarak burjuvazi böyle bir tehlikeyi göze alamayacağı gibi bu tür düzenlemeleri, bağlı olduğu uluslararası emperyalist mihraklar dışında karar altına alamaz. Onlar için ise «güven» içinde, «istikrarlı» bir gelişmeye ancak izin verilebilir. Bu açıdan iktisadi olarak rasyonel olan politik olarak rasyonel olmamaktadır, burjuvazi için.

Yıllardan beri Türkiye'ye «tarımda uzmanlaşma»yı öneren emperyalist mihrakların, özellikle kırlarda radikalizasyonu hızlandıracak girişimleri desteklemeleri bir yana; burjuvazinin de siyasi ittifakları buna engeldir. Böylece Türk kapitalizminin toplardamarları özellikle kentlerin emekçi yığınlarına doğrultulmuştur.

Son iktisadi gelişmelerin özü de, köklü iç düzenlemeler olmadan emperyalist karar mekanizmalarının Türkiye'ye kolay kolay «yardım»da bulunamayacağı merkezindedir. Böylece burjuvazi her zamankinden daha çok bir içdüzenleme peşindedir; yani kapitalist gelişmenin sağlanabilmesi için her zamankinden fazla, emekçi yığınların ve işçi sınıfının sırtına yüklenmek durumundadır.

Bu politika en ucuz yoldan ancak sözde sosyal demokrat bir iktidar tarafından sağlanabilirdi ve 1977 Haziran seçiminde uluslararası mihrakların ve yerel burjuvazinin yanı sıra DİSK ve TÜRK-İŞ gibi iki büyük işçi konfederasyonunun ve de ilerici bir dizi meslek örgütünün ortak isteği olan CHP iktidarı aradan geçen süre içinde vazgeçilmezliğini kabul ettirdi. Böylece düzen, derinleşen bunalım karşısında yeni umut kapıları açabildi. Bunca zamandır beklenen bir 'gecikmiş' CHP iktidarının getirdiği iktisadi tedbirlerin emekçi yı-

ğınlara yüklediği faturalar şaşkınlıkla karşılandı ve hiçbir kitlevi tepkiye yol açmadan uygulamaya sokuldu. Teslimiyetçiliğin ve kuyrukçuluğun meyvaları reformizmin ilk gerçek siyasal sınavlarının ürünü olarak toplanmaya başlandı.

MC iktidarının ikinci kez kuruluşu, yükselen toplumsal muhalefeti dizginleyemeyeceği kaygısıyla uluslararası mihraklar tarafından da desteklenmiyordu. Siyasal yapının görece özerkliği sonucu kurulabilen MC iktidarı Türkiye'de şimdilik dünyada benzeri pek bulunmayan bir faşist hareketin gelişmesinin, sonucu, kanlı bir tabloyla kendini tarihe geçirirken sendikalarca sadece bir hükümet değişikliği yönünde, doğrudan devlete ya da özel mülkiyete yönelmeden frenlenmeye çalışılmıştır. TKP ağırlıklı DİSK döneminde, izlenen bu politika işçi sınıfının mücadelesini meşruiyet uğruna reformize etmeye yönelmiş ve kendi adına önemli başarılar sağlamıştır.

Devrimci sol hareketle işçi sınıfı arasında varolan kopukluk faşist hareketi gelişmesine ciddi boşalanlar açmaktadır. Önümüzdeki dönem boyunca siyasal iktidarın uluslararası ilişkiler doğrultusunda büyüme hızını düşürerek toplumsal dengeyi sağlama çabaları yanında, faşist hareketin gelişme şansı kitlelerin artan hoşnutsuzluğuna paralel göstereceği radikalizasyonla beraber olacaktır. «Denge» umuyla sömürülenlerle sömürülenler arasında kurdurulan zımnî ittifakın çözümünde devrimci hareketin göstereceği kararlılık ve çaba, faşist hareketin gelişme dinamiğini tersine çevirmeye başlayabilir.

Burjuvazi bir kez daha uluslararası paylaşımda emperyalist karar mekanizmalarının sınırladığı alanı kavramakla karşı karşıya kalmıştır. Toplumsal dengenin yeniden düzenlenmesi ihtiyacının bu kadar sık aralıklarla gündeme gelmesini, engellemenin yollarını burjuvazi bir kez daha ve boşuna ara-

maktadır. Türk kapitalizmi alışık olduğu hızlı gelişmenin eskisi gibi devam etmemesi halinde sınırlı seçeneklerle ancak hareket edebilir. Bağımlı ekonomisinin yapısı gereği bu seçenekler kimi ideologların sandığı gibi dış pazarlara dönük olamazlar; zira ne Arap parası, Avrupa teknolojisi ile Türk yapımının gerçekleşmesi Türk kapitalizminin bir başına tercih edebileceği bir yoldur ne de Türkiye'nin önüne «İhracat seferberliği» 'sihirli' yolu açılabilecektir. Böylece Misakı Milli sınırları dahilinde keskinleşmektedir çelişkiler ve ekonomik sorunlar yığınlarca da gittikçe yoğunlaşan sınıf mücadelesi düzeyinde kavranmaya başlanmaktadır. Bu Türkiye'nin geçmişi ile kıyaslanmayacak radikal olayların arifesinde olduğunu göstermektedir.

Böyle bir saptama yığınların düzeni sorgulamasının eşğine geldiğini de birlikte getirir. Nesnel olarak 1970'li yılların sonları Türkiye'de devrimci hareketin yükselişi için elverişli kitle hareketlerine ortam yaratacak kadar bunalımlarla örülmüştür.

İşsizlik gittikçe açık bir hal alır ken kapitalist büyümenin, sanayileşmenin tahrik ettiği hızlı kentleşme sonucu konut sorunu giderek küçük burjuvaziyi de genişine kucaklayan boyutlara erişmektedir. Öğrenim hakkının yanı sıra öğrenim özgürlüğünün kronik bir lüks olduğu ülkede toplumsal güvenlik kurumlarının gelişmemiş olması, özellikle kentlerde stabilizasyonu dinamitlemektedir.

MC baskılarına, CHP dengeciliğine karşı işçi sınıfı, çalışan yığınlar, ezilen kesimler, faşizasyonun yoğunlaştığı ortamda günbegün genişleyen ve radikalize olan taleplerini Türk kapitalizmine karşı belirtmektedirler.

İlk kez bu kadar emperyalist mihrakların doğrudan denetimi hayati bir önem kazanmıştır, kapitalist sistem için. Antiemperyalist mücadelenin antikapitalist mücadele ile içiçeliği, işçi sınıfının öncü kesimleri için gündeme

girmiştir. Sürekli devrim perspektifinin teorik bir varsayım değil, hayatın getirdiği nesnel bir zorunluluk olduğu, böylece bir kez daha tarih tarafından ispatlanmıştır.

İŞÇİ HAREKETİNİN ŞİMDİKİ DURUMU VE DEVRİMCİ MARKSİSTLERİN GÖREVLERİ

İşçi hareketi bugün bir dizi eksiklikler ve olumsuzluklarla belirlenmektedir. Herşeyden önce, işçilerin büyük bir çoğunluğunun bilinci, düzen tarafından belirlenmektedir. Günlük yaşantısı içinde duyduğu hoşnutsuzluklar ve tepkiler, burjuva demokrasisinin sınırları içinde kalmakta ve burjuva ve küçük burjuva reformist çözümler doğrultusunda kanalize edilmektedir. Ülkenin içine sürüklendiği bunalımlarda dahi (1969-70; 1973-74) sınıf mücadelesi bütünsel ve sisteme yönelik bir niteliğe ulaşamamaktadır.

Bunun nedeni, işçilerin yeterli politik ilgi ve savaşkanlık ruhu göstermemelerinde değildir. Zira onlar, kendilerinden beklenebilecek en kararlı ve militan tavırlarını koyabilmektedirler. Sorun, onların bu mücadelelerini birleştirebilecek ve kapitalizme karşı bilinçli bir sınıf savaşına dönüştürebilecek yetenekte bir önderliğe sahip olmamalarıdır.

Proletarya, yaşam koşullarından ve burjuvazinin saldırılarından derin bir hoşnutsuzluk içindedir. O, sorunlarına acil çözümler getirecek bir önderlik aramaktadır. Eğer bugün işçi sınıfı bunu, kapitalist düzenin sınırları içinde kalan reformlar vaad eden sözde sosyal demokrat bir burjuva partisinde buluyorsa, bunun nedeni kendisine «sınıf partisi» diyen örgütlerin aslında sınıfa gerçek kurtuluşunu gösterebilen devrimci bir program sunamamalarında, burjuva toplumu çerçevesinde yürütü-

lecek reformlarla yetinen «asgari program»lar önermelerindedir. Sınıfın gözünde, sorun bir kez düzenin sınırları içinde uygulanacak reformlar halinde belirdiğinde ve sosyalizmin ancak lafı edilir hale geldiğinde, elbette ki, bunları şu veya bu biçimde gerçekleştirecek en güçlü önderliğin arkasından gidecektir. Ve bugün bu, CHP'dir.

Ama bunların yanısıra kapitalist kriz dönem dönem etkisini kitleler üzerinde duyurmakta, kriz ağırlaştıkça da burjuvazinin çözümler bulması güçleşmekte, giderek burjuva demokrasisi kurumları iflas etmekte ve sistemin çözümsüzlüğü açığa çıkmaktadır. Bu çözülme süreci hızlandıkça, sınıflar arasındaki zıtlıklar da artacaktır. Ama eğer işçi sınıfı toplumu dönüştürebilmesine yardımcı olacak güçlü ve kararlı bir önderlik bulamazsa, burjuvazi güçlerini yeniden toparlayabilecek, birleştirebilecek ve kendi çözümlerini, öndersiz ve dağınık durumdaki proletaryaya kabul ettirebilecektir.

Böylece, proletarya hareketinin merkezi sorunu, önderlik sorunu olarak ortaya çıkmaktadır. Devrimci marksistlerin önlerindeki görev, işçi sınıfına, günlük mücadelesi ile iktidarın devrimci fethi arasındaki köprüyü kurabilmesinde yardımcı olabilen bir önderliğin yaratılması sürecini başlatmaktır.

Bu önderlik, tek devrimci öğretisi olan marksizmin her türlü reformist veya ultra-sol çarpıtmalara karşı ısrarlı şekilde savunulması, öncü kesimlerin Bolşevik-Leninist ilkeler doğrultusunda eğitilmesi ve sömürülen ve ezilen kitlelere iktidarın fethi yolunun gösterilmesi ile doğar ve gelişir. Bu, kitlelerin bulunduğu her yerde, bugün için özellikle sendikalarda yer almak, bunları güçlendirmek ve yaygınlaştırmak, içlerinde devrimci marksizmin programını ısrarlı bir biçimde savunmak, bürokratik liderliklerin politikalarına karşı sınıfın bağımsız gücünü geliştirmek ve bu doğrultuda ve işçi demokrasisi te-

meli üzerinde devrimci öncünün birliğini sağlamak ile mümkündür.

Sendikalar ve Sınıf Mücadelesi

Proletaryayı burjuvazinin etkisinden kurtarabilmek ve ona kendi sınıf bilincini kazandırabilmenin birer aracı işlevini görebilmeleri için herşeyden önce sendikaların burjuva devletinden bağımsız olmaları gerekir. Ama işçilerin iki büyük konfederasyonu Türk-İş ve DİSK ve onların liderlikleri, sınıfın bağımsız gücünü ve militanlığını arttırmak yerine giderek devletle bütünleşmekte ve onun işçiler üzerindeki politik karakolları haline gelmektedirler. Böylece sınıf, kendi mücadele deneyimleri içinde kapitalizme karşı savaşın eğitimini görememekte, öncülerini oluşturmamakta ve hareket alanı sendika bürokrasisinin saptadığı sınırlar içinde kalmaktadır.

Türk-İş, sınıf mücadelesi içinde tam bir fren rolü oynamaktadır. Kuruluşundan bu yana burjuva devletin işçi sınıfı üzerindeki nöbetçisi olma görevini yürütmüş, bonapartist rejimlere kol-tuk değnekliği yapmıştır. Bu anlamda, Türk-İş liderliği, sınıf uzlaşmacı değil, fakat burjuva niteliktedir.

Türk-İş'in temsil ettiği Amerikan sendikacılığına karşı en önemli hareket DİSK'in kurulması olmuştur. Bu örgütün kısa sürede büyümesinin temelinde özellikle sınıfın öncü kesimlerinin hoşnutsuzluklarını dile getirmesi ve kucaklaması yatmaktadır. Ancak bu dile getiriş daima düzenin sınırları içinde kalmış, bu «sınır» her zaman bürokratik liderlik tarafından saptanmıştır. Bu bürokrasi, kaynağını emek-sermaye çatışmasından alırken, bir yandan da dayandığı kesimlerin sınıfın bütünü üzerindeki egemenliğini korumak durumundadır. Bu yüzden de, sermaye ile mücadelesinde büyük altüst oluşlara, bu süreç içinde kitlelerin bağımsız inisiyatiflerinin doğmasına ve önderliği parçalamasına neden olmasına şiddet-

le direnmektedir. Onun 'normal' dönemlerdeki uzlaşmacı politikaları, sınıf mücadelesinin şiddetlendiği anlarda açıkça karşıdevrimci politikalar haline dönüşebilmektedir.

Bundan ötürüdür ki DİSK liderliği mücadelesini ancak işçi sınıfının kısmi hedefleri doğrultusunda yürütmekte, bunları elde etmek için bile sınıfın militanlığını değil, fakat uzlaşmacı politikalar temeli üzerinde hareket etmektedir. Sınıfın tümüne ve onun hareketine başvurulduğu anlar ise, bürokrasinin kendi varlığını savunmak zorunda olduğu dönemlerdir.

Sendikalar içinde devrimci marksist çalışmanın temelleri, bu örgütlerin DEVLETEN BAĞIMSIZLAŞTIRILMALARI, SENDİKAL DEMOKRASİ ve GEÇİŞ TALEPLERİ sistemi üzerine kurulmalıdır. Sınıf mücadelesinin keskinleştiği dönemlerde, sendika bürokrasileri, eylemleri zararsız kılmaya çalışmaktadırlar. Bu şartlar karşısında devrimcilerin görevi, hareketin önüne birer engel haline gelen önderleri yenilemek ve sınıf mücadelesini daha üst mücadele ve örgüt biçimlerine dönüştürmektir. Bu ancak, sınıfın önündeki acil sorunlardan kalkarak gerekli geçiş taleplerini formüle edebilmeye ve ısrarlı bir biçimde savunmaya bağlıdır. Sendikal demokrasi uğruna verilecek mücadele, ancak işçi sınıfının geçiş taleplerini sendikaların eylem programı haline getirme savaşıyla anlam kazanabilir.

Bunların ışığı altında :

● İşçi sendikalarının devletle bütünleşmelerine, burjuva devletin işçi sınıfı içindeki politik karakolları haline dönüşmelerine müsaade etmemek ve sınıf sendikacılığının bağımsız niteliği için savaşmak devrimcilerin önde gelen görevlerindendir.

● Sendikaların gerçek proleter demokrasisi okulları haline dönüşmesi ancak sendika bürokrasilerinin yıkılması ve sendika liderlikleri üzerinde işçi denetiminin kurulmasıyla mümkündür. Bu

denetim, yöneticilerin her yıl demokratik bir biçimde üyelerin dolaysız oyuyla seçilmesi, yöneticilerin her an geri alınabilmesi, ücretlerinin vasıflı bir işçinin ücretinden fazla olmaması, sendikalar içinde açık muhalefet eğilimlerinin kurulabilmesi ve sendika yayınları içinde seslerini duyurabilmesi ile ifade edilebilir.

● Devrimci marksistler sendikal demokrasi ve işçi sınıfının acil, demokratik ve geçiş talepleri temeli üzerinde sendikalar içinde devrimci eğilimler oluşturmaya hedeflerler. Aynı şekilde bu temeller üzerinde sendikaların birliği için savaşırlar. Ancak bunun boş bir slogan haline dönüşmemesi için birliğin temelleri sınıf mücadelesinin çıkarları içinde aranmalı ve bu örgütlerin devletle bütünleşmeleri kesin ve geri dönülmez bir nitelik aldığı anda ondan kopuş perspektifi gözden uzak tutulmalıdır.

Talepler Uğruna Mücadele

Devrimci önderliğin yaratılması, sınıfın önündeki acil sorunlardan kalkarak bu sorunları, kitlelere iktidarın yolunu gösterecek biçimde geçiş talepleri halinde formüle etmeksizin ve bunları kararlı bir biçimde savunmaksızın mümkün değildir. Devrimciler, işçi sınıfının ve tüm sömürülen yığınların örgütlü ve örgütsüz bütün kesimleri içinde bu talepleri açığa çıkartmak, devrimci programı inşaaya başlamak, onun etrafında öncü kesimleri toplamak ve sınıf mücadelesini bu doğrultuda etkilemek için çalışırlar.

Bugün devrimci marksistlerin çalışmalarına yön verecek olan sorunlar ve talepler şöyledir :

● Fiyat artışlarının hızı, gerçek ücretlerde düşüşe yol açmaktadır. Fiyat artışları oranında işçi ücretleri de otomatik olarak yükseltilmelidir. Sendikalar, toplu sözleşmelerine, bu doğrultuda maddeler konulması için mücadele vermelidirler.

● Gerçek fiyat artışlarını tesbit etmek için sendikalar araştırma komisyonları kurmalı ve halkı fiyat artışlarından anında haberdar etmelidirler .Bu talep, aynı zamanda fiyatları denetlemek için geniş tüketici yığınlar içinde kurulacak «Fiyat Denetim Komiteleri» ile tamamlanmalıdır.

● Ülkemizdeki devasa işsizlik, halkımızın kaderi değil, kapitalizmin bir ürünüdür ve onun yararına işlemektedir. Bundan ötürü İŞGÜNÜNÜN AYARLANMASI için mücadele kaçınılmaz bir görevdir. Haftalık çalışma süresi kısaltılmalı ve işletmelere işsizler ordusundan yeni işçiler alınmalı, eldeki işlerin tamamı, ücretlerden en ufak bir kısıntı olmadan tüm çalışabilenler arasında bölüştürülmelidir.

● Kapitalizmin işlerliği içinde yapısal ve konjonktürel işsizliğe karşı devletin gerekli önlemleri alması zorunludur. Bu doğrultuda, işçi sınıfının devletten, işini kaybeden emekçi için işteki ücretinin tamamını kendisine İŞSİZLİK Sİ-GORTASI olarak ödenmesini talep etmek en doğal hakkıdır.

● Her ne nedenle olursa olsun, kapitalistlerin işçileri kapı dışarı ederek fabrika kapamalarına karşı, o işletmelerin tazminatsız olarak ve işçi denetimi altında millileştirilmesini isteriz. Bu düzende kapatılan bir işletmeyi işçilerin kendi denetimleri altında işletmeleri en kaçınılmaz hakları, onları bu doğrultuda örgütlemek ve seferber etmek de devrimcilerin görevidir.

● Burjuvazinin, sendika bürokrasileri aracılığı ile işçiler üzerindeki denetimlerini devam ettirmeye yarayan iş kanunu, Sendikalar, Grev ve Toplu Sözleşme, Lokavt Kanunları tümüyle iptal edilmeli, işçi sınıfının kazanılmış fakat yasalarda yer almayan haklarını koruyan ve mücadelesi önündeki sınırları kaldıran yeni ve tek bir İş Yasası için mücadele edilmelidir.

● İşçi sınıfı, ulusal düzeydeki sendika-

ları ve konfederasyonları aracılığı ile ekonomiyi ve üretimi denetim altına almak doğrultusunda seferber edilmelidir. Bu, burjuvazinin, çeşitli ülkelerde uygulamaya koymaya çalıştığı «yönetime katılmak» değildir. İşçiler burjuvazinin kapitalist yönetimine katılmayı reddederler ve kendi planlı ekonomileri için mücadele verirler ve bu yolda mücadelelerine, üretimin denetim altına alınmasıyla başlarlar.

● Dış ticaret tümüyle millileştirilmelidir.

● Vergi yükü kitlelerin sırtından alınarak emperyalist ve yerli büyük sermayenin sırtına yüklenmelidir. İşçilerin ve onların sendikalarının denetimi altında tesbit edilecek olan asgari ücretten vergi kesilmemeli, kapitalistlerin kârları vergilendirilmelidir.

● Tüm özel bankalar ve sigorta şirketleri millileştirilmeli, tek bir devlet bankası kurulmalıdır.

● Devlet yatırımları özel sermayenin destekçisi olmak durumundan çıkarılmalıdır.

Tüm bu millileştirme ve işçi denetimi taleplerine, yerli ve emperyalist burjuvazi şiddetle karşı çıkacaktır. Reformistler ise bu taleplerin kapitalist sınırlar içinde gerçekleştirilemeyeceğini iddia edeceklerdir. Ama devrimcilerin görevi, çürümekte olan düzeni korumak ve iyileştirmek değil, fakat sorunların kaynağını ve çözüm yollarını işçi sınıfına anlatmaktır. Çalışan yığınlar bu talepler doğrultusunda mücadele ettikleri oranda, kapitalist ekonominin yıkılması ve devlet iktidarının kendilerince ele alınması gerekliliğini anlayacaklardır.

Kısmi reformlarla yetinen uzlaşmacıların aksine devrimci marksistler sisteminin köklü dönüşümü için mücadele ederler ve işçi sınıfına, gerektiğinde elde silah savaş verme olasılığını anlatırlar; onları bu doğrultuda eğitirler ve örgütlerler.

İşçi Sınıfının Birleşik Cephesi ve Öz-Örgütlenmeler

Devrimci marksistler, gerek burjuvaziye karşı ve gerekse de bürokratik liderliklere karşı, sınıfın en geniş kesimlerini acil sorunlardan başlayarak giderek devrimci program etrafında birleştirmeye çalışırlar. Bu, Leninist Komintern'in formüle etmiş olduğu Birleşik İşçi Cephesi uğrunda mücadele ile olabilir. Böyle bir cephe ile amaçlanan, işçilerin mücadele birliğini sağlamak ve politikalarını ancak sınıfın parçalanmışlığı üzerine inşa edebilen reformist ve her türlü ikameci önderliğin ihanetlerini kitlelerin gözünde aydınlatmaktır.

Bugün Birleşik İşçi Cephesi'nin kurulması gereken ilk alan sendikalardır. Proleter demokrasisi ve devrimci sınıf politikaları etrafında tüm muhalif akımların birleştirilmesi ve bürokrasiye karşı alternatif bir güç haline getirilmesi gerekmektedir. Ancak, BİC, bu cepheye katılanların birbirlerine teslimiyeti değil, fakat tartışmada özgürlük, eylemde birlik ilkesi üzerine inşa edilir. Ulusal siyasi alanda ise BİC, burjuvazinin ve onun faşist milislerine karşı sınıfın eylem birliğinin gerçekleştirilmesi anlamına gelir.

Devrim mücadelesine hazırlanma açısından işçi sınıfı için çok önemli bir okul işlevi görmesine ve devrimci marksistler için kadrolaşma, propaganda/ajitasyon hazırlık çalışmaları açısından, sınıf kitle örgütleri büyük öneme sahiptir. Bunların kurulması, güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması Bolşevik-Leninistlerin başlıca çabalarındandır. Kapitalizmin «normal», sınıf mücadelesinin «sakin» dönemlerinin örgütleri olarak özellikle sendikalar, devrimci hareketin kurmay merkezleri olmaktan uzaktırlar. Proletarya, mücadelesinin yükseliş dönemlerinde, devrim öncesi ve devrim durumlarında, kitleleri iktidarın devrimci fethi yolunda birleştire-

rebilecek ve yönetilebilecek daha üst örgütlenme biçimlerine gerek duyar. Proletaryanın ve komünist hareketin yüzyılı aşkın mücadeleleri, bu örgütleri SOVYETLER biçiminde yaratmıştır. Ve henüz, kitlelere daha geniş demokratik bir alan sunan, onun güçlerini sosyalizm doğrultusunda birleştirebilen başka bir örgütlenme ortaya çıkamamıştır. Ancak SOVYETLER, sınıf mücadelesinin doğru bir biçimde yönlendirilmesi olmaksızın bir günde doğmaz. Bu örgütlenmeler, devrimcilerin doğru bir biçimde uyguladıkları BİC taktikleri ve bu temel üzerinde işçi sınıfının düzene karşı alternatif bir iktidar, İKİLİ İKTİDAR kurması doğrultusunda seferber edilmesi ile ortaya çıkabilir, gelişebilir.

Sınıf mücadelesinin kızgınlığı devrim öncesi ve devrim durumlarında işyerlerinde demokratik olarak seçilmiş ve fabrika içinde işverene karşı bir İKİLİ İKTİDAR işlevi üstlenecek olan FABRİKA KOMİTELERİ sloganı ileri sürülmelidir. Fabrika komiteleri, işçilerin sermayeye karşı ikili iktidar organları olmakla kalmayıp, «sakin» dönemlerde uzlaşmacı sendika önderlerinin devrim öncesi ve devrim dönemlerindeki açık karşıdevrimci direnmelerinin üstesinden gelebilmek için de gereklidir. Onların bu direnişlerinin kırılması oranında proletarya, hareketini ve örgütlenmelerini genişletebilecek, birleştirebilecek ve iktidarın zaptı yolunda ilerleyebilecektir.

Bu tür örgütlenmelerin alacağı biçim (ve isim), savaşı kitlelerin bilinç ve hareket düzeyleri ile belirlenecek ve o süreç içinde genişleyip derinleşecektir. Ama her adımda perspektif, proletaryanın, fabrika, mahalle, şehir ve nihayet ulusal düzeyde ikili iktidar organlarının yaratılması, bu organların İŞÇİ DENETİMİnden başlayarak ve giderek iktidarın fethi doğrultusunda hareketin yönetim merkezleri haline getirilmesi ve yarınki işçi devletinin temel kurumları olarak örgütlenmeleridir.

ULUSAL SORUN VE DEVİRİMCİ MARKSİSTLERİN GÖREVLERİ

Türk devriminin anahtar sorunlarından olan Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı uğruna mücadele, Devrimci Marksist hareketin odak noktalarından biridir.

1971 öncesinde şekilsiz bir biçimde başlayıp 1974 sonrasında özellikle Kürt solunun vurguladığı tartışmalarla birlikte, ezen ulus Marksistlerinin yakın zamana kadar gizli kalan sosyal şoven tavırları açığa vuruldu. Bu hareketlerin tümünün de ortak yanı kendi örgütlerinin çatısı altında birleşmeyi önerdikleri Kürt devrimcilerinin somut sorunlarına değinmemek ve varolan Kürt siyasal hareketlerine karşı açık ve kesin bir tutum takınmayarak onların, ezilen ulusun kurtuluşu mücadelesine katkılarını görmezlikten gelmek noktasında toplanabilir.

İşçi sınıfının enternasyonal birliğinin sağlanması yolunda mücadele yalnızca iki ulusun işçilerinin birliğinden değil, tüm ülkelerin işçilerinin birliğinden geçer. Bu konuda tavır takınmayan tüm hareketlerin, birlik adına ezilen ulusun işçilerine, devrimcilerine çağrılar çıkararak ezen ulusun devrimcilerinin örgütünü tek örgüt olarak kabul etmeye davet etmelerinin, enternasyonalizmle bir ilgisi yoktur. Enternasyonalizm ancak enternasyonal bir perspektif ve örgütle gerçeklik kazanır.

UKKTH ile proletaryanın çıkarları arasında genel kural olarak bir çelişki olmadığı gerçeğinden hareketle Devrimci Marksistler bu uğurda mücadele veren tüm hareketleri önşart koşmadan desteklerler. Devrimci Marksistlerin, «birlik» adına ulusal bağımsızlık ha-

reketlerini görmezlikten gelen ya da onları proleter olmamakla itham eden ultrasol görüşlerle ve de her türlü ulusal hareketi sınıf içeriğine bakmaksızın eleştirisiz destekleyen «milliyetçi» görüşlerle, yakından uzaktan hiçbir ilgisi yoktur.

Biz UKKTH'nı tartışmasız kabul ediyoruz ve bu ulusların işçilerini tüm ülkelerin işçileri ile birleşmeye çağırıyoruz. Rus ve Çin bürokrasisinin büyük devlet şovenizminin ulusal çaptaki görünümü olan milliyetçiliğe karşı mücadele, devrimci solun önündeki en büyük görevlerden biridir. Türk devrimci hareketi her türlü örgütlenme özgürlüğünü savunurken ezilen ulusun ayrı örgütlenme hakkını da en az aynı kararlılıkla savunmak zorundadır. Türk kesiminde genişleyen demokratik haklara paralel bir biçimde Kürt kesiminde de medeni haklar gelişmediği takdirde Türk ve Kürt devrimcileri arasındaki ortak mücadele için gerekli platform ortadan kalkacaktır.

Türk kesimindeki yaygın milliyetçilik, «yurtsever», «milliyetçi» mücadele anlayışları, hem milliyetçiliği onlardan iyi becererek gerici güçlerin yaratmaya çalıştıkları ırkçı propagandaya sınıf içinde meşruiyet sağlamakta, hem de Kürt halkı ile Türk halkı arasında yaratılması gereken kardeşçe ortamı yok etmektedir.

Kürt ulusunun parçalanmışlığını sürdürmek isteyen yönetimlerin oluşturmuş olduğu birlik karşısında, bağımsızlık ve birleşme mücadelesi vermek zorunda olan Kürt devrimcilerini bekleyen en büyük tarihi görevlerden biri de, bu ülkelerdeki devrimcilerin sadece desteğini almak değil, zaferin, tümünün birliğinden geçtiğini bir an bile gözden ırak tutmamaktır.

Kürt ulusunu gerçek kurtuluşa ancak proleter önderliğin götüreceği gerçeğini kabul eden Devrimci Marksist hareket, Kürt ulusunu ezen ulusların tümünün devrimci önderliklerinin, ortak mücadele platformu çerçevesinde

hareket etmeleri halinde ancak, sosyalist devrimin bölgeyi kucaklayabileceğini belirtir.

Kürt, Türk, Arap ve İran devrimcilerinin ortak çabaları ile, Ortadoğu'yu katliamlar, gerici iktidarlar ve yoksul ülkeler diyarından, ulusların kardeşçe yaşadığı, kendi kaderlerini kendilerinin tayin ettiği, proleter enternasyonalizminin dalgalandığı sosyalist kalelere dönüştürmek için en önemli eksik, böyle bir doğrultunun bilincine varmış ortak bir uluslararası program, örgüt, çalışma anlayışı ve diğer ilkelerle donanmış örgütlenmedir.

● Yaşasın Türk ve Kürt devrimcilerinin enternasyonal birliği!

● Yaşasın Birleşik, Bağımsız ve Sosyalist Kürdistan!

Bu perspektifle hareket eden ve Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını savunarak Kürt devriminin proleter bir önderliğe sahip olması için omuz veren Devrimci Marksistler, şu demokratik talepleri öne çıkarırlar.

● Türk kesimindeki her nevi şovenizme karşı duralım.

● Kürtçe yayınlara karşı baskıları protesto kampanyalarını yaygınlaştıralım. Bu baskılardan dolayı hapsedilen, yargılanan tüm devrimcilerin şartsız salıverilmesi için mücadele edelim.

● Kürt ulusunun ayrı siyasal parti kurmasını engelleyen tüm faşist kırması yasalara karşı mücadele edelim.

● Kürtlerin kendi dillerinde eğitim, yayın ve kültürel gelişme için verdikleri mücadeleyi destekleyelim.

FAŞİZME KARŞI MÜCADELEDE DEVRİMCİ MARKSİSTLERİN GÖREVLERİ

Latin Amerika'dan Asya'ya kadar dünyanın hiçbir ileri kapitalist, sömürge ya da yarı-sömürge ülkesinde, kitle tabanı Türkiye'de olduğu kadar yaygın faşist bir harekete rastlanmıyor. İkinci Dünya Savaşından bu yana faşist hareketin dünya çapındaki yeniden canlanmaya başlaması, dünya devrimi dinamiğinin ivme kazanması ile açıklanabilir ancak.

Faşizm, kapitalizmin bir virüsüdür. Onun kurucu unsurlarını çözümleyemeyen ve faşizmi öteki baskıcı rejimlerden ayırdedemeyen Stalinistler, Maoistler ve Merkezçiler, faşizme karşı mücadelenin özgün koşullarını ve yollarını da kavrayamamaktadırlar. Faşizmin kitle karakterini bir türlü değerlendiremeyen bu hareketlerin ortak yanı, basit bir askeri darbe ya da bonapartist harekete karşı mücadele için bile gerekli araçlardan yoksun olmalarıdır.

Herşeyden önce, faşist hareketin gelişmesinde devletin payı, sosyal demokrasinin ihaneti vb. olgular, devrimci hareketin faşizme karşı mücadelesindeki yetersizliğine asla gerekçe olamaz. Faşist hareketin gelişmesinin en önemli nedeni, kitlelere yol gösterecek devrimci bir önderliğin olmamasıdır. Faşist demagojinin etkileme imkanlarından sözedemeler, faşist ideolojinin yayılmasında ve faşist hareketin güçlenmesinde birincil etkeni küçük burjuvaziye demokratik bir program sunamayan ve bu programı günlük hayata devrimci yöntemlerle uygulayamayan bağımsız bir proleter harekette aramalıdır. Faşist ideolojinin gelişmesi, işçi

sınıfı içinde ve toplumda etkin olan «sosyal demokrasi» ile sosyalist hareket içinde etkin olan Stalinizmin kofluğunu ve çöküşünü ispatlamaktadır.

Devrimci Marksist hareket faşizme karşı mücadelede başından beri lekesiz bir bayrağa sahiptir. Kendini sınıfla çakıştıran, sınıfa ültimatı veren ya da devrimcilik adına sosyal demokrasiye karşı mücadelede faşizmin ekmeğine yağ süren Komintern'in «üçüncü dönem» politikasına ve sömürülenler arasında cepheler kuran «halk cephesi» ihanetine karşı Devrimci Marksizm anında mücadele etmiştir.

Sınıfın sınıfa karşı birliğini, birleşik işçi cephesi içinde kurmayı öngören Devrimci Marksist hareket her düzeyde kitle örgütlerinin içinde, emekçi yığınların, ezilenlerin tabandan birliğini sağlayarak, faşist kitle terörü ve ideolojik saldırısı karşısında, öz savunma temelinde, şu ana şiarı pratiğe geçirir: **Savunmayı birlikte hazırla, geçmişini unutma, geleceğe hazırlan.**

Öz savunma, emekçi yığınların kesin desteğindeki çeşitli düzeydeki örgütlenmelerin aktif mücadelesiyle ancak mümkün olur. Unutmayalım ki faşist milisler fabrikalara, emekçi mahallelerine dayanana kadar bekleyenler mücadeleyi baştan kaybetmişlerdir. Faşist müfrezeler kapıyı çalmadan, öz savunmaya yönelik ajitasyon, propaganda ve örgütlenme çalışmalarını, usanmadan gerçekleştirmeliyiz. Yığınların öz deneyimlerini köstekleyen, yığınların öz deneyimleri ile beslenmeyen mücadele biçimlerinin, ne kadar kahramanca olursa olsun; onları aktif mücadeleye katmadığı için, başarılı olamayacağını bir an bile unutmadan, burjuvaziye karşı zaferin işçi sınıfının, emekçilerin birliği örgütlenerek gerçekleştirilebileceği kavranmalıdır.

İşçi sınıfını faşizme karşı, ancak işçi milisleri halinde örgütlenme kurtaracaktır.

Devrimci Marksistler faşist müfrezelere karşı mücadelede, siyasal güç

oranına göre, çeşitli antifaşist eğilimlerin bulunması gereken komitelerin oluşması için mücadele ederler. Bu komitelerin, üretim birimlerinden üniversitelere, mahallelere, kırsal alanlara kadar merkezi bir sisteme bağlanarak hayatın her alanında emekçiler iktidarının çekirdekleri haline gelmeleri yolunda en ön saflarda mücadele ederler. Stalinistlerin, Merkezçilerin, bir dizi küçük burjuva ögelerin bir anda birleşik cephe politikasına katılacaklarını beklemek hayaldir. Partiler gerçeğini reddetmeyen Birleşik Cephe politikasının, hiç olmazsa devrimci hareketin ancak önemli bir bölümü tarafından kabul edilmesi ile antifaşist mücadelenin başarıya ulaşabileceğini onlara kabul ettirmek için vereceğimiz mücadele hiç de kolay olmayacaktır. Tarih onların tekrarlanan sekte (Almanya) ve uzlaşmacı (İspanya) politikaları ile doludur. Yığın örgütlerinin bağımsızlığı kabul edilmediği sürece, yığınların kendi kendilerini savunmaları gerçekleşmediği sürece ve yığınların kendi iktidarlarını şimdiden kurmaya hazırlanmaları sağlanmadığı sürece başarı mümkün değildir.

KADINLARIN KURTULUŞU İÇİN MÜCADELE VE SOSYALİST DEVRİM

Kadın hareketinin toplumsal muhalefet güçleri içinde yerini alması, kapitalist üretim ilişkileri içinde kadın çalışanların etkin olarak üretim sürecine katılması ile ortaya çıkar. Kendi düzenini yerleştirirken, kadın emekçileri yığinsal olarak toplumsal üretime katan sermaye, bunu yapmakla kendine karşı gelebilecek bir gücün tohumlarını da atmış bulunmaktadır.

Esas olarak, kadınların cins olarak uğradıkları sömürü ve baskı ev içi çalışmanın bugünkü «özelleşmişliğinde», yani birbaşına kadının sırtına yüklenmesinde köklenmektedir. Buna bağlı olarak, kapitalist toplumda işlevi sermaye birikimine göre belirlenen aile, esas olarak işgücünü pazar için hergün yeniden üreten ve özel mülkiyeti kuşaktan kuşağa aktaran bir kurum olmaya indirgenmiştir.

Sermaye kapitalist toplumu ayakta tutan sütunlardan biri olan aile kurumunu, sınıflı toplumlar boyunca yeşertilen ideolojiler, yasalar ve geleneklerle «olduğu gibi» muhafaza etmek için çalışır.

Kapitalist toplumda kadın emeğinin **ikili** bir karakteri vardır: büroda, atelyede, fabrikada, tarlada harcadığı **ücretli, toplumsal emek** ve toplumsal üretimin dışında ama onunla bütünleşmiş bir durumda olan ev-içi emek... Her ne kadar toplumsal üretimin dışında gibi görünüyorsa da, ev içinde harcanan emeğin sömürüsü bizzat kapitalizmin sosyal ilişkilerinde köklenmiştir. Çoğu kadın emekçi ev dışı çalışmasının yanısıra tek başına kotardığı ev işleri ile de sermaye için işgücü-

nü hergün yeniden **üretken** hale getirmek zorundadır. Ev içinde harcanan emek, sermaye tarafından ücretlendirilmiş, artık-değer yaratan bir emek niteliği taşımaz; ama bu emek, toplumsal üretiminin süregitmesi, iş-gücünün yeniden üretimi için zorunludur. İşte ev-içi emeğin artık-değer yaratmamasından dolayı sermayenin bunu **tam** anlamıyla toplumsallaştırmakta hiçbir çıkarı yoktur. Dolayısıyla taleplerini hakim sınıflardan «kreş yapmasını» «silahlanma harcamalarının bir kısmını çocuklar ve kadınlar için ayırmasını», «analığa saygı göstermesini» istemekle sınırlayan liderliklerin, hem kadınların sömürülmelerinin gerçek kaynağını (**kapitalizm**) hem de mücadelenin gerçek hedefini (**sosyalist devrim**) çalışan kadınların gözlerinden kaçırmaya çalıştığı çok açıktır.

Kadınlar üzerindeki cins olarak baskı ve sömürü, ev-içi çalışmanın bir başına kadınlarca üstlenilmesinde ve bunun yanısıra kapitalizmin kadınları zincire vuran ideolojisinde köklenmektedir. Dolayısıyla ancak ailenin iktisadi bir birim olmaktan çıkması, aile ilişkilerinin toplumsal içeriğinin dönüşüme uğraması ve kapitalizm şartlarında ailenin üstlendiği işlevlerin toplumun tümü tarafından üstlenilmesi ile **kadınların kurtuluşu**'ndan sözedilebilir. Bütün bunlar, sonuç olarak, bugünkü haliyle aile kurumunun eriyerek ortadan kalkması demektir. Devrimci marksistler için kadınların kurtuluşu yolunda mücadele, sınıf mücadelesinin bir parçasıdır. Bu mücadelenin de hedefi sosyalist devrimdir. Devrimci Marksistler bütün çalışan kadınlara, sermayenin aileye yüklediği işlevlerin, toplumun tümü tarafından üstlenildiği bir dünya için mücadeleyi hedef olarak gösterirler.

Yaygın bir kadın hareketini yaratma yolunda devrimci bir liderliğin başarısı, kadınlar üzerindeki baskı ve sömürüye karşı sınıf ve katmanlardaki kadınların farklı farklı çeşitli taleple-

rinin bütünlüğünü görebilmesi ve bu talepleri açığa çıkarabilmesindedir. Kadın hareketi içinde Devrimci Marksistler olarak görevimiz, bu mücadelenin önünde kadın emekçilerin ve onların kapitalizmin sınırlarını parçalayan anti-kapitalist taleplerinin yer alması için çalışmaktır.

Kadın emekçilerin sendikalarının verdiği mücadeleye etkin olarak katılmaları, sendika demokrasisi için mücadelenin temel taleplerinden biridir. Kadın emekçilerin, sendikalarındaki tutucu bürokratik liderlikleri kendi özgül sorunları için mücadeleye çekmeleri, sendikalarda ve grev-direnış komitelerinde daha etkin olarak mücadele etmeleri doğrultusunda yönlendirmeye çalışmalıyız. Sendikalarda, kendi özgül sorunlarını dile getirmek ve bu yolda mücadele etmek için kadın emekçiler ayrı komiteler oluşturmalıdır.

Çalışan kadınların şu anda Türkiye'deki sınıf mücadelesinin önemli bir ekseni olan faşizme karşı mücadeleye etkin olarak katılmalarını sağlamak yolunda mücadele etmek gerekir. Faşizme karşı işçi sınıfının birleşik cephesi içinde kadın emekçilerin yer almaması, sınıfın gerçek birliğinin oluşmamış olması demektir.

Anti-faşist mücadelede, fabrika ve bölge komitelerinde kadın emekçilerin de saflara katılması için mücadele zorunludur. Kadın emekçilerin, sınıf mücadelesinin her alanında daha etkin olarak yer almaları için verilen mücadele, toplumun kurtuluş mücadelesiyle bütünleştirilmelidir.

Mahalli düzeyde bütün kadınları, hayat pahalılığının göstergesi olan fiyatların denetimi ve tüketimin örgütlenmesi için mücadeleye çekmeyi öneren Devrimci Marksistler, kadın hareketinin dinamiklerini ortaya çıkarmak şu demokratik talepleri öne sürerler:

● Kadınların çalıştığı her işyerinde kreş ve emzirme odaları!

- Aile planlaması için parasız araç ve eğitim!
- Sağlıklı doğum koşulları!
- Kadınları köleleştiren maddelerden arınmış bir Medeni Kanun!
- Yaygın bir kadın sağlık örgütlenmesi!

DEVİRİM YOLUNDA ÖĞRENCİ HAREKETİNİN YERİ

1960'lı yılların sonlarında ilerici öğrenciler arasında başgösteren radikalizm CHP çizgisini hızla aşarak TİP çevresinde sosyalist hareketin önemli bir kaynağı oldu. TİP'in radikal öğrenci hareketini kucaklamak bir yana, kavramaktan aciz reformizmi öğrenci hareketini önemli ölçüde kendi yolunu kendisinin açması zorunluluğu ile karşı karşıya bıraktı.

Böylece radikal öğrenci hareketi devrimci hareketin beşiği oldu. Ne var ki, reformist örgütten kopuşla bağımsız devrimci bir örgütün kuruluşu arasında, radikal öğrenci hareketi bir süre bonapartist öğelerle sarmaş dolaş bir ilişki içinde yürüdü ve 12 Mart müdahalesi ile başlayan dönem, henüz oluşum evresinde olan hareketi dağıtarak uzun bir süre toparlanmasını engelledi.

Özellikle akademik taleplerle yola çıkan 1968 Haziran olaylarıyla başlayan bu hareket kısa süre içinde anti-Amerikan gösterilerle kitlesel bir karakter kazandı. Bundan sonra da polis baskısına ve faşist gruplara karşı mücadele, hareketin temel yönelişi oldu; ayrıca, özellikle 1969 yılından itibaren işçi ve köylü olaylarına öğrencilerin yoğun bir katılımıyla hareket sınıf mücadelesi ile doğrudan etkileşim içine girdi.

Böylece sınıf mücadelesinin düzeyi

öğrenci hareketini akademik taleplerin hızla aşıldığı doğrudan siyasi taleplere yöneltti.

12 Mart müdahalesinin fiziki olarak muhatabı genellikle bu hareketi yürüten kadrolar oldu. Öğrenci hareketi bastırıldı, eğitim kurumları «arındırıldı.» 12 Mart'tan çıkışı belirleyen 1973'teki siyasi durumdaki değişiklikte birlikte, öğrenci hareketinin önündeki sorun örgütlenme özgürlüğü ve eğitim kurumlarının demokratikleşmesi idi. Ancak geçmiş hareketin uğradığı son, provakasyon mantığıyla sakatlanmış reformizmin ve revizyonizmin, öğrenci hareketi üzerinde ideolojik etkinlik sağlamasına yaradı.

Örgütsel birliği sağlayamayan, bunun yanı sıra eylem birliğinde parçalanmış olan devrimci öğrenci hareketi, geçmişte egemen güçlerin hazırladığı zeminde filizlenen faşist hareketin gelişimine karşı etkili bir mücadele veremedi. MC döneminde faşist partinin koalisyon ortağı olmasıyla, özerk olmayan eğitim kurumlarında yönetim doğrudan faşistlerin eline geçti. Faşistler okulları işgal etti ve katliamlara girişti. Anti-faşist mücadelenin «demokratik» burjuva hükümetlerinin kuyruğunda gitmekle başarıya ulaşamadığı, görebilenler için ortaya çıktı. Ne yardıma çağrılan devlet gücü, ne de kitle hareketine dayanmayan mücadele biçimi faşizmi geriletir. Anti-faşist öğrenci hareketinin güçlenmesi kitlesel öz savunmanın gerçekleşmesine bağlıdır.

Öğrenci hareketinin siyasal planda ortaya çıkan anti-faşist, anti-emperyalist görünümüyle yetinen vülger marksistler, onun anti-kapitalist niteliğini göz ardı etmektedirler. Öğrenci hareketini akademik taleplerle sınırlayan reformist önderliğe duyulan tepki aşırı sol eğilimlerin yeşermesine yol açmakta, öğrenci hareketi temel siyasi alan haline getirilmektedir.

Stalinist akımlar, öğrenci örgütlerini, kendi akımlarının yan kuruluşları, öğrencileri de siyasetlerinin fizik gücü

olarak değerlendirerek öğrenci hareketinin düzene olan tepkisini eritmekte, proletaryanın toplumu dönüştürme mücadelesinde ona destek olabilecek bu hareketin öz etkinliğini yok etmektedir. Öğrencilerin bir toplumsal sınıf olmadıkları ne kadar gerçekse, onların günümüz toplumlarının en hoşnutsuz ve hareketli tabakalarından birini oluşturdukları da o kadar gerçektir. Bu yüzden, yapılması gereken, öğrencileri toplumsal bir tabaka olarak ele almak, bu tabakanın düzene olan çelişkilerini açığa çıkarmak, bu çelişkileri devrimci bir tarzda formüle etmek ve öğrenci hareketlerini, burjuvazinin kokuşmuş düzeninden hoşnutsuz diğer sınıf ve tabakaların hareketleri gibi, proletaryanın iktidarın devrimci fethi savaşında güçlü bir destek haline dönüştürmektir. Öğrencilerin devrimci seferberliği, onları proletarya iktidarının tarihsel gerekliliğine inandırmaya çalışmakla gerçekleşemez; böylesine bir seferberlik, ancak, onların kendi sorunlarının da ancak proletaryanın iktidarı ile çözümlenebileceğine inanmaları ile mümkündür.

Bu uğurda, öğrenci örgütlerinin işleyişi bu akımların kısılcasından kurtarılmalı; öğrenci dernekleri çeşitli siyasetlerin dolaysız yan örgütü olmaktan çıkartılıp, tüm öğrenci kesimlerini içeren, ama elbette ki her siyasetin içinde demokratik olarak temsil edilebileceği ve liderlik için mücadele edebileceği kitle örgütleri haline getirilmelidir.

Öğrenci hareketinin, devrim mücadelesinde etken bir unsur haline gelebilmesinin şartlarından biri de, özellikle toplumdaki sınıflar mücadelesinin kızıştığı dönemlerde kendi öz-örgütlerini oluşturabilmesi, bu örgütlenmeler aracılığı ile mevcut öğrenim kurumları ve sistem üzerinde bir denetim kurabilmesidir: çünkü öğrencilerin bütünüünün üzerinde beliren ortak sorunlarla birlikte (iş bulma-askerlik-yurt-kredi) eğitim kurumuyla çelişkileri vardır. Eğitim kurumlarında öğrenci denetimi-

ni gerçekleştirmek için yapılan kitlesel mücadele, eğitim sisteminin ideolojik yöneliminin burjuvazinin etkinliğinden koparılmasını sağlar. Öğrenci hareketinin kapitalizme karşı işçi sınıfıyla birlikte mücadelesinin objektif temeli budur.

Geleceğin işçi devletinin eğitim sistemi, şimdiki gibi devlet bürokrasisinin merkezi yürütmesi değil, fakat tüm bilim taşıyıcılarının, öğrencilerin, sosyalizmin inşası perspektifi altında özgür ve kollektif iradeleri temeli üzerinde yüksелеcektir. Bu göreve hazırlık, öğrenci hareketinin, bilim taşıyıcıları ve öğrenim kurumları emekçilerini de kazanarak, burjuva devletinin eğitim kurumlarına karşı İKİLİ İKTİDAR alternatifleri, eğitim kurumları KONSEYLERİ oluşturmaya yönelmesiyle olacaktır. Devrimci Marksistlerin görevi bu tür KONSEYLERİ yaygınlaştırmak ve merkezileştirmek, onları resmi eğitim kurumları üzerinde DENETİM kurmaya yöneltmek, proletaryanın Sovyet temelli iktidarının destek ögeleri haline dönüştürmektir. Anti-faşist, anti-emperyalist, anti-kapitalist mücadelede:

- Öğrenim kurumları demokratikleşmelidir!
- Halk üniversite olanaklarından yararlanmalıdır!
- Üniversiteler özerkleştirilmelidir!
- Polis gözetimi ve denetimi yok edilmelidir!
- Dernekler kanunu değişmeli, liseli-lere konan sınırlar kaldırılmalı, siyasetle uğraşma hakkı tanınmalıdır!
- Kürtlerin kendi dillerinde eğitim yapacakları okullar açılmalıdır!
- Faşist güruhlara karşı öz savunmanın örgütlenmesi ve eğitim kurumlarında, belkemiğini öğrencilerin oluşturacağı konseyler yolunda ileri!

DEVİRİMCİ SOLUN BİRLİĞİ VE MERKEZCİLİK KARŞISINDA DEVİRİMCİ MARKSİST TAVIR

Stalinist hareketin dünya çapındaki görüntüsel birliğinin parçalanması sürecinde, revizyonizmden kopmuş ama Marksist bilimsel teoriyi evrensel boyutları içinde irdelemekten ziyade, varolan durumlardan kalkınıp pratik kimi sorunların çözümünüyle sınırlı merkezci hareketlerin değişik görünümlemlerle Stalinist, Maoist ve kendiliğindenci-popülist eklemelerle devrimci hareketin ortaya çıkmasında önemli katkıları oldu. Sosyalist hareketin, genel seyrine uyarak sağa kaymasına bir set çektiler ama işçi sınıfı ile doğrudan ilişkilerin sınırlılığı sonucu sekterliğe saplandılar.

1970 eşğinde reformist partinin (TİP) ve askeri müdahaleye bel bağlayan klasik MDD'ciliğin çözümsüzlüğünü kavrama sürecindeki devrimci gençlik hareketi içinden merkezci hareket bir tohum halinde belirdi. Gençlik kitlesi dışında ancak özellikle küçük burjuva katmanlar arasında etkinlik sağlayan bu hareket reformizmin kitlesel bir etkinlik kazanamadığı bir ortamda nicel olarak sosyalist hareketin en güçlü kesimini oluşturdu. Ama örgütlü-örgütsüz işçi hareketinde, gücüne oranla gerçek bir etki alanı kazanamadı.

Merkezci hareketlerin, en büyüğünden en küçüğüne kadar tümü de ültimatömcü bir tavır izlemekte, «cephe» sıfatını kutsamalarına rağmen cepheleşmeyi ve ittifakları kendi örgütsel yapıları içinde kurma eğilimlerini bir türlü aşamamaktadırlar. Kadrolar yaygın bir hareketsizlik içinde kendiliğindencilik, kitle kuyrukçuluğunun üstesinden gelememektedirler.

Kitleleri kazanmanın yolu olarak

kendi anlayışlarını kabul etmelerinden başka yol tanımazlar. Böylece kitlelerin somut sorunları ancak kendilerini anlamlandırdıkları ölçüde devrimci olarak görülür.

Bürokratik olarak yozlaşmış ve deforme olmuş işçi devletleri arasında «tarafsız» kalarak devrimci bağımsızlıklarını koruduklarını sanırlar. Çin-Sovyet çatışmasında her iki kampa da getirdikleri yüzeysel eleştiriler, kendilerini diğerlerinden ayıran bir öge olmaktan çok, onları Pekin'ci ya da Moskova'cı yapmamaktadır!

Bu hareketlerin ideolojilerindeki Stalinist deformasyondan arınmaları, Devrimci Marksist hareketin güçsüzlüğünden ve kendilerinin de böylesine bir arınma konusunda yeterli çabayı gösterecek ne niyette ne de güçte (hareketin temelindeki unsurların çoğu teorik kırıntılarını köhnemiş Stalinist kaynaklardan edinmektedirler) olmadıklarından ötürü kısa vadede mümkün değildir. Sanıldığığının aksine, teorik düzeyin düşüklüğü ve teorik birliğin kimi terminoloji mistifikasyonlarıyla sığığından ötürü bu hareketler içinde parçalanma her an mümkün olmaktadır.

Aşırı derecede genelleştirilmiş formülasyonlar ve soyutlama fetişizmi ile dünya devrimci hareketinden kopuk terminoloji geliştirerek kadrolarını ve militanlarını marksist bilimsel teoriden uzak tutmak ve ancak liderliğin izni oranında yeni tartışmalar ve sorunlara katmaktadırlar. Böylece parçalanmaların düzeyide anaç hareket kadar olmaktadır; hatta çoğu sistemli bir tepki olmaksızın ziyade, hareketin kendisi gibi sap-tamalar ve eklemelerle sınırlı kalmaktadır.

Böylece devrimci coşkuyla kışkırtılmış, teori ile ilgisi kıt militanların hareket içinde sürekli bir kadro oluşturmaktan ziyade, harekete akışkan bir karakter kazandırmaları sonucu, hareketin nicel gücü ile işlevselliği arasında büyük oransızlıklar söz konusu olmaktadır. Giderek bu kendi kadroları

içinde bir güvensizlik kaynağı olabilir. Bu da hareketin özellikle karşı çıktığı ve bir ölçüde varlığında gedikler açtığı reformizmin, bu kez devrimci militanların yılgınlığı ile pekişmiş olmasına yol açar.

Revizyonizmin meşruiyet kazanması ile birlikte merkezci harekette de ittifaklar politikasında tehlikeli eğilimler başgösterebilir. Özellikle bu noktada Devrimci Marksist hareket merkezciliğin Stalinizmden kopup daha sol bir çizgiye gelmesi için yoğun çaba sarfetmek zorundadır. Devrimcilerin birliğinin sağlanması yolunda bu adım zorunludur. Zira böyle bir birliğin sağlanması için merkezci hareketlerin hiç biri gerekli perspektife sahip değildir ve bu hareketlerin diyalog yokluğundan ve eylem birliği kuramamalarından ötürü devrimci sol hareket önemli mevziler kaybetmekte ve sınıf karakteri kazanmanın yollarını bulması güçleşmektedir.

Devrimci Marksist hareket, bu tür hareketlere karşı acımasız bir teorik mücadele verirken, ilkeli bir biçimde karşılıklı saygınlık ilişkileri içinde eylemde birliği sağlamaya çalışmak zorundadır. Proleter demokrasisi geleneklerinin olmadığı bir ülkede böylesine bir birliğin sağlanabilmesi bile devrimin ön koşullarından birini yaratacaktır.

Ne varki kısa vadede D.M.'lerin böyle bir diyalog kurmalarındaki en büyük dezavantaj, bu tür hareketlerin teorik tartışmalardan ziyade ancak doğrudan eylem içinde ikna edilebilirliğidir. Burada doğru eylem önerileri sınırlı bir ortam hazırlayacaktır.

SUNUŞ

Dördüncü Enternasyonal Hareketi ve onun lideri Troçki'nin başından beri yöneldiği amaç, enternasyonalist bir program oluşturmak ve onun etrafında mücadeleyi yoğunlaştırmaktır. Ulusal programlar ancak uluslararası temeller üzerinde yükselebilirdi. Devrimci marksistler için dünya komünizmindeki çeşitli eğilimleri değerlendirmenin kriteri (1929 yılında), bunların Anglo-Rus Komitesi, 1925—27 Çin devrimi ve tek ülkede sosyalizm teorisi ile ilgili olarak Sovyet ekonomi politikası karşısındaki tavırları idi. Ancak bu konularda resmi görüşten ideolojik olarak arınan bir örgüt ayakta durabilir ve nihayet proletaryayı kendi bayrağı altında toplayabilirdi. Çünkü bu üç «klasik» sorun, temel devrimci politika ilkelerini, Leninist-Bolşevik ilkeleri içermektedir. Bu ilkeler üzerinde ısrarla duran Sol Muhalefet, Komintern'in iflasının kesinleşmesi, onun ve bağlı kesimlerinin reformu olasılığının ortadan kalkmasıyla Troçki'nin önderliğinde 1933 yılından itibaren 4. Enternasyonal'i ve programını oluşturma çabalarını başlattı.

Her adımında uluslararası sol muhalefetin her ulusal kesiminde tartışılan ve nihayet 1938 yılında toplanan Kuruluş Kongresinde kabul edilen bu programın adı **Geçiş Programı**'dır. Geçiş Programı, Komünist ilkeler ve taktiklerin yeni duruma uygulanması ve geçmiş sınıf mücadelesi deneylerinin özümlemesiyle varılan bir sentezdir.

Geçiş Programının amacı kısaca, günlük mücadeleleri sürecinde, kitlelerin mevcut talepleri ile devrimin sosyalist programı arasındaki köprüyü bulmalarında yardımcı olmak; ve dönemi karakterize eden «objektif devrimci durumun olgunluğu» ile, geleneksel liderliklerin ihanet politikalarının bir sonucu olarak «proletarya ve onun öncüsünün olgunlaşmamışlığı» arasındaki gelişkinin üstesinden gelmektir. Geçiş Programı'nın oluşturduğu bu köprü, kapitalizm altında gerçekleşmeyecek ama kapitalist üretim ilişkilerini parçalayacak nitelikleriyle tek bir sonuca, yani iktidarın proletarya tarafından devrimci fethine yönelen bir **geçiş talepleri sistemi** içermektedir.

Bu nitelikleri Geçiş Programını, Sosyal Demokratların ve Stalinistlerin programlarından ayırmaktadır. Bu partiler programlarını, kapitalist toplumun çerçevesi içindeki reformlarla sınırlan-

1938 GEÇİŞ PROGRAMI

dırılmış bir asgari program ve uzak bir gelecekte kapitalizmin yerini sosyalizmin alacağını vaad eden bir azami program şeklinde organik olarak parçalamaktadırlar. Geçiş Programı ise Komünist Enternasyonal'in ilk Kongrelerinde olduğu gibi bu ayrımı yok etmekte ve kitlelerin acil talepler etrafındaki mücadelelerini iktidar mücadelesine bağlamaktadır. Programın bu geçiş niteliği, yani onun statik ve reformist değil fakat **dinamik ve devrimci** yapısı kitlelerin yöneliminin son tahlilde toplumun nesnel şartları tarafından belirlenmekte olduğu inancından kaynaklanmaktadır.

Elbette nesnel şartlar programın içeriğini belirler. **Biçimi** ise, yani eylem sloganlarının biçimi, ajitasyon veya propagandanın biçimi, işçi hareketiyle yakın bağları bulunan gerçek devrimci bir parti tarafından kitlelerin bilincine ve psikolojik durumlarına göre belirlenir. Sekterler, kitlelere en hızlı ve en iyi biçimde ulaşılabilecek biçimleri, yalnızca içerik üzerinde durarak feda ederlerken, oportünistler de içeriği bir yana iterek, kitlelere ulaşılabilecek her biçimi öne çıkarırlar.

İşte 4. Enternasyonal 1938'de toplanan kuruluş kongresinde Troçki tarafından kaleme alınmış olan bu Geçiş Programı'nı tartışarak kabul etti. Yukarda kısaca açıklamaya çalışılan anlayışlar üzerine inşa edilmiş olan bu program başarılı bir biçimde olayların ve zamanın deneyiminden geçmiştir. Temel sloganlarından birçoğu kitleler tarafından kavranmış ve kendi deneyimlerinde uygulanmıştır. Elbette ki program kendi başına bitmiş değildir. Yeni uluslararası ve ulusal sorunlar her aşamada programa yeni bir tazelik katabilmektedir. Programın, 1938 talepleri yanısıra hâlâ geçerliliğini koruyan yanı onun yöntemidir, yani geçiş talepleri sistemi anlayışıdır. Bu, devrimci marksist hareketin dünya işçi sınıfı hareketine kazandırdığı en önemli mevzilerden birisidir.

CAN ÇEKİŞEN KAPİTALİZM VE DÖRDÜNCÜ ENTERNASYONALİN GÖREVLERİ

(GEÇİŞ PROGRAMI)

SOSYALİST DEVRİMİN NESNEL ÖNKOŞULLARI

Bir bütün olarak dünya politik durumunu belirleyen, proletarya önderliğinin tarihsel krizidir.

Proleter devrim için gerekli ekonomik önkoşul, genel olarak kapitalist düzende ulaşabileceği en yüksek olgunluğa erişmiştir. İnsanlığın üretici güçleri duraksamaktadır. Halihazırda yeni buluş ve teknik geliştirmeler maddi refah düzeyinin yükselmesini sağlayamamaktadır. Konjonktürel krizler, kapitalist düzenin bütünüyle içinde bulunduğu toplumsal kriz koşullarında kitleleri giderek ağırlaşan yokluk ve ızdırapla karşı karşıya bırakmaktadır. Yanısıra, artan işsizlik ve devletin mali krizini derinleştirmekte ve istikrarsız parasal düzenleri sarsalamaktadır. Gerek demokratik, gerekse faşist rejimler bir iflastan diğerine yuvarlanmaktadır.

Burjuvazinin kendisi bir çıkış yolu görememektedir. Son kozu faşizmi oynamak zorunda kaldığı ülkelerde, şimdi gözü kapalı ekonomik ve askeri yıkıma sürüklenmektedir. Tanılsal olarak ayrıcalıklı ülkelerde, yani burjuvazinin ha-

len belirli bir dönem için ulusal birikim pahasına demokrasi lüksünü kabullenebildiği ülkelerde (İngiltere, Fransa, ABD, vs.) sermayenin bütün geleneksel partileri irade felcine giden bir dağınıklık içerisinde dirler. İlk dönemindeki iddialı kararlılığa rağmen, «Yeni Anlaşma»/New Deal/, ancak burjuvazinin ölçülmez maddi zenginlik biriktirmeyi başardığı bir ülkede mümkün olabilecek politik dağınıklığın özel bir biçiminden başka birşey temsil etmemektedir.(1) Henüz seyrini tamamlamaktan uzak olan bugünkü kriz daha şimdiden «Yeni Anlaşma» politikasının, Fransa'da Halk Cephesi politikası gibi ekonomik çıkmazdan kurtulmak için yeni bir çıkış yolu açmadığını göstermiştir.(2)

Uluslararası ilişkiler de daha iyi bir görünümde değildir. Kapitalist çözülmenin artan gerginliği altında emperyalist zıtlasmalar öylesi bir çıkmaza varırlar ki, ayrı çatışmalar ve kanlı yerel kargaşalıklar (Etyopya, İspanya, Uzak Doğu, Orta Avrupa) kaçınılmaz olarak dünya çapında bir afette düğümlenirler. Burjuvazi, elbette ki, yeni bir savaşın kendi egemenliğine karşı yaratacağı haya-

ti tehlikenin bilincindedir. Ancak bu sınıf günümüzde savaşı önlemede 1914 öncesine göre ölçsüz derecede daha az yeteneklidir.

Tarihsel koşulların sosyalizm için henüz «olgunlaşmadığına» ilişkin lafazanlıklar ya cehaletin ürünü yada bilinçli bir aldatmacadır. Proleter devrim için gerekli nesnel önkoşullar sadece «olgunlaşmakla» kalmayıp, neredeyse çürümeye yüztuttular. Önümüzdeki tarihsel dönemde, hatta, sosyalist devrim olmazsa, bütün insanlık kültürünü bir felaket tehdit etmektedir. Şimdi artık herşey proletaryaya, esas olarak da proletaryanın devrimci öncüsüne bağlıdır. İnsanlığın tarihsel krizi, devrimci önderliğin krizine indirgenmiştir.

PROLETARYA VE ÖNDERLİKLERİ

Ekonomi, devlet, burjuvazinin politikası ve uluslararası ilişkileri, bütünüyle toplumsal bir krizle kavrulmaktadır ve bu, bir toplumun devrim öncesi durumuna özgüdür. Devrim öncesi durumun devrimci duruma dönüşmesine başlıca engel, proletarya önderliğinin oportünist niteliğidir: büyük burjuvazi karşısında küçük burjuva korkaklığı ve can çekişme anında bile onunla olan haince bağları.

Bütün ülkelerde proletarya derin bir huzursuzluk içindedir. Milyonların oluşturduğu kitleler tekrar ve tekrar devrim yoluna girmektedir. Fakat her seferinde, yolları, kendi tutucu bürokratik aygıtlarınca tıkanmaktadır.

İspanyol proletaryası Nisan 1931'den bu yana, iktidarı ele geçirmek ve toplumun kaderini çizmek için bir dizi yığıt girişimde bulunmuştur. Ne varki kendi öz partileri (Sosyal Demokrat, Stalinist, Anarşist, POUM) — kendilerine özgü biçimlerde — fren rolü oynayarak, Franko'nun zaferini hazırlamışlardır.(3)

Özellikle Haziran 1936'da Fransa'daki büyük oturma grevleri dalgası, proletaryanın kapitalist düzeni devirme-

ye olan yürekten azmini ortaya koydu.(4) Ancak harekete önderlik eden örgütler (Sosyalist, Stalinist, Sendikalist) Halk Cephesi etiketi altında, geçici de olsa, devrimci akışı kanallı etmeyi ve engellemeyi başardılar.

ABD'deki benzeri görülmemiş oturma grevleri dalgası ve sanayide sendikalaşmanın şaşırtıcı derecede hızla gelişmesi (CIO), tarihin kendi omuzlarına yüklediği görevlerin düzeyine ulaşmak için Amerikan işçilerince, gösterilen içgüdüsel çabanın tartışılmaz ifadesidir. Ama orada da, yeni kurulan CIO dahil öncü politik örgütler, kitlelerin devrimci baskısını denetim altında tutmak ve felce uğratmak için ellerinden geleni yapmaktadırlar.(5)

Komintern'in kesin olarak burjuva düzeni saflarına geçmesi, onun dünya çapında özellikle İspanya, Fransa, ABD ve diğer «demokratik» ülkelerde oynadığı sinsi karşı devrimci rol dünya proletaryasına olağan dışı ek zorluklar yaratmıştır. Ekim Devriminin bayrağına sığınan Komintern, «Halk Cepheslerinin» uzlaşmacı politikasıyla işçi sınıfını iktidarsızlığa mahkum etmekte ve yolu faşizme açmaktadır.(6)

Bir yanda «Halk Cephesleri», öte yanda faşizm, emperyalizmin proleter devrime karşı mücadelesindeki son politik çareleridir. Ancak tarihsel açıdan bu çareler geçici tedbirlerdir. Kapitalizmin çürümesi Almanya'da gamalı haç simgesi altında olduğu kadar, Fransa'da hürriyet kepi simgesi altında da sürmektedir.(7) Tek çıkış yolu burjuvazinin devrilmesidir.

Kitlelerin yönelimini belirleyen, ilk olarak çürüyen kapitalizmin nesnel koşulları, ikinci olarak da köhne işçi örgütlerinin alçakça politikalarıdır. Bu etkenlerden belirleyici olanı elbetteki ilkidir: tarihin yasaları bürokratik aygıttan güçlüdür. Blum'un «toplumsal» yasamalarından Stalin'in adli iftiralarına dek, sosyal hainlerin yöntemleri ne derece farklı olursa olsun hiçbir zaman proletaryanın devrimci azmini kıramı-

yacaktır. (8) Onların tarihin çarkını durdurmak için ümitsiz çabaları, her geçen gün, kitlelere, insanlık kültürünün krizi haline gelen proletarya önderliğinin krizinin ancak Dördüncü Enternasyonal ile çözümlenebileceğini daha açık olarak gösterecektir.

ASGARI PROGRAM VE GEÇİŞ PROGRAMI

Önümüzdeki dönemin-devrim önce si bir ajitasyon, propaganda ve örgütlenme dönemi-stratejik görevi, nesnel devrimci koşulların olgunluğu ile proletarya ve onun öncüsünün olgunlaşmışlığı arasındaki çelişkinin üstesinden gelmektir. (Eski kuşağın şaşkınlığı ve umutsuzluğu ile genç kuşağın deneyimsizliği). Bugünkü taleplerle devrimin sosyalist programı arasındaki köprüyü kurmaları için kitlelere günlük mücadele süreci içinde yardımcı olmak gerekir. Bu köprü, günün koşulları ve işçi sınıfının geniş kesimlerinin bugünkü bilincinden kaynaklanan bir geçiş talepleri sistemini kapsamalı, değişmez bir biçimde tek bir sonuca varmalıdır: iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi.

Kapitalizmin ilerici döneminde yürürlükte olan klasik Sosyal Demokrasi programını, birbirinden bağımsız iki bölüme ayırmıştı: kendini, burjuva toplumunun çerçevesindeki reformlarla sınırlayan **asgari program** ve belirsiz bir gelecekte kapitalizmin yerini sosyalizmin alacağını vadeden **azami program**. (9) Asgari ve azami program arasında herhangi bir köprü yoktur. Gerçekten de Sosyal Demokrasi'nin böylesi bir köprüye ihtiyacı yoktur; sosyalizmden ancak bayramdan bayrama söz edilmektedir. Komintern kapitalizmin çürümekte olduğu bir çağda Sosyal Demokrasinin yolunda yürümeye koyulmuştur: oysa genel olarak sistemli sosyal reformlar ve kitlelerin hayat şartlarını yükseltmek söz konusu değildir ve de proletaryanın, hatta küçük burjuvazinin her ciddi talebi kaçınıl-

maz olarak kapitalist mülkiyet ilişkilerinin ve burjuva devletinin sınırlarını aşmaktadır.

Dördüncü Enternasyonal'in stratejik görevi, kapitalizmi islah etmek değil, onu devirmektir. Politik hedefi, burjuvazinin mülksüzleştirilmesi amacıyla proletaryanın iktidarı ele geçirmesidir. Bununla birlikte, bu stratejik görevin başarılması en küçük ve kısmi sorunları ile her taktik üzerine en titiz bir biçimde eğilinmeksizin düşünülemez. Proletaryanın her kesimi, her tabakası, meslek ve grupları devrimci harekete çekilmelidir. Çağımızın ayırdedici özelliği, devrimci partiyi güncel sorunlara ilişkin çalışmalardan uzaklaştırmasının tam aksine, onun bu çalışmaları devrimin gerçek görevleriyle ayrılmaz bir biçimde birarada yürütmeyi olanaklı kılmasındadır.

Dördüncü Enternasyonal, eski «asgari talepler programını» canlılıklarını kısmen de olsa korudukları ölçüde bir kenara atmaz. İşçilerin demokratik haklarını ve sosyal kazanımlarını yorulmaksızın savunur ancak böylesi günlük çalışmaları doğru devrimci perspektif çerçevesinde yürütür. Kitlelerin eski, kısmi, «asgari» talepleri çöküş halindeki kapitalizmin yıkıcı ve aşağılayıcı eğilimleriyle çatıştıkça-ki bu her adımda böyledir-Dördüncü Enternasyonal, özünde burjuva düzeninin bizzat temellerine çok daha açıkça ve kararlı biçimde yönelecek olan bir geçiş talepleri sistemini ileri sürer. Eski «asgari program», görevi kitleleri sistemli bir biçimde proleter devrim için seferber etmek olan geçiş programı tarafından aşılmıştır.

ÜCRETLERİN VE İŞGÜNÜNÜN AYARLANMASI

Çözülen kapitalizm koşullarında, ezilenlere özgü yavan yaşamlarını sürdüren kitleler her zamankinden de çok yoksulluk çukuruna itilme tehdidi altındadırlar. Bir lokma ekmeği arttıra-

mıyorlar ya da iyileştiremiyorlarsa da en azından savunmalıdırlar. Ulusal, yerel, sendikal somut düzeyde durumlar temelinde tekrar tekrar ortaya çıkan değişik kısmi talepleri sıralamaya burada ne gerek ne de fırsat vardır. Ama, kapitalist düzenin artan saçmalığının özetlendiği iki temel ekonomik illet yani işsizlik ve hayat pahalılığı genel sloganlar ve mücadele yöntemleri gerektirir.

Askeri giderlerin, krizlerin, parasal sistemin düzensizliğinin ve kapitalizmin can çekişmesinden doğan tüm diğer aksaklıkların yükünü emekçilerin sırtına yıkmayı amaçlayan kapitalistlerin ve önemli ölçüde onların aracısı olan reformistlerin politikalarına karşı Dördüncü Enternasyonal uzlaşmaz savaş ilan eder. Dördüncü Enternasyonal herkes için iş ve yeterli yaşam koşulları talep eder.

Ne enflasyon ne de stabilizasyon proletarya için slogan işlevi göremez; zira bunlar sadece aynı kazığın iki uçlarıdır. Yaklaşan savaşla birlikte daha da dizginlenemez bir nitelik alacak olan fiyatlardaki sıçramalı yükselişe karşı ancak ücretlerin ayarlanması sloganı ile mücadele edilebilir. Bundan amaç, toplu sözleşmelerle, tüketim mallarındaki fiyat artışı oranında ücretlerin otomatik olarak arttırılmalarını sağlamaktır.

Proletarya kendi dağılma tehlikesi karşısında, büyüyen bir işçi kesiminin çözölegiden bir toplumun artıklarıyla geçinecek süregelen işsizlere dönüşmesine izin veremez. Sömürüye dayanan bir toplumda işçilerin elinde kalmış en önemli hak, çalışma hakkıdır. Bu hak, bugün her adımda onun elinden alınmaktadır. «Yapısal» ya da «konjonktürel» işsizliğe karşı kamu işleri sloganı ile birlikte işgününün ayarlanması sloganını ileri sürmenin zamanıdır. Sendikalar ve diğer kitle örgütleri işsizleri ve çalışanları karşılıklı sorumluluk ve dayanışma içinde birbirlerine kenetlemelidir. Bu temelde eldeki işin ta-

mamı, bütün işçiler arasında, haftalık çalışma süresine bağlı olarak bölüştürülecektir. Her işçinin ortalama ücreti eski haftalık çalışma süresinde olduğunun aynı kalır. Ücretler, kesin teminat altında olan asgari düzeyden, fiat artışları oranında artacaktır. Bu yıkım döneminde bir başka program kabul etmek olanaksızdır.

Mülk sahipleri ve onların savunucuları bu taleplerin «gerçekleşmezliğini» kanıtlayacaklardır. Bunun yanı sıra, küçük ve özellikle yıkıma uğramış kapitalistler hesap defterlerini ortaya koyacaklardır. İşçiler, bu vargı ve sergilemeleri kesinlikle reddederler. Sorun, karşıt maddi çıkarların doğal bir çatışması değildir. Sorun, proletaryayı çözülmekten, moral kırıklığından ve yıkımdan korumaktır. Tek yaratıcı ve ilerici sınıfın, dolayısıyla insanlığın geleceğinin bir ölüm dirim sorunudur bu. Eğer kapitalizm kendi yarattığı felaketler sonucunda kaçınılmaz olarak doğan talepleri karşılayamıyorsa, yıkılsın. Bu durumda «gerçekleşebilme» veya «gerçekleşememe» ancak mücadelenin belirleyeceği bir güç ilişkileri sorunudur. Bu mücadele sayesinde, mücadelenin kısa vadeli pratik başarıları ne olursa olsun, işçiler, kapitalist esareti yıkmanın gereğini en iyi şekilde kavrayacaktır.

GEÇİŞ ÇAĞINDA SENDİKALAR

Kısmi ve geçiş talepleri için mücadelede işçilerin, kitle örgütlerine, özellikle sendikalara bugün her zamankinden fazla gereksinimleri vardır. Fransa'da ve ABD'de sendikacılığın güçlü gelişmeleri, sendikaların «yararlarını yitirdiğini» iddia eden aşırı sol doktrin-cilerin en açık yalanlamasıdır.

Bolşevik - Leninist, her çeşit mücadelelerin ön saflarında yerini alır; bunlar yalnızca işçilerin en basit maddi çıkarlarını ya da demokratik haklarını ilgilendiriyor olsa bile. O, kitle sendika-

larında, onları güçlendirmek ve militanlık ruhlarını yükseltmek amacı ile etkin olarak yer alır. Sendikaları burjuva devlete tabi kılmaya, proletaryayı «zorunlu sözleşme» yükümlülüğüne, sadece faşist değil, aynı zamanda «demokratik» her türlü polis vasiliğine bağlı tutmaya yönelik girişimlere karşı uzlaşmaz savaş verir. Stalinist bürokrasiler dahil, reformistlere karşı başarılı mücadele vermek, sendikalarda ancak bu temellere dayalı çalışmalarla, olanaklıdır.(10) Küçük «devrimci» sendikaları partinin bir uzantısı olarak kurmaya ve korumaya yönelik sektör uğraşları gerçekte işçi sınıfının önderliği için mücadeleden vazgeçmektir. Şu ilkeyi yerleştirmek gerekir: devrime ihanetle eş olan, kitle sendikalarından şartlı teslim türünden yalıtılma, Dördüncü Enternasyonal üyeliğiyle bağlaşmaz.

Aynı zamanda Dördüncü Enternasyonal, sendikacıların ve sendikalizmin özelliği olan sendikaları putlaştırmayı kesinlikle red ve mahkum eder.

a) Sendikalar, tamamlanmış bir devrimci program sunmazlar; görevleri, bileşimleri ve üye kayıt yöntemlerinden ötürü böyle bir programı sunamazlar da. Dolayısıyla partinin yerini alamazlar. Geçiş çağında, ulusal devrimci partilerin Dördüncü Enternasyonal'in kesimleri olarak inşası temel görevdir.

b) En güçlüleri de dahil olmak üzere, sendikalar, işçi sınıfının yüzde yirmisi ile yirmibeşinden fazlasını kucaklamamakta, bunlar da çoğunlukla en vasıflı ve yüksek ücretli kesimler olmaktadır. İşçi sınıfının daha fazla ezilen çoğunluğu ise ancak işçi hareketinin olağan dışı bir yükseliş döneminde mücadeleye çekilebilmekte ve bu da kesintili olmaktadır. Böylesi dönemlerde savaş vermekte olan tüm kitleyi kapsayan grev komiteleri, fabrika komiteleri ve nihayet Sovyetler türünden örgütleri yaratmak gerekir.

c) Proletaryanın üst kesimlerini

temsil eden örgütler olarak sendikalar, geçmiş tarihsel deneylerin de kanıtladığı gibi, İspanya'daki anarko sendikalist sendikaların taze deneyleri de dahil, burjuva-demokratik rejimler ile uzlaşmaya yönelik güçlü eğilimler gösterirler.(11) Keskin sınıf mücadelesi dönemlerinde, sendika yönetim organları kitle hareketini zararsız kılmak için ona sahip çıkmayı hedeflerler. Burjuvazinin olağan dışı güçlüklerle karşılaştığı savaş ya da devrim dönemlerinde sendika önderleri çoğunlukla burjuva bakanları olurlar.

Bundan ötürü, Dördüncü Enternasyonal'in kesimleri her zaman için yalnızca sendikaların üst önderliğini yenileyip kritik anlarda sıradan yöneticilerin ve kariyeristlerin yerine cesaret ve kararlılıkla yeni militan önderleri sürmekle kalmamalı, gerekirse sendikaların tutucu aygıtıyla açık bir kopmadan sakınmaksızın, burjuva toplumuna karşı verilen kitle mücadelesinin görevlerine daha uygun düşen bağımsız militan örgütleri her elverişli fırsatta yaratmaya çalışmalıdırlar. Sektör hayaller beslemek uğruna kitle örgütlerine sırt çevirmek sorumsuzca bir hareket olduğu gibi, devrimci kitle hareketini açıkça gerici ya da kılık değiştirmiş tutucu («ilerici») bürokratik kliklerin denetimine tabi kılmaya pasif olarak katlanmak da, ondan aşağı kalmayan bir suçtur. Sendikalar kendi başlarına bir amaç değil, yalnızca proleter devrim yolunda birer araçtırlar.

FABRİKA KOMİTELERİ

Geçiş çağında, işçi hareketi, düzenli ve dengeli değil aksine ateşli ve patlayıcı bir karakter taşır. Örgütsel biçimler de sloganlar da hareketin bu belirtilerine tabi kılınmalıdır. Önderlik, bir zorluğa karşı olduğu gibi durumun sıradan geçiştirilmesine karşı da tetikte olmalı, kitlelerin insiyatifine duyarlı biçimde karşılık vermelidir.

Bu tür bir insiyatifin en yeni ifadesi olarak, oturma grevleri «normal»

kapitalist işleyişin sınırlarını aşmaktadır. Grevci işçilerin taleplerinden bağımsız olarak, fabrikaların geçici işgal-leri bir puta, kapitalist mülkiyete darbe indirmektedir. Her oturma grevi, fabrikada patronun kim olduğu sorusunu pratik bir biçimde ortaya koymaktadır; kapitalist mi, yoksa işçiler mi?

Oturma grevlerinin geçici olarak ortaya koyduğu bu soruna, **fabrika komiteleri** örgütsel ifadesini verirler. Bütün fabrikada çalışanlarca seçilen fabrika komitesi derhal yönetiminin iradesine karşı bir ağırlık oluşturur.

«İyi», «demokratik» sömürücülere karşılık Ford türünden sözde «aşırı sömürücü» patronlara yöneltilen reformist eleştirinin karşısına biz hem birincisine hem de ikincisine karşı mücadelelenin merkezleri olarak fabrika komiteleri sloganını çıkarırız.

Genel bir kural olarak sendika bürokratları kitleleri seferber etmeye yönelik her cesur adıma karşı gösterdikleri direnci fabrika komitelerinin yaratılmasına karşı da göstereceklerdir.

Bununla birlikte, bu direnişi kırmak, hareketin yayılımı oranında kolaylaşacaktır. «Sakin» dönemlerde eğer işyerinde tüm çalışanlar sendikalaşmışsa komite, sendikanın alışılmış yönetimiyle resmen çakışacak; ancak kadrolarını yenileyip, işlevlerini genişletecektir. Komitenin başlıca önemi ise, onun, sendikaların genellikle eyleme geçirmeyi başaramadıkları işçi sınıfı kesimlerinin militan kurmayı haline gelmesi gerçeğinde yatmaktadır. Devrimin en esirgemez taburları özellikle bu çok daha fazla ezilen kesimlerden oluşacaktır.

Komitenin ortaya çıktığı andan itibaren fabrikada fiili olarak bir ikili iktidar kurulur. Özü itibarıyla bu, geçiş durumunu sergiler; çünkü varlığında iki uzlaşmaz düzeni içermektedir: kapitalist ve proleter düzenlerini. Fabrika komitelerinin temel önemi —burjuva ve proleter düzenleri arasında— doğrudan bir devrim dönemine değilse bi-

le bir devrim öncesi döneme yolu açmasındadır. Fabrika komiteleri fikrinin yaygınlaştırılmasının ne zamansız ne de yapay olduğu, birçok ülkede yayılmakta olan oturma grevleri dalgasıyla yeterince kanıtlanmaktadır. Bu türden yeni dalgalar yakın gelecekte kaçınılmaz olacaktır. Hazırlıksız yakalanmamak için fabrika komiteleri doğrultusunda kampanyaya başlamak gerekir.

TİCARİ SIRLAR VE İŞÇİLERİN SANAYİİ DENETİMİ

Rekabete ve serbest ticarete dayalı liberal kapitalizm artık geride kalmıştır. Yerini alan tekelci kapitalizm, pazarın anarşisini azaltmadığı gibi ona özel bir çırpıntılı nitelik vermektedir. Faşistinden Sosyal Demokratına kadar, burjuva ve küçük burjuva eğilimlerin hemen hemen hepsince bugün için ekonomiyi «denetleme», devletin sanayiye «rehberlik» etmesi ve «planlamanın» gereği en azından sözde de olsa artık kabul ediliyor. Faşistler için bu, temelde, askeri amaçlar için halkın «planlı» yağması sorunudur. Sosyal Demokratlar ise anarşi okyanusunu kaşık dolusu bürokratik «planlama» ile kurutmaya hazırlanıyorlar. Mühendis ve profesörler «teknokrasi» üzerine makaleler yazıyorlar.(12) Demokratik hükümetler çekingen «düzenleme» deneylerinde büyük sermayenin aşılmaz sabotajına uğramaktadırlar.

Sömürücüler ile demokratik «denetleyiciler» arasında var olan gerçek ilişkiyi en iyi niteleyen, sayın «reformcuların» tröstler ve onların «ticari sırları» eşğinde saygıyla duraksamaları gerçeğidir. Burada, ticarete «karışma» ilkesi egemendir. Birey olarak kapitalist ile toplum arasında tutulan hesaplar, kapitalistin sırrı olarak kalır; bunlar toplumu ilgilendiren şeyler değildir. Ticari «sırlar» ilkesi için gösterilen neden, liberal kapitalizm çağında olduğu gibi güya serbest rekabet olu-

yor. Gerçekte tröstlerin birbirinden gizledikleri hiçbir şey yoktur. Çağımızın ticari sırları, toplumun çıkarlarına karşı tekelci kapitalizmin ısrarla sürdürdüğü planın bir parçasıdır. «Aşırı sömürçülerin» egemenliğini sınırlamayı öngören planlar, toplumsal üretim araçlarının mülkiyetini ellerinde tutan özel kişilerin üretici ve tüketicilerden sömürü, soygun ve sahtekârlık mekanizmasını gizleyebildikleri sürece dokunaklı saçmalıklar olarak kalacaklardır. «Ticari sırların» kaldırılması sanayinin gerçek denetimine yönelen ilk adımdır.

İşçilerin de kapitalistler kadar, fabrikanın, tröstün, tüm sanayi kolunun ve bir bütün olarak ulusal ekonominin «sırlarını» bilmeye hakları vardır. İlk olarak ve öncelikle, bankalar, ağır sanayi ve merkezileşmiş nakliyat göz önüne alınmalıdır.

İşçi denetiminin acil görevleri, tek tek ticari girişimlerden başlayarak toplumun alacak ve vereceklerini açıklamak, birey olarak kapitalistlerin ve bir bütün olarak sömürücülerin ulusal gelirden aldıkları gerçek payı saptamak, bankaların ve tröstlerin perde arkasından yürüttükleri anlaşma ve dolandırıcılıkları sergilemek ve nihayet toplumun tüm bireylerine insan emeğinin bilinçsizce harcanmasının kapitalist anarşi ve onun çıplak kâr amacının bir sonucu olduğunu açıklamaktır.

Burjuva devletinin hiç bir görevlisi, ona, arzu edilebilecek her türlü yetki verilse de bu işi yapamaz. Bütün dünya, Başkan Roosevelt ve Başbakan Blum'un kendi uluslarının «60» ve «200 ailesinin» entrikaları karşısındaki iktidarsızlıklarına tanık olmuştur. (13) Sömürücülerin direncini kırmak için proletaryanın kitle baskısı gereklidir. Halka içtenlikle bağlı muhasebeci, bilim adamı, istatistikçi ve bu gibi uzmanlardan — bir «teknokrat» olarak değil, bir danışman olarak — yararlanarak üretimin gerçek denetimini yalnızca fabrika komiteleri getirebilir.

İşsizliğe karşı mücadele, kamu hiz-

metlerinin yaygın ve sıkı bir biçimde örgütlenmesi dışında düşünülemez. Kamu hizmetlerinin ise toplumunun ve işsizlerin kendileri için sürekli ve ilerici bir anlamı olması ancak bu hizmetlerin uzun yılları kapsayan ve genel bir planın parçası olarak hazırlanmasıyla gerçekleşebilir. Bu plan çerçevesi içinde işçiler ekonomik kriz dolayısıyla kapatılan özel işyerlerinin kamu kuruluşları olarak yeniden işletilmelerini isteyeceklerdir. Bu durumda işçi denetiminin yerini doğrudan işçi yönetimi alacaktır.

Sömürenler değil sömürülenler açısından en basit ekonomik plan bile işçi denetimi dışında, yani kapitalist ekonominin her açık ve gizli mekanizmasına işçiler nüfuz etmeksizin gerçekleştirilemez. Aynı işletmeleri temsil eden komiteler kongrelerde bir araya gelerek, tröstlere, sanayi kollarına, ekonomik yörelere ve nihayet ulusal sanayinin tümüne karşılık düşen komiteler seçmelidirler. Böylelikle işçi denetimi, **planlı ekonomi için bir okul** olur. Denetim deneylerine dayanan proletarya, millileştirilmiş sanayinin doğrudan yönetimine, o saat gelip çatığında, kendini hazırlamış olacaktır.

Bazen kendiliklerinden ve genellikle ücretleri düşürmenin gereğini göstermek için ticari defterlerini işçilerin önüne açmayı teklif eden çoğu kez alt ve orta tabakadan kapitalistlere işçilerin verecekleri yanıt, müflis yada yarı müflislerin tek tek muhasebe hesaplarıyla değil, fakat bir bütün olarak sömürücülerin defter'i kebirleri ile ilgilendikleri olacaktır. İşçiler yaşam koşullarının düzeyini, bizzat kendi düzenlerinin kurbanı olan tek tek kapitalistlerin gereksinimlerine göre ayarlayamazlar ve ayarlamak istemezler de. Görev, üretim ve dağıtım düzeninin bütününe daha onurlu ve işler bir temel üzerinde yeniden—örgütlemektir. Ticari sırların kaldırılması işçi denetiminin gerekli bir koşuluysa denetimi de ekonominin sosyalist yönlendirilişi yolunda bir adımdır.

KAPİTALİST GRUPLARIN KAMULAŞTIRILMASI

Sosyalist kamulaştırma programı yani burjuvazinin politik olarak devrilmesi ve ekonomik egemenliğinin tasfiyesi, şimdiki geçiş döneminde, koşullar gerektirdiğinde ulus için hayati önem taşıyan birçok kilit sanayi kolunun kamulaştırılması ya da burjuvazinin en asalak grubunun mülksüzleştirilmesi taleplerini öne sürmekten hiçbir durumda bizi alıkoymamalıdır.

Böylece saygıdeğer demokratların ABD'deki «60 aile» ve Fransa'daki «200 aile» diktatörlüğüne ilişkin dokunaklı savsaklamalarına yanıt olarak bu 60 ve 200 feodal kapitalist beyin mülksüzleştirilmesini talep ederiz. Savaş sanayini, demiryollarını, en önemli ham madde kaynaklarını vs. tekelinde tutan şirketlerin yine aynı biçimde kamulaştırılmasını talep ederiz.

Bu taleplerle reformistlerin bulanık «millileştirme» sloganı arasındaki fark burada yatmaktadır: (1) tazminat ödenmesini reddederiz; (2) millileştirmeye sözde taraftar gözüken ama gerçekte sermayenin aracıları olan Halk Cephesi demagoglarına karşı kitleleri uyarırız; (3) kitleleri sadece kendi öz devrimci güçlerine güvenmeye çağırırız; (4) kamulaştırma sorununu işçi ve köylülerin iktidarı ele geçirme sorununa bağlarız.

Kamulaştırma sloganını yalnızca propagandamızda tüm yönleriyle açıklamakla yetinmeyip günlük ajitasyonda kısmi olarak ileri sürmeyi zorunlu kılan şey, farklı sanayi kollarının farklı gelişme düzeyinde olması, toplum yaşamında farklı bir yer işgal etmesi, sınıf mücadelesinin farklı aşamalarından geçmesi gerçeğidir. Burjuvazinin eksiksiz mülksüzleştirilmesini yalnızca, proletaryanın bir genel devrimci kabarıışı gündeme getirebilir. Geçiş taleplerinin görevi proleteriyayı bu sorunu çözmeye hazırlamaktır.

ÖZEL BANKALARIN KAMULAŞTIRILMASI VE KREDİ DÜZENİNİN DEVLETLEŞTİRİLMESİ

Emperyalizm finans kapitalin egemenliği demektir. Tröst ve tekellerle yan yana ve çoğu kez onların da üzerinde, bankalar ekonominin gerçek komutasını ellerinde yoğunlaştırırlar. Bankaların yapısı, modern sermayenin tüm yapısının yoğun bir ifadesidir: tekelleşme eğilimleriyle anarşi eğilimlerini birleştirirler. Bir yandan teknoloji mucizelerini, dev kuruluşları ve güçlü tröstleri, öte yandan hayat pahalılığını, krizleri ve işsizliği örgütlerler. Egemen konumlarıyla bankaların, yağmacı kapitalistlerin ellerinde bırakılması halinde, tekelci despotizme ve kapitalist anarşiye karşı mücadelede —bunlar yıkıcı çalışmalarında birbirlerini tamamlarlar— tek bir ciddi adımın atılması olanaksızlaşır. Tüm halkın gereksinmelerine uygun, mantıklı bir planın yanısıra, birleştirilmiş bir yatırım ve kredi düzenini yaratmak için bütün bankaları tek bir ulusal kurumda birleştirmek gereklidir. Ancak özel bankaların kamulaştırılması ve bütün kredi düzeninin elinde toplanmasıyla devlet —salt kâğıt üzerinde ve bürokratik kaynaklar değil— iktisadi plan için gerekli gerçek maddi kaynaklarla donanacaktır.

Bankaların kamulaştırılması hiçte banka mevduatlarının kamulaştırılması demek değildir. Aksine, tek bir devlet bankası küçük mevduat sahiplerine özel bankalardan çok daha elverişli koşullar sağlayabilecektir. Aynı şekilde, ancak devlet bankası çiftçiye, esnafa ve küçük tüccara elverişli yani ucuz kredi koşulları sağlayabilir. Ancak daha da önemli olanı en başta büyük sanayi ve ulaşım olmak üzere, tek bir mali kurmayca yönetilen tüm ekonominin işçilerin ve bütün emekçilerin hayati çıkarlarına hizmet etmesi halidir.

Bankaların devletleştirilmesi ile

bu yararlı sonuçların alınabilmesi ancak bizzat devlet iktidarının bütünüyle sömürücülerin elinden emekçilerin eline geçmesiyle gerçekleşebilir.

**GREV GÖZCÜSÜ/
SAVUNMA KOLLARI/
İŞÇİ MİLİSİ/
PROLETARYANIN SİLAHLANMASI/**

Oturma grevleri, kitlerin yalnızca burjuvaziye değil fakat Dördüncü Enternasyonal dahil, işçi örgütlerine de yöneltilmiş ciddi bir uyarıdır. 1919-20'de İtalyan işçileri kendi insiyatifleriyle fabrikalara el koyarak «önderlerine» yaklaşan sosyal devrimin haberini verdiler. «Önderler» bu belirtileri önemsemediler. Sonuç faşizmin zaferi oldu. (14)

Bugün oturma grevleri, henüz fabrikalara İtalya'da olduğu gibi el koymuyorsa da, bu yönde atılmış kesin bir adımdır. Bugünkü kriz sınıf mücadelesini bir tepe noktaya çıkarabilir ve hesaplaşma anını yakınlaştırabilir. Ama bu, devrimci bir durumun bir anda oluştuğu anlamına gelmez. Gerçekte, gelişimi süregiden bir dizi çalkantıyla belirlenir. Bunlardan biri de oturma grevleri dalgasıdır. Dördüncü Enternasyonal kesimlerinin sorunu, proletarya öncüsünün çağımızın genel niteliği ve gidiş yönünün anlamasında yardımcı olmak, giderek daha kararlı ve militan örgütsel önlemlerle kitle mücadelelerinin vaktinde olgunlaşmasını sağlamaktır.

Proletaryanın mücadelesinin keskinleşmesi, sermayenin karşı-saldırı yöntemlerinin de keskinleşmesi demektir. Yeni oturma grevleri dalgası karşısında burjuvazinin kararlı karşı önlemler alabileceği ve alacağı açıktır. Büyük tröstlerin güvenilir personeline ön hazırlık çalışmaları halen yapılmaktadır. Vah devrimci örgütlere, vah proletaryaya tekrardan hazırlıksız yakalanırsa!

Burjuvazi hiçbir yerde yalnızca resmi polis ve orduyla yetinmez. ABD'de «barış» zamanlarında bile burjuvazi

fabrikalarda grev kırıcılarından taburlar ve silahlı özel katiller beslemektedir. Buna şimdi çeşitli Amerikan Nazi gruplarını da katmak gerekir. Fransız burjuvazisi tehlikenin ilk belirtisinde ordu içinde varolanlar da dahil olmak üzere yarı-yasal ve yasa-dışı faşist kolları seferber etti. İngiliz işçilerinin baskısı güçlenir güçlenmez faşist çeteler iki katına, üç katına, on katına çıkartılarak işçilere karşı kanlı saldırıya geçirilmektedir. Burjuvazi çağımızda sınıf mücadelesinin kaçınılmaz biçimde iç savaşa dönüşme eğilimini aklından çıkarmamaktadır. İtalya, Almanya, Avusturya, İspanya, diğer ülkelerin örnekleri, sermayenin kodamanlarına ve uşaklarına proletaryanın resmi önderlerinden çok daha fazlasını öğretmiştir.

İkinci ve Üçüncü Enternasyonal politikacıları ve sendika bürokratları burjuvazinin özel ordularına bilinçli olarak göz yummaktadır; aksi takdirde burjuvaziyle ittifaklarını yirmidört saat bile sürdüremezler. Reformistler, burjuvazinin tepeden tırnağa silahlı işçilerin ise silahsızlandırılması halinde demokrasinin kutsallığının en iyi biçimde teminat altına alındığı görüşünü sistemli olarak işçilere aşılamaktadırlar.

Dördüncü Enternasyonal'in görevi bu tür kölece politikaya kesinlikle son vermektir. Küçük burjuva demokratları —Sosyal Demokratlar, Stalinistler, Anarşistler de dahil olmak üzere— gerçekte giderek faşizme daha da alçakça teslim oldukça faşizme karşı mücadele konusunda feryatlarını yükseltmektedirler. Ancak onbinlerce emekçinin desteğini ardında hisseden silahlı işçi müfrezeleri faşist çetelere karşı başarılı olabilir. Faşizme karşı mücadele liberal yazı işleri müdürlerinin bürolarında değil fabrikalarda başlar ve sokaklarda son bulur. Fabrikalardaki grev kırıcıları ve özel silahlı muhafızlar faşist ordunun temel çekirdekleridir. Grev gözçüleri ise proleter ordusunun temel çekirdekleridir. Kalkış nok-

tamız budur. Her grev ve yürüyüşle ilgili olarak işçi öz-savunma grupları yaratmanın gereğini yaymak zorunludur. Sendikaların devrimci kanatlarının programına bu sloganı yerleştirmek gerekir. Olanaklı her durumda, gençlik gruplarıyla başlayarak öz-savunma grupları örgütlemek, onlara silah kullanmasını öğretmek ve alıştırmak zorunludur.

Kitle hareketinin yeni bir kabarışı bu birimlerin sayısını arttırmakla kalmamalı, bunları mahalle, şehir ve bölgelere göre birleştirmelidir. İşçilerin grev kırıcılarına, gangster çetelerine ve faşistlere olan haklı nefretine örgütsel bir ifade vermek zorunludur. İşçi örgütlerinin, toplantılarının ve yayınlarının dokunulmazlığının tek ciddi teminatı olarak işçi milisi sloganını ileri sürmek zorunludur. Her zaman için kitlelerin öz deneyimi temelinde böylesi sistemli, kararlı, yorulmak bilmez, cüretli ajitasyon ve örgütlenme çalışmalarının yardımıyla ancak, kitlelerin bilinçlerindeki uysal ve pasif geleneklerin kökünü kazımak; tüm emekçilere örnek olabilecek yiğit savaşçı müfrezeleri eğitmek; karşı-devrimin silahlı katillerini bir dizi taktik yenilgiye uğratmak; sömürülen ve ezilenlerin öz güvenlerini arttırmak; küçük burjuvazinin gözünde faşizmin oyununu açıklamak ve proletaryaya iktidarın fethine giden yolu açmak olanaklıdır.

Engels, devleti «silahlı adam» müfrezeleri olarak tanımladı. Proletaryanın silahlanması kurtuluş için mücadelesine eşlik eden zorunlu bir unsurdur. Proletarya dilediğinde silahlanmanın yolunu ve araçlarını bulacaktır. Bu alanda da önderlik elbetteki Dördüncü Enternasyonal'in kesimlerine düşmektedir.

İŞÇİ VE KÖYLÜ İTTİFAKI

İşçinin kırdaki silah arkadaşı ve karşılığı tarım işçisidir. Bunlar, bir ve aynı sınıfın birer parçasıdır. Çıkar-

ları ayrılmaz. Sanayi işçisinin geçiş talepleri programı bazı değişikliklerle aynı zamanda tarım proletaryasının programıdır.

Köylüler (çiftçiler) ayrı bir sınıf oluştururlar: onlar köyün küçük burjuvazisidir. Yarı proleterlerden sömürücü unsurlara değin, küçük burjuvazi, değişik tabakalardan oluşur. Buna uygun olarak sanayi proletaryasının politik görevi sınıf mücadelesini kırı taşımaktır. Ancak bu şekilde müttefikleri ve düşmanları arasına ayırdedici hattı çizebilecektir.

Her ülkenin ulusal gelişmesinin özellikleri en belirgin ifadesini çiftçilerin ve bir dereceye kadar kent küçük burjuvazisinin (esnaf ve zanaatkârlar) toplumsal konumunda bulur. Bu sınıflar, sayısal olarak ne kadar çok olsalar da esasta, kapitalizm öncesi üretim biçimlerinin kalıntılarının temsilcileridirler. Dördüncü Enternasyonal'in kesimleri köylüleri (çiftçileri) ve kent küçük burjuvazisini ilgilendiren ve her ülkenin koşullarına uyan bir geçiş talepleri programını mümkün olan en somut biçimde işleyip geliştirmelidir. İleri işçiler gelecekteki müttefiklerinin sorularını açık ve somut olarak yanıtlamayı öğrenmelidirler.

Çiftçi «bağımsız» bir küçük üretici olarak kaldıkça ucuz krediye, satın alabileceği fiyatlarda tarım araçlarına ve gübreye, elverişli ulaşım olanaklarına ve tarımsal ürünleri için pazarın dü-rüstçe örgütlenmesine ihtiyacı vardır. Fakat bankalar, tröstler ve tüccarlar çiftçiye her yönden soymaktadırlar. Ancak çiftçilerin kendileri işçilerin de yardımıyla bu soygunu önleyebilirler. Küçük çiftçilerce seçilen komiteler ülke çapında oluşmalı, işçi komiteleri ve banka çalışanları komiteleri ile birlikte tarımı etkileyen ulaşım, kredi ve ticaret işlerinin denetimini ellerine almalıdırlar.

İşçilerin güya «aşırı» taleplerine değinen büyük burjuvazi mal fiatları sorununu ustaca işçiler ve köylüler ara-

sına, işçiler ve kent küçük burjuvazisi arasına sokulacak bir kamaya dönüştürmektedir. Köylü, zenaatkâr ve küçük tüccar; sanayi işçisi, büro ve kamu hizmetlileri gibi fiat artışlarına karşılık düşen bir ücret artışı talep edemezler. Hükümetin yüksek fiatlarla resmi mücadelesi yalnızca kitlelerin aldatılmasıdır. Fakat çiftçiler, zenaatkârlar ve tüccarlar tüketici niteliklerinden dolayı işçilerle omuz omuza fiat tayini politikasına girebilirler. Üretim, ulaşım ve ticaret maliyetlerinden kapitalistlerin yakınmalarına tüketiciler, «bize defterlerini göster, fiat saptanmasında denetim talep ediyoruz» yanıtını verirler. Bu denetimin organları fabrika sendika, kooperatif, çiftçi örgütleri «so-kakdaki adam», ev kadınları vb. temsilcilerinden oluşan fiat denetim komiteleri olmalıdır. Böylelikle işçiler yüksek fiatların gerçek nedeninin yüksek ücretler değil fakat kapitalistlerin fahiş kârları ve genelde kapitalist anarşinin genel masrafları olduğunu çiftçilere ispat edebileceklerdir.

Toprağın millileştirilmesi ve tarımın kollektifleştirilmesi programı, daha baştan küçük çiftçinin mülksüzleştirilmesine ve zoraki kollektifleştirilmesine olasılık vermeyecek bir biçimde hazırlanmalıdır. Çiftçi, olanaklı veya gerekli gördüğü sürece kendi tarlasının sahibi kalacaktır. Çiftçilerin gözünde sosyalizmin programının itibarını iade etmek için, çiftçi ve işçilerin çıkarlarıncı değil, bürokrasinin çıkarlarıncı dayatılan Stalinist kollektifleştirme yöntemlerini amansızca sergilemek gereklidir.(15)

Mülksüzleştirilenlerin mülksüzleştirilmesi aynı şekilde zanaatkâr ve esnafın malının zorla müsadere anlamına gelmez. Aksine, bankaların ve tröstlerin işçilerce denetimi ve dahası bu kuruluşların millileştirilmesi, kent küçük burjuvazisine, tröstlerin denetimsiz egemenliği altında olduğundan kıyaslanmaz derecede daha elverişli kredi alım ve satım koşulları sağlayabilir. Özel

sermayeye dayanmanın yerini devlete dayanmak alacak ve emekçiler, devleti kendi ellerinde tuttukları ölçüde, devlet bu küçük burjuvaların gereksinimlerine daha hassas davranacaktır.

Sömürülen çiftçinin ekonominin değişik alanlarının denetimine fiilen katılması, ona toprağın kollektif olarak işletilmesine geçişin kendisi için daha kârlı olup olmayacağına bunun ne zaman ve ne ölçüde gerçekleştirileceğine karar vermesini sağlayacaktır. Sanayi işçisi, kendini, sendikalar, fabrika komiteleri ve en önemlisi işçi ve köylü hükümeti aracılığıyla çiftçinin bu yolu katetmesinde her türlü işbirliğini göstermekle görevli saymalıdır.

«Orta sınıflar» da dahil bütün sömürücülere karşı, genel olarak «orta sınıflara» değil, fakat kent ve kır küçük burjuvazisinin sömürülen tabakalarına proletaryanın önerdiği ittifak, zorlamaya değil yalnızca özgür kabulenişe dayanır ve özel bir «anlaşma» ile pekiştirilmelidir. Bu «anlaşma», her iki tarafca gönüllü olarak kabul edilen geçiş talepleri programıdır.

EMPERYALİZM VE SAVAŞA KARŞI MÜCADELE

Dünyanın genel görünümü ve dolayısıyla her ülkenin iç politika yaşamı dünya savaşı tehdidinin etkisi altındadır. Yaklaşan felaket en geniş insan yığınları arasında şiddetli endişe yaymaktadır.

İkinci Enternasyonal'in 1914'deki ihanet politikası, bugün Komitern'in de şovenizmde aynı telden çalmasıyla daha da güvenle tekrarlanmaktadır.(16) Savaş tehlikesinin belirgenleşmesiyle birlikte Stalinistler, küçük burjuva ve burjuva pasifistlerini bile bir hayli geride bırakarak sözde «ulusal savunmanın» en önde gelen savunucuları oldular. Bunun içindir ki savaşa karşı devrimci mücadele bütünüyle Dördüncü Enternasyonal'in omuzlarına yüklenmektedir.

Bu soruna ilişkin Bolşevik-Leninist politika, Enternasyonal Sekreterliği'nin tezinde (Savaş ve Dördüncü Enternasyonal, 1934) açıklanmıştır ve bugün için de tam geçerliliğini korumaktadır. Önümüzdeki dönemde devrimci bir partinin başarısı herşeyden önce savaş sorununa ilişkin politikasına bağlıdır. Doğru bir politika şu iki ögeden, emperyalizm ve emperyalist savaşılar karşı uzlaşmaz tutum ve programını kitlelerin kendi deneylerine dayandırma yeteneğinden oluşur.

Burjuvazi ve ona ajanlık edenler herşeyden çok savaş sorununu «tarafsızlık», «kollektif güvenlik», «barışı korumak için silahlanma», «faşizme karşı mücadele», «ulusal savunma» gibi soyutlamalar, genel formüller ve sakat ifadelerle halkı aldatmak için kullanmaktadırlar. Bütün bu formüller sonuçta, savaş sorununun, yani halkın kaderinin, halka karşı bütün entrika ve oyunları birliğe, emperyalistlerin onların yönetici kurmaylarının, diplomasislerinin, generallerinin eline bırakıldığı gerçeğine indirgenir.

Dördüncü Enternasyonal demokratik saflarda, faşist saflarda «onur», «kan» ve «ırk»la aynı rolü oynayan bütün bu tür soyutlamaları nefretle reddeder. Ancak nefret yeterli değildir. Kitlelerin bu aldatıcı soyutlamaların somut özünü, kanıtlayıcı kriterler, sloganlar ve talepler aracılığıyla kavramalarına yardımcı olmak zorunludur.

«Silahsızlanma?» — Ama asıl sorun kimin kimi silahsızlandıracağıdır. Savaşı engelleyebilecek ya da son verecek biricik silahsızlanma burjuvazinin işçilerce silahsızlandırılmasıdır. Ancak burjuvaziye silahsızlandırmak için işçilerin kendileri silahlanmalıdırlar.

«Tarafsızlık?» — Ama proletarya Japonya ile Çin veya Almanya ile SSCB arasındaki savaşta hiçbir şekilde tarafsız değildir. «O halde bundan kasıt Çin ve SSCB'nin savunulması mıdır?» Elbette! Ama Çin'i de SSCB'ni de boğacak olan emperyalistlerce değil.

«Anayurdun Savunulması?» — Ama bu soyutlamadan burjuvazinin anladığı kârlarını ve talanını savunmaktır. Anayurdu yabancı kapitalistlerden korumaya hazırız, yeter ki ilkin kendi (kapitalistlerimizin) elini ayağını bağlayarak yabancı anayurlara saldırımları engellenmiş, kendi ülkemizin işçi ve köylüleri ülkenin gerçek hakimleri haline gelmiş, ülkenin zenginliği ufacık bir azınlığın elinden halkın eline geçmiş ve ordu sömürenler yerine sömürülenlerin bir silahı olmuş olsun.

Bu temel fikirleri, olayların gidişine ve kitlelerin düşüncelerinin yönelişine göre daha somut ve kısmi görüşlerle açıklamasını bilmek gerekir. Ayrıca, diplomatın, profesörün, gazetecinin pasifizmini marangozun, tarım işçisinin, hizmetçi kadının pasifizminden kesinlikle ayırd etmek gerekir. Birinde pasifizm, emperyalizm için bir perde, diğerinde ise emperyalizme olan güvensizliğin bulanık ifadesidir. Küçük bir çiftçi veya işçi anayurdun savunulmasından söz ettiğinde evini barını ve diğer aileleri istiladan, bombalardan ve zehirli gazlardan korumayı kasteder. Kapitalistin ve gazetecisinin anayurdun savunulmasından anladığı, sömürge ve pazarların fethedilmesiyle dünya gelirinden «ulusal gelir» payının yağma ile arttırılmasıdır. Burjuva yurtseverliği ve pasifizmi baştan sona bir aldatmacadır. Ezilenin pasifizmi ve hatta yurtseverliğinin özünde bir yandan yıkıcı savaşa olan nefret diğer yandan da kendileri için yararlı olduğunu sandıklarına, bir tutunma vardır; gerekli sonuçlar çıkarabilmek için bu öğeleri nasıl hesaba katacağımızı bilmemiz gerekir.

Kalkış noktası olarak bu yaklaşımları benimseyen Dördüncü Enternasyonal, kitleleri belirli bir derecede etkin politikaya çekebilecek, eleştirilerini uyandıracak ve burjuvazinin oyunları üzerinde denetimlerini güçlendirecek her talebi, hatta bu talepler yetersiz bile olsa destekler.

Bu bakış açısıyla, örneğin Amerikan kesimimiz, savaş ilanı sorununa ilişkin bir referandum önerisine eleştirel desteğini verir.(17) Biliyoruz ki tek başına hiçbir demokratik reform egemen çevrelerin, istediklerinde savaş başlatmasını (tahrikini) engelleyemez. Samimi olarak bu uyarıyı yapmak gereklidir. Kitlelerin, önerilen referanduma ilişkin yanılsamalarına rağmen işçilerin ve çiftçilerin referandumu desteklemesi, onların burjuva hükümetine ve Kongre'ye olan güvensizliklerini yansıtır. Sahte umutları desteklemeden ve bağışlamadan, sömürülenlerin sömürücülere duydukları ilerici bir niteliği olan bu güvensizliği var gücümüzle desteklememiz gereklidir. Referandum hareketinin yaygınlaşması ölçüsünde burjuva pasifistleri bir an önce hareketten çekilecekler; Komintern'in hainleri tam olarak itibarlarını yitirecekler ve emperyalistlerin güvensizliği o ölçüde keskinleşecektir.

Bu noktadan hareketle, onsekiz yaşındaki her erkek ve kadına oy hakkı verilmesi talebini ileri sürmek gereklidir. Yarın anayurd için ölmeleri isteneceklerin bugün oy verme hakları olmalıdır. Savaşa karşı mücadele herşeyden önce gençliğin devrimci seferberliği ile başlamalıdır.

Savaş sorununa bütün açılardan, belli bir anda kitlelerin karşısına çıktığı her yandan ışık tutmak gerekir.

Savaş özellikle savaş sanayi için, dev bir ticari girişimdir. Dolayısıyla, «60 aile» bir numaralı yurtsever ve savaşın baş kıştıracısıdır. Savaş sanayisinin işçilere denetimi savaş «imalatçılarına» karşı mücadele ilk adımdır.

Reformistlerin askeri kârlara vergi sloganına karşılık ileri sürdüğümüz sloganlar, askeri kârların müsaderesi ve savaş sanayiindeki kaçakçıların mülksüzleştirilmesidir. Fransa gibi askeri sanayinin «millileştirttiği» yerlerde işçi denetimi sloganı geçerliliğini tümüyle korur. Proletaryanın birey olarak bir kapitaliste olduğu kadar bur-

juvazinin hükümetine de güveni pek azdır.

Burjuva hükümetine ne tek bir insan ne de tek bir kuruluş!

Silahlanma programı değil, yaralı bir kamu hizmetleri programı,

İşçi örgütlerinin asker-polis denetiminden tam bağımsızlığı.

Halkın arkasından planlar yapan açgözlü ve acımasız emperyalist kliğin halkın kaderini tayin etmesine kesin bir son vermeliyiz.

Buna uygun olarak taleplerimiz: Gizli diplomasinin olduğu gibi lağvı her anlaşma ve uzlaşmanın işçi ve çiftçilere duyurulması,

İşçi ve çiftçi komitelerinin doğrudan denetimi altında işçi ve çiftçilerin silahlandırılması ve askeri eğitimi

İşçi örgütlerince seçilen emekçilerden kurmayların yetiştirilmesi için askeri okulların kurulması

Devamlı ordunu yerini, fabrikalara, madenlere, çiftçilere vb. kopmaz bir biçimde bağlı halk milislerinin alması,

Emperyalist savaş, burjuva yağmacı politikasının devamı ve keskinleşmesidir. Proletaryanın savaşa karşı mücadelesi sınıf mücadelesinin devamı ve keskinleşmesidir. Savaşın başlaması sınıflar arasındaki durumu ve kısmen de aralarındaki mücadelenin araçlarını değiştirir; ama amacını ve temel seyrini değiştirmez.

Emperyalist burjuvazi dünyaya egemendir. Dolayısıyla yaklaşan savaş temelde bir emperyalist savaş niteliği taşıyacaktır. Bu nedenledir ki uluslararası proletaryanın politikasının temel içeriği de emperyalizme ve onun savaşına karşı mücadeledir. Bu mücadelede esas ilke: «Baş düşmanımız kendi öz ülkemizdedir», veya «kendi (emperyalist) hükümetimizin yenilgisi ehven-i şerdir.»

Ancak dünyadaki her ülke emperyalist bir ülke değildir. Aksine çoğu emperyalizmin kurbanıdır. Bazı sömürge ve yarı sömürge ülkeler kuşkusuz

ki savaşı esaret boyunduruğundan kurtulmak için bir fırsat bileceklerdir. Onları emperyalist değil kurtuluş savaşı olacaktır. Ezilen ülkelerin ezenlere karşı savaşlarında onlara yardımcı olmak uluslararası proletaryanın görevi olacaktır. Aynı görev, SSCB'ne ve savaş öncesi veya savaş sırasında doğacak işçi devletlerine karşı da geçerlidir. İşçi devletlerine ve sömürge ülkelere karşı verdikleri savaşta her emperyalist hükümetin yenilgisi, en ehven-i şer olandır. Ancak, emperyalist ülkelerin işçileri, anti-emperyalist ülkelere belirli zamanlarda iki ülke arasındaki diplomatik ve askeri ilişkiler nasıl olursa olsun kendi hükümetleri aracılığıyla yardım edemezler. Hükümetler, kendilerini geçici ve sorunun özünden dolayı güvenilmez bir ittifak içinde bulurlarsa, o zaman emperyalist ülke proletaryası kendi hükümetine sınıfsal muhalefetini sürdürür ve emperyalist olmayan «müttefik»ini kendine özgü yöntemlerle, yani uluslararası sınıf mücadelesi yöntemleriyle (sömürge ülkedeki işçi devleti lehine ve aynı zamanda onların hain müttefiklerine karşı ajitasyon; bir durumda boykot ve grevlerin reddi; bir durumda boykot ve grevler vs.) destekler.

Bir savaşta SSCB'ni ya da bir sömürge ülkeyi desteklerken, proletarya hiçbir şekilde ne sömürge ülkenin burjuva hükümeti ile ne de SSCB'deki Thermidor bürokrasisi ile dayanışma içine girer.(18) Aksine her ikisine de karşı tam politik bağımsızlığını korur. Haklı ve ilerici bir savaşa yardımcı olarak devrimci proletarya sömürgelerdeki ve SSCB'deki işçilerin sempatisini kazanır. Dördüncü Enternasyonal'in orada otorite ve etkisini güçlendirir ve sömürge ülkedeki burjuva hükümetin ve SSCB'deki gerici bürokrasinin devrilmesine yardımcı olma yeteneğini artırır.

Savaşın başlangıcında Dördüncü Enternasyonal'in kesimleri kaçınılmaz olarak kendilerini tecrit olmuş hisse-

deceklerdir; her savaş ulusal kitleleri gafil avlayarak onları hükümet aygıtının yanına iter. Enternasyonalistlerin akıntıya karşı mücadele etmeleri gerekecektir. Bununla birlikte, yeni savaşın getireceği yıkım ve sefalet, daha ilk aylardan 1914-18'in kanlı dehşetini kat kat geride bırakarak kısa zamanda ciddi boyutlara ulaşacaktır. Kitlelerin hoşnutsuzluğu ve isyanı büyük bir hızla artacaktır. Dördüncü Enternasyonal'in kesimleri devrimci dalganın başını çekeceklerdir. Geçiş talepleri programı yakıcı güncellik kazanacaktır. Proletaryanın iktidarı ele geçirmesi sorunu bütün heybetiyle ortaya dikilecektir.

İnsanlığı yıkımlara uğratıp, kana boğmadan önce kapitalizm, tüm dünyayı ulusal ve ırkçı nefretin zehirli du-manlarıyla kirletir. Bugün Yahudi düşmanlığı can çekişen kapitalizmin çalkantılarının en zararlılarından biridir.

İrkçi ön yargıların köklerini ve ulusal küstahlığın ve şovenizmin, özellikle Yahudi düşmanlığının her biçimi ve çeşidini uzlaşmasızca açıklamak emperyalizme ve savaşa karşı verilen mücadelenin en önemli parçası olarak Dördüncü Enternasyonal'in bütün kesimlerinin günlük çalışmalarını kapsamına alınmalıdır. Temel sloganımız, «Dünya İşçileri Birleşiniz!» olarak kalır.

İŞÇİ VE KÖYLÜ HÜKÜMETİ

«İşçi ve köylü hükümeti» formülü ilk kez Bolşeviklerin 1917'deki ajitasyonunda gündeme geldi ve Ekim Devrimi'nden sonra da kesinlikle kabul edildi. Son tahlilde bu, yerleşmiş olan proletarya diktatörlüğünün popüler tanımlanışından başka birşey değildir. Bu tanımlamanın önemi, esas olarak Sovyet gücünün proletarya ve köylülük arasındaki ittifak fikrini vurgulaması gereğinden gelmektedir.

Tarihe gömülmüş «proletarya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü»

formülünü epigonlar döneminin Komin-tern'i canlandırmaya yeltendiğinde, «işçi ve köylü hükümeti» formülüne tamamıyla değişik, yalnızca «demokratik» yani burjuva bir içerik vererek proletarya diktatörlüğüne karşıt bir öneri olarak ortaya koydu. (19) Bolşevik-Leninistler «işçi ve köylü hükümeti» sloganının burjuva-demokratik yorumlanışına kesinlikle karşı çıktılar. O zaman ve şimdi de belirtirler ki proletarya partisi burjuva - demokratik sınırların ötesine adım atmayı reddettiğinde, köylülükle ittifakı düpedüz sermayenin desteklenmesine dönüşür; 1917'de Menşevik ve Sosyal Devrimciler, 1925—27'de Çin Komünist Partisi ve şimdi de İspanya, Fransa ve diğer ülkelerdeki «Halk Cepheleri» örneklerinde olduğu gibi. (20)

1917 Nisan'ından Eylül'üne, Bolşevikler, Sosyal Devrimcilerden ve Menşeviklerden, liberal burjuvazi ile bağlarını koparıp iktidarı kendi ellerine almalarını talep ettiler. Bu koşul ile Bolşevik Partisi, burjuvaziye karşı, işçilerin ve köylülerin küçük burjuva temsilcileri olan Menşevik ve Sosyal Devrimcilere devrimci yardım taahhüt etti; ancak Menşevik ve Sosyal Devrimcilerin hükümetine girmeyi ya da onun politik sorumluluğunu yüklenmeyi kesinlikle reddederek. Eğer Menşevik ve Sosyal Devrimciler gerçekten Kadet'lerden (Liberaller) ve yabancı emperyalizmden bağlarını koparsalardı o zaman yaratacakları «işçi ve köylü hükümeti» proletarya diktatörlüğünün kurulmasını hızlandıracak ve kolaylaştıracaktı. (21) Ama bütünüyle bundan ötürüdür ki küçük burjuva demokrasinin önderleri kendi hükümetlerinin kurulmasına var güçleriyle direndiler. Rus deneyi ile sergilendiği ve İspanya ile Fransa deneyleriyle bir kez daha kanıtlandığı şekliyle, çok uygun koşullarda bile, küçük burjuva demokrasisinin partileri (Sosyal Devrimci, Sosyal Demokrat, Stalinist ve Anarşist) burjuvaziden bağımsız bir, işçi ve köylü hükümeti yaratmaktan acizdirler.

Buna rağmen Bolşeviklerin, Menşevik ve Sosyal Devrimcilere yönlendirilmiş «Burjuvazi ile bağlarını kopar, iktidarı kendi ellerine al!» talebinin kitleler için muazzam eğitici bir önemi olmuştur. En çarpıcı biçimiyle Temmuz Günlerinde açığa çıkan Menşevik ve Sosyal Devrimcilerin iktidarı almaktaki inatçı isteksizlikleri, onları kitlelerin gözünde kesinlikle mahkum edip Bolşeviklerin zaferini hazırlamıştır. (22)

Dördüncü Enternasyonal'in merkezi görevi, tutuculuğu, çözülen kapitalizmin feci patlamaları ile bütünüyle çelişkide olan ve tarihsel ilerlemeye başlıca engeli oluşturan eski önderliğinden proletaryayı kurtarmaktır. Dördüncü Enternasyonal'in proletaryanın geleneksel örgütlerine yönelttiği başlıca suçlama, can çekişen burjuvazinin politikasından kopmaya niyet etmemeleridir. Bu koşullarda, sistematik olarak köhnemiş önderliğe yöneltilen «Burjuvazi ile bağlarını kopar, iktidarı kendi ellerine al!» talebi, İkinci, Üçüncü ve Amsterdam Enternasyonal'lerinin parti ve örgütlerinin hain niteliğini sergilemede son derece önemli bir silahtır. «İşçi ve Köylü Hükümeti» sloganını ancak 1917'de Bolşevikler için taşıdığı anlamıyla, yani anti-burjuva ve anti-kapitalist bir slogan olarak kabul edebiliriz; yoksa onu sosyalist devrime bir köprü olmaktan çıkarıp sosyalist devrim yolunda başlıca engele dönüştüren epigonların sonradan verdikleri o «demokratik» anlamıyla değil..

İşçilere ve köylülere dayanan ve onlar adına konuşan her parti ve örgütten burjuvaziden politik olarak kopmalarını ve bir işçi ve köylü hükümeti uğruna mücadeleye girmelerini talep ederiz. Bu yolda onlara kapitalist gericiliğe karşı tam desteğimizi sunarız. Aynı zamanda bize göre «işçi ve köylü hükümeti»nin programını oluşturmaları gereken geçiş talepleri etrafında ajitasyonumuzu yorulmaksızın geliştiririz.

Bu tür bir hükümetin geleneksel işçi örgütlerince yaratılması olanaklı mı-

dır? Önceden de belirtildiği gibi geçmiş deneylerin ortaya koyduğu, bunun en azından son derece ihtimal dışı olduğudur. Ancak, tamamiyle olağan dışı koşullarda (savaş, yenilgi, mali çöküş devrimci kitle baskısı, vb.) Stalinistler dahil, küçük burjuva partilerinin burjuvazi ile bağlarını, koparmak yolunda kendi istediklerinden daha ileriye gitmeleri teorik olasılığı önceden kategorik olarak inkar edilemez. Her halükarda şundan şüphe edilemez ki, eğer bu çok az olası biçim bir gün bir yerde gerçekleşir ve yukarıda değinilen anlamıyla bir «işçi - köylü hükümeti» hakikaten kurulsa bile, bunun, proletaryanın gerçek diktatörlüğü yolunda sadece kısa süreli bir yeri olacaktır.

Her neyse, tahminlerle uğraşmanın gereği yok. Her koşulda «işçi ve köylü hükümeti» sloganı etrafında ajitasyonun muazzam eğitici değeri vardır. Bu da tesadüfi değildir, bu genel slogan çağımızın politik gelişme çizgisiyle tamamen uyumludur (Eski burjuva partilerinin iflası ve çözülmesi demokrasinin çöküşü, faşizmin yükselişi, işçilerin giderek daha etkin ve saldırgan bir politikaya yönelmeleri). Bundan dolayı, geçiş taleplerinin her biri, tek ve aynı politik sonuca varmalıdır; bu da köylülerle birlikte kendi öz iktidarlarını kurmak için işçilerin burjuvazinin geleneksel partilerinden kopmaları gereğidir.

Kitlelerin devrimci seferberliğinin somut aşamalarını önceden kestirmek olanaksızdır. Dördüncü Enternasyonal'in kesimleri, her yeni aşamada eleştirel bir tarzda konumlanarak, işçilerin bağımsız politikalar için çabalayışlarını destekleyen, bu politikanın sınıfsal niteliğini derinleştiren, reformist ve pasifist kuruntuları yıkan, öncü ile kitleler arasındaki bağları güçlendiren sloganlar ileri sürerek iktidarın devrimci fet-hini hazırlamalıdır.

SOVYETLER

Önceden belirtildiği gibi, **fabrika komiteleri**, fabrika içinde ikili iktidar ö-

geleridirler. Bu nedenle, varlıkları ancak kitle baskısının artması koşullarında olanaklıdır. Aynı durum, ortaya çıkışları sınıf mücadelesinin proletaryanın geleneksel örgütlerinin sınırlarını aştığı gerçeğini kanıtlayan **savaşa karşı mücadele için özel kitle gruplaşmaları**, **fiyat denetim komiteleri** ve hareketin bütün diğer yeni merkezleri için de geçerlidir. Ancak, bu yeni organ ve merkezler, aralarındaki bağların eksikliğini ve yetersizliklerini kısa zamanda hissedeceklerdir. Geçiş taleplerinin hiçbirisi, burjuva düzeninin süregitmesi koşullarında tamamiyle gerçekleştirilemez. Aynı zamanda, toplumsal krizin derinleşmesi yalnızca kitlelerin ızdırabını arttırmakla kalmayıp sabırsızlıklarını, azimlerini ve baskılarını da arttıracaktır. Giderek, ezilenler içinde yeni tabakalar da uyanıp kendi talepleriyle öne çıkacaklardır. Reformist önderlerin bir an bile düşünmedikleri milyonlarca yoksul «sokaktaki adam», işçi örgütlerinin kapılarını ısrarla çalmaya başlayacaklardır. İşsizler harekete katılacaktır. Tarım işçileri, yıkılmış ya da yıkımın eşiğindeki çiftçiler, kentteki ezilenler, kadın işçiler, ev kadınları, aydınların proleterleşmiş tabakaları tümüyle birlik ve önderlik arayacaklardır.

Tek bir kentin sınırları içinde bile bu farklı talepler ve mücadele biçimleri arasındaki uyum nasıl sağlanacaktır? Tarih bu sorunun cebabını vermiş bulunuyor: sovyetler aracılığıyla. Sovyetler mücadele veren bütün grupların temsilcilerini biraraya getirecektir. Bu amaç için hiç kimse bugüne değin farklı bir örgütlenme biçimi önermemiştir; gerçekten de daha iyisini düşünebilmek çok güçtür. Sovyetler, önceden belirlenmiş bir parti programı ile sınırlanmış değildirler. Kapıları tüm ezilenlere açıktır. Bu kapılardan mücadelenin genel akımına girmiş her tabakanın temsilcileri geçer. Hareket ile birlikte genişleyen örgüt kendi bağrında tekrar ve tekrar yenilenir. Proletaryanın bütün politik akımları, en geniş demokrasi te-

melinde sovyetlerin liderliğı için mücadele edebilirler. Bu nedenle sovyetler sloganı geçiş programında baş köşeyi alır.

Sovyetler ancak kitle hareketinin açıkça devrimci aşamaya geçtiğı bir zamanda ortaya çıkabilirler. Ortaya çıktıkları ilk andan itibaren, sovyetler, sömürücülere karşı mücadelelerinde milyonlarca emekçinin etrafında birleştikleri bir eksen olarak, yerel yönetimin ve daha sonra da merkezi hükümetin rakipleri ve hasımları olurlar. Nasıl ki fabrika komitesi fabrikada bir ikili iktidar yaratıyorsa, sovyetler de ülke çapında bir ikili iktidar dönemi başlatırlar.

İkili iktidarın kendisi geçiş döneminin doruk noktasıdır. İki düzen, burjuva ve proleter düzenleri, uzlaşmaz bir biçimde birbirlerine karşıttırlar. Aralarında çatışma kaçınılmazdır. Toplumun kaderi bu açtışmanın sonucuna bağlıdır. Devrim yenilgiye uğrarsa burjuvazinin faşist diktatörlüğü gelecektir. Zafer durumunda ise, sovyetlerin iktidarı yani proletarya diktatörlüğü ve toplumun sosyalist yeniden inşası gündeme gelecektir.

GERİ ÜLKELER VE GEÇİŞ TALEPLERİ PROGRAMI

Sömürge ve yarı-sömürge ülkeler özünde geri ülkelerdir. Ama geri ülkeler emperyalizmin egemenliğindeki bir dünyanın parçalarıdır. Bu yüzden gelişmelerinin bileşik bir niteliğı vardır: en ilkel ekonomik biçimler, en gelişmiş kapitalist teknik ve kültürle içiçedir. Geri ülkeler proletaryasının politik çabaları da böyle belirlenir: en basit talepler olan ulusal bağımsızlık ve burjuva demokrasisinin kazanılması için verilen mücadele, dünya emperyalizmine karşı verilen sosyalist mücadele ile içiçedir. Bu mücadelede demokratik sloganlar, geçiş talepleri ve sosyalist devrimin sorunları ayrı tarihsel dönemlere bölünmemişlerdir, doğrudan doğruya birbirlerinden kaynaklanırlar. Çin pro-

letaryası sendikaları ancak örgütlemeye başlamıştı ki sovyetleri oluşturma zorunluğunu duydu. Bu anlamda bu program, sömürge ve yarı-sömürge ülkelere, en azından proletaryanın bağımsız bir politika yürütmeye yetenekli oluşu ülkelere tamamıyla uygun düşmektedir.

Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin merkezi görevi tarım devrimi ve ulusal bağımsızlıktır; tarım devrimi ile feodal kalıntıların tasfiyesi, ulusal bağımsızlık ile emperyalist boyunduruktan kurtulmak. Her iki görev birbirine sıkıca bağlıdır.

Demokratik programın bir başına reddi mümkün değildir; kitlelerin kendilerinin mücadele içinde bu programı aşmaları zorunludur. Ulusal (ya da Kuru) Meclis sloganı, Çin ve Hindistan gibi ülkeler için geçerliliğini korur. Bu slogan ulusal bağımsızlık, tarım reformu sorununa kopmazcasına bağlanmalıdır. İlk adım olarak işçiler bu demokratik program ile silahlanmalıdırlar. Yalnız onlar, köylülere çağrıda bulunarak onları birleştirebileceklerdir. Devrimci demokratik program temelinde işçileri «ulusal» burjuvaziye karşı çıkarmak gereklidir. Böylece kitlelerin devrimci demokrasi sloganlarıyla seferber edilmesinin belli bir aşamasında sovyetler kurulabilir ve kurulmalıdır. Belirli dönemlerdeki tarihsel rollerini, özellikle Ulusal Meclis ile ilişkilerini belirleyecek olan, proletaryanın politik düzeyi, köylülükle arasındaki bağ ve proleter parti politikalarının niteliğı olacaktır. Ergeç sovyetler burjuva demokrasisini devirmelidirler. Demokratik devrimin bir sonuca varmasını ve böylece sosyalist devrim döneminin açılmasını yalnızca sovyetler sağlayabilirler.

Her bir demokratik ve geçiş talebinin proletaryanın mücadelesi içindeki görece ağırlığı, karşılıklı ilişkileri ve sunuluş sıraları her geri ülkenin özellikleri ve özgül koşulları ve önemli ölçüde ülkenin geriliğinin düzeyine göre belirlenir. Bununla beraber tüm geri ül-

kelerde devrimci gelişmenin genel eğilimi, Rusya'daki üç devrimin (1905, 1917 Şubat, 1917 Ekim) sürekli devrim formülüne verdiği kesin anlam çerçevesinde belirlenir.

Komintern, geri ülkelere, güçlü ve ümitvar bir devrimin nasıl çökertilebileceğine klasik bir örnek vermiştir. 1925 - 27 yıllarında Çin'deki kitle ayaklanmalarının fırtınalı kabarışında, Komintern Ulusal Meclis talebini ileri sürmeyi bir yana bırakırken aynı zamanda sovyetlerin kurulmasını da yasaklar. (Stalin'in planına göre, burjuva partisi Koumintang, hem, Ulusal Meclisin hem de sovyetlerin yerini alacaktı.) Kitlelerin Koumintang tarafından ezilmesinden sonra, Komintern Kanton'da karikatür bir sovyet örgütledi. Kanton ayaklanmasının da kaçınılmaz çöküşüyle birlikte, Komintern sanayi proletaryasının tamamen pasif olduğu bir durumda, gerilla savaşı ve köylü sovyetleri yolunu tuttu. Kendini çıkmazda bulan Komintern, Çin - Japon savaşını fırsat bilerek «Sovyet Çin» ini bir kalem oynatışıyla tasfiye edip hem köylü «Kızıl Ordu»yu hem de sözde «Komünist» Partisini aynı Koumintag'a, yani burjuvaziye bağımlı kıldı.

«Demokratik» köle sahiplerinin dostluğu uğruna uluslararası proleter devrime ihanet eden Komintern, aynı zamanda sömürge kitlelerinin kurtuluş mücadelesine de ihanet etmekten geri kalamazdı; hem de kendisinden önce İkinci Enternasyonal'in yaptığından da daha sinsice. Halk Cephesi ve «ulusal savunma» politikasının bir görevi de yüz-milyonlarca sömürge halkını «demokratik» emperyalizmin kurşun askerleri yapmaktır. İnsanlığın en az yarısını kapsayan sömürge ve yarı-sömürge halklarının kurtuluş mücadelesinin bayrağı kesinlikle Dördüncü Enternasyonal'in ellerine geçmiştir.

FAŞİST ÜLKELERDE GEÇİŞ TALEPLERİ PROGRAMI

Komintern'in stratejisini çizenlerin

Hitler'in zaferini sadece Thaelmann'ın zaferi yolunda atılmış bir adım olarak ilan ettikleri günlerden pek farklı bugünkü durum. Thaelmann beş yılı aşkın bir süreden beri Hitler'in hapisanesindedir. Mussolini, İtalya'yı onaltı yıldan fazladır faşizmin zincirine vurmuş bulunuyor.(23) Bu süre içinde İkinci ve Üçüncü Enternasyonal partileri, değil bir kitle hareketini yönetmek, Çar dönemindeki Rus devrimci partileriyle bir dereceye kadar kıyaslanabilecek, ciddi bir yasa-dışı örgüt kurmaktan bile aciz kalmışlardır.

Bu başarısızlıkları faşist ideolojisinin gücüne bağlamak için hiçbir geçerli neden yoktur. (Aslında Mussolini hiçbir zaman herhangi bir ideoloji ortaya sürmemiştir.) Hitler'in «ideolojisi» hiçbir zaman işçileri ciddi olarak kavramamıştır. Bir dönem için faşizmle zehirlenmiş başta orta sınıflar olmak üzere halk kesimlerinin ayılacak yeterli zamanı olmuştur. Zar zor sezinlenilebilen muhalefetin, Protestan ve Katolik kiliseler çerçevesinde kalması, yarı-çılgın ve yarı-soytarı «ırk» ve «kan» teorilerinin gücüyle değil, fakat demokrasi, Sosyal Demokrasi ve Komintern ideolojilerinin korkunç çöküşüyle açıklanabilir.

Paris Kömünü'nün ezilmesinden sonra koyu gerici baskı sekiz yıl kadar egemenliğini sürdürdü. 1905 Rus Devriminin yenilgisinden sonra da emekçi kitleler buna yakın bir süre uyusukluk içinde kalmışlardır.(24) Ancak her iki durumda da varolan, güç ilişkileriyle koşullanmış bir fiziki yenilgiydi. Rusya'da buna ek olarak, proletaryanın deneyimsizliği söz konusu idi. O dönemde Bolşevik hizbi daha üçüncü yıldönümünü kutlamamıştı bile. Oysa önderliğin, biri yetmiş, diğeri yaklaşık onbeş yıldır varolan güçlü partilerden geldiği Almanya'da durum tamamiyle farklı idi. Arkalarında milyonlarca seçmenin bulunduğu bu iki parti de savaş öncesinde moralman felce uğrayarak savaş vermeden teslim oldular. Tarih buna eş bir

felaket kaydetmemiştir. Alman proleter-yası savaşta düşman tarafından kırıl-mamıştır. Kendi partilerinin korkaklığı, alçaklığı, ihanetiyle ezilmiştir. Yaklaşık üç kuşaktır inanç duyduğu herşeye gü-venini yitirmesine hiç de hayret etme-mek gerekir. Hitler'in zaferi de, Musso-lini'yi güçlendirdi.

Devrimci çalışmaların İspanya ve Almanya'daki uzatmalı başarısızlığı, Sosyal Demokrasinin ve Komintern'in canice politikalarının karşılığından baş-ka birşey değildir. Yasa-dışı çalışma için yalnızca kitlelerin sempatisi yeterli ol-mamakta, ileri kesimlerinin de bilinçli coşkusu gerekmektedir. Fakat tarihsel olarak iflas etmiş örgütlerden coşku beklenebilir mi hiç? Sürgündeki ön-derler olarak ortaya çıkanların çoğunlu-ğu ya iliklerine kadar işlemiş olan bir moralsizliğe gömülü Kremlin ve GPU ajanları ya da kaybettikleri mevzileri kendilerine işçilerin bir çeşit mucizeyle iade edeceğini düşleyen sabık Sosyal Demokrat bakanlardır. Bir an için bile bu bayları «anti-faşist» devrimin gele-cekteki liderleri olarak düşünmek ola-naklı mıdır?

Dünya arenasındaki diğer olaylar i-se —Avusturya işçilerinin ezilmesi, İs-panyol devriminin yenilgisi, Sovyet dev-letinin yozlaşması— İtalya ve Almanya'daki devrimci kabarmaya bir yardımda bulunamazdı. Alman ve İtalyan işçileri politik haberler için önemli ölçüde rad-yo yayınlarına güvendiklerinden, açık-ca söylenebilir ki, Thermidorun yalanla-rını aptallık ve küstahlıkla birlikte ya-yan Moskova radyosu, totaliter ülkeler-deki işçilerin moralini kırmakta en güç-lü etmen olmuştur. Diğerlerinde de ol-duğu kadar Stalin, sadece Goebbels'in bir asistanı gibi davranmaktadır.(25)

Aynı zamanda, faşizmin zaferine yol açan sınıf uzlaşmazlıkları faşizmin egemenliğinde de sürerek onu kemir-mektedir. Kitleler her zamankinden da-ha da hoşnutsuzdur. Yüzlerce ve binler-ce adanmış işçi herşeye rağmen yeral-tında devrimci çalışmalarını sürdürmek-

tedirler. Eski geleneklerin ve büyük u-mutların yıkılması deneylerini yaşama-nış yeni bir kuşak öne çıkmıştır. Tota-liter mezar taşının altında karşikon-maz biçimde proleter devrimin ilk to-humları yeşermektedir. Ama gizli ener-jinin açık isyana dönüşebilmesi için, pro-letarya öncüsünün yeni perspektifler, yeni bir program ve yeni bir lekesiz bayrak bulması gereklidir.

Başlıca güçlük burada yatmaktadır. Faşist ülkelerde işçilerin yeni bir prog-rama yönelmesi çok zordur. Bir prog-ram deney ile doğrulanır. Totaliter des-potizm altındaki ülkelerde kesinlikle ek-sik olan da kitle hareketi deneyimidir. Faşist topraklarda devrimci hareketin hız kazanması için, «demokratik» ülke-lerden birinde proletaryanın gerçek bir başarısının gerekeceği pek muhtemel-dir. Mali ya da askeri yıkımın benzer bir etkisi olabilir. Bugün için zorunlu olan, ancak ileride geniş çapta sonuçlar vere-bilecek esas olarak hazırlayıcı propa-ganda faaliyetlerinin yürütülmesidir. Şimdiden kesinlikle söylenebilecek olan, faşist ülkelerde devrimci dalganın, bir kez koptumuydu, bir hamlede yaygın-laşıp asla tekrardan bir çeşit Weimar cesedi canlandırmakla kalmayacağı-dır.(26)

Dördüncü Enternasyonal ile iflasla-rına rağmen yaşayan eski partiler ara-sındaki uzlaşmaz ayrılıklar bu nokta-dan sonra başlamaktadır. Sürgündeki-lerin Halk Cephesi, olanaklı her türlü Halk Cephesi'nin en zararlı ve haince bir çeşididir. Esasında, varolmayan bir liberal burjuvazi ile koalisyon kurmanın aciz özlemini ifade eder. Eğer başarılı olsa idi, proletaryayı İspanya'da olduğu gibi bir dizi yeni yenilgiye sürükleye-cekti. Dolayısıyla, faşizme karşı devrim-ci mücadelenin ilk koşulu, Halk Cephe-sinin teori ve pratiğini amansızca teşhir etmektir.

Elbetteki bu, Dördüncü Enternas-yonal'in kitleleri faşizme karşı seferber edebilmek için demokratik sloganları reddettiği anlamına gelmez. Aksine

let mülkiyetine dönüştürülmüş mülkiyeti savunacaktır. Eğer «Butenko hizbi» yalnızca küçük bir azınlık oluşturan devrimci ögeler, gerçekte pasifçe de olsa, proletaryanın sosyalist çıkarlarını yansıtmaktadırlar. Durmaksızın çoğalan faşist, karşı devrimci ögeler, gittikçe artan bir ahenk içinde dünya emperyalizminin çıkarlarını ifade etmektedirler. Komprador rolüne aday bu kişilerin haklı olarak, düşündükleri, yeni egemen tabakanın ayrıcalıklı durumunu güvence altına alabilmesinin ancak «Batı uygarlığı»nın, yani kapitalizmin özümlemesi adına millileştirmeye, dış ticaretin kollektifleştirilmesine ve tekeline karşı çıkmak ile olanaklı olduğudur. Bu iki uç arasında, ortada, burjuva demokrasisine doğru yönelen, dağınık Menşevik-Sosyal Devrimci-Liberal eğilimler bulunmaktadır.

Sözde «sınıfsız» olan toplumun kendi saflarında da, bürokrasinin içindekilere tamamen benzer gruplaşmaların varlığı şüphe götürmez; ancak bunlar ters oranda olup daha az bir kesinlik taşımaktadırlar: Özellikle kollektif çiftliklerin (kolhozi) zengin kısımlarına özgü bilinçli kapitalist eğilimler gerçekte nüfusun yalnızca küçük bir azınlığını oluşturlar. Ama bu tabaka, genel yoksulluk pahasına kişisel servet biriktirme gibi küçük burjuva eğilimleri için geniş bir taban sağlamakta ve bürokrasi tarafından bilinçli olarak desteklenmektedir.

Derinleşen uzlaşmazlıklar giderek sosyal dengeyi bozmakta ve bugün Stalin'in Bonapartist kliğine indirgenmiş olan Thermidorcu oligarşi, terör yöntemleriyle tutunmaktadır. En son adli iftiralar sola karşı bir darbe amacını taşımaktadır. Sağ muhalefetin önderlerinin de temizlenmesi aynı nedenledir; çünkü bürokrasinin çıkarları, eğilimleri açısından eski Bolşevik Partisi'nin sağ grubu sol bir tehlike oluşturunuyordu. Butenko türünden sağ müttefiklerinden bile korkan Bonapartist kliğin, kendini koruma uğruna Eski Bolşevikler kuşağını

son nefesine kadar katletmesi, devrimci geleneklerin kitleler arasında canlılığının ve aynı zamanda onların artan memnuniyetsizliğin açık kanıtıdır.

Daha dün Moskova Mahkemelerini geçer akçe olarak değerlendiren Batı'nın küçük burjuva demokratları bugün ısrarla «Bugün SSCB'de ne Troçkizm ne de Troçkistler vardır» diye tekrarlamaktadırlar. Ancak açıklayamadıkları, bütün temizlik hareketlerinin niçin özellikle bu tehlikeyle mücadele bayrağı altında sürdürüldüğüdür. Eğer «Troçkizmi» tamamlanmış bir program ve dahası bir örgüt olarak ele alırsak, «Troçkizm»in SSCB'de gayet zayıf olduğu tartışılmaz. Ama onun yıkılmaz gücünün kaynağı, onun yalnızca devrimci geleneği ifade etmekle kalmayıp aynı zamanda Rus işçi sınıfının bugünkü fiili muhalefetini de ifade etmesi gerçeğindedir. İşçilerin bürokrasiye karşı birikmiş sosyal nefretidir. Kremlin kliği açısından «Troçkizm»i teşkil eden. İşçilerin derin fakat ifade olunamayan öfkesi ile Dördüncü Enternasyonal örgütü arasındaki bağdan haklı olarak dehşetle korkmaktadır.

Eski Bolşevikler kuşağıyla orta ve genç nesillerin devrimci temsilcilerinin katledilmesi, politik dengeyi bürokrasinin sağ, burjuva kanadı ve ülkedeki müttefikleri lehine daha da sarsmıştır. Önümüzdeki dönemde, sağ kanattan SSCB'nin sosyalist niteliğinin revizyonunu ve «Batı Uygarlığının» faşist biçimdeki düzenlerine yaklaştırılması için giderek artan kararlılıkta çabalar bekleyebiliriz.

Bu perspektifle, «SSCB'nin savunulması» sorunu somutluk kazanmaktadır. Eğer yarın, diyelim ki burjuva-faşist gruplaşması «Butenko hizbi» iktidarı ele geçirmeye yeltenirse, «Reiss hizbi» kaçınılmaz olarak barikatların karşı saflarında yerini alacaktır. Geçici olarak bu gruplaşma kendini Stalin'in müttefikleri olarak bulsa da Bonapartist kliği değil yine de SSCB'nin toplumsal tabanını yani kapitalistlerden koparılıp dev-

Hitler ile ittifaka girerse, «Reiss hizbi» SSCB'ni askeri müdahaleye karşı ülke içinde ve dünya çapında savunacaktır. Bundan farklı bir tutum ihanettir.

Böylece çok kesin olarak tanımlanmış durumlarda, kapitalist karşıdevrimin açık bir saldırısına karşı bürokrasinin Thermidorcu kesimi ile bir «birleşik cephe» olasılığı peşinen inkar edilememekle birlikte, SSCB'de başlıca politik görev hâlâ aynı **Thermidor bürokrasisinin devrilmesi** olarak kalır. Egemenliğin sürdüğü hergün ekonominin sosyalist öğelerinin temellerini çürütmekte ve kapitalizme geri dönüş olasılığını arttırmaktadır. Stalinist kliğin ajanı ve suç ortağı Komintern de İspanyol devrimini boğar ve uluslararası proletaryanın moralini kırarken tamamen bu yönde hareket etmektedir.

Bürokrasinin esas gücü, faşist ülkelerde de olduğu gibi, bizzat kendisinden değil, kitlelerin umutlarının kırılmasından ve yeni bir perspektifi olmayışından gelir. Stalin'in **politik** aygıtının faşist ülkelerdekinden yalnızca daha başıboş olarak farklı olduğu SSCB'de bugün ancak hazırlayıcı propaganda çalışmaları olanaklıdır. Sovyet işçilerinin devrimci kabarışındaki itici güç, gene faşist ülkelerde olduğu gibi büyük olasılıkla ülke dışından gelecektir. Komintern'e karşı dünya çapında verilen mücadele Stalinist diktatörlüğe karşı mücadelenin bugün için en önemli parçasıdır. GPU içinde **dolaysız** bir dayanağı olmadığı için Komintern'in düşüşünün, Bonapartist kliğin ve tümüyle Thermidorcu bürokrasinin düşüşünden önce geleceğine ilişkin birçok belirti var. (30)

SSCB'de yeni bir devrimci kabarış açıktır ki **toplumsal eşitsizliğe ve politik baskıya karşı mücadele** bayrağı altında başlayacaktır. Kahrolsun bürokrasinin ayrıcalıkları! Kahrolsun Stakhanovizm! Kahrolsun Sovyet aristokrasisi ve onun rütbe ve nişanları! Her tür emek için daha eşit ücretler! (30)

Sendikal özgürlük fabrika komite-

leri toplanma hakkı ve basın özgürlüğü için mücadele, **sovyet demokrasisinin** yeniden doğuşu ve gelişmesi mücadelesi içinde açığa çıkacaktır.

Bürokrasi Hitler-Goebbels usulüyle sınıf organları olan sovyetlerin yerine genel seçim hakları masalını geçirdi. Sovyetlere yalnız özgür demokratik biçimini değil aynı zamanda sınıfsal içeriğini de iade etmek gerekmektedir. Bir zamanlar burjuvazi ve kulakların sovyetlere girişinin yasaklandığı gibi şimdi de **bürokrasi ve yeni aristokrasiyi sovyetlerden atmak** gereklidir. Sovyetlerde yalnızca işçilerin, sıradan kollektif çiftçilerin, köylülerin ve Kızıl Ordu'nun temsilcilerine yer vardır.

Sovyetlerin demokratikleştirilmesi, **sovyet partilerinin yasallaşması** olmadan imkansızdır. İşçiler ve köylüler kendi özgür oylarıyla hangi partileri sovyet partileri olarak tanıdıklarını belirteceklerdir.

Planlı ekonominin, üretici ve tüketicilerin çıkarlarına uygun olarak baştan aşağı düzenlenmesi! Fabrika komitelerine üretimi denetleme hakkı geri verilmelidir. Demokratik olarak örgütlenen tüketim kooperatifi, ürünlerin kalitesini ve fiyatını denetlemelidir.

Kollektif çiftlikler, içindeki işçilerin iradesine ve çıkarlarına uygun olarak yeniden örgütlenmelidir.

Bürokrasinin **gerici uluslararası politikasının** yerini proleter enternasyonalizmi politikası almalıdır. Kremlin'in tüm diplomatik yazışmaları yayınlanmalıdır.

Kahrolsun gizli diplomasi!

Thermidorcu bürokrasinin sahneledi bütün politik yargılamalar, kamuya açık dürüst ve açık yürekli tartışmaların ışığında yeniden gözden geçirilmelidir. Sovyet rejimini canlandırıp sosyalizme doğru gelişmesini güvence altına, yalnızca ezilen kitlelerin muzaffer devrimci ayaklanması olabilir. Sovyet kitlelerinin ayaklanmasına önderlik edecek tek bir parti vardır — Dördüncü Enternasyonal'in Partisi!

Kahrolsun kardeş katili Stalin'in bürokratik çetesi!

Yaşasın Sovyet demokrasisi!

Yaşasın uluslararası sosyalist devrim!

OPORTÜNİZME VE İLKESİZ REVİZYONİZME KARŞI

Fransa'da Leon Blum'un partisinin politikasının tekrardan gösterdiği, reformistlerin tarihin en trajik olaylarından bile ders almadıklarıdır. Fransız Sosyal Demokrasisi, Alman Sosyal Demokrasinin politikasını kölece taklit ederek, aynı felakete yürümektedir. Birkaç on yıl içinde İkinci Enternasyonal, burjuva demokratik rejimle örüldü; gerçekte onun bir parçası haline geldi ve onunla birlikte de çürüyor.

Kapitalizmin krizi, proleter devrimini kesinlikle gündeme koyduğu bir sırada Üçüncü Enternasyonal reformizm yolunu tutmuştur. Komintern'in bugün İspanya ve Çin'deki politikasının, «demokratik» ve «ulusal» burjuvazi önünde yaltaklanma politikasının gösterdiği, artık onun da fazla bir şey öğrenmeye ya da değişmeye yeteneği kalmadığıdır. SSCB'de gerici bir güç haline gelen bürokrasi dünya arenasında devrimci bir rol oynayamaz.

Genel olarak anarko-sendikalizm de aynı türden bir evrim göstermiştir. Fransa'da Leon Jouhaux'un sendikalist bürokrasisi uzun süredir işçi sınıfı içinde burjuvazinin aracı haline gelmiştir.(32) İspanya'da anarko-sendikalizm, görünüşteki devrimciliğini atarak burjuva demokrasisi arabasının yedek tekerleği haline geldi.

Londra Bürosu çevresinde toplanan ortadaki merkezci örgütler, sadece Sosyal Demokrasi'nin veya Komintern'in «sol» uzantılarını temsil etmektedirler.(33) Politik durumu anlayabilmekte ve ondan devrimci sonuçlar çıkarabilmekte tam bir yeteneksizlik göstermişlerdir. Doruk noktaları olan İspanyol POUM devrimci koşullarda devrim-

ci bir çizgi izlemekte tamamiyle başarısız kalmıştır.

Dünya proletaryasının uzun bir dönem içinde uğradığı ağır yenilgiler, resmi örgütleri artan tutuculuğa mahkûm ederken umutları kırılan küçük burjuva «devrimciler» i «yeni yollar» aramaya itti. Gericilik ve çözülme dönemlerinde her zaman olduğu gibi, sahtekarlar ve şarlatanlar her tarafta ortaya çıkar ve devrimci düşüncenin tüm seyrini değiştirmeyi isterler. Geçmişten öğrenmek yerine geçmiş «red» ederler. Bazıları Marksizmin tutarsızlığını keşfederken bazıları da Bolşevizmin çöküşünü ilan ederler. Bazıları ona ihanet edenlerin hata ve suçlarının sorumluluğunu devrimci doktrine yüklerken, başkaları da ani ve mucize türünden bir tedavi sağlamadığı için ilacı lanetler. En cüretlileri sihirli bir değnek bulmayı vadederek, bu bekleyiş süresince sınıf mücadelesinin durdurulmasını salık veriyorlar. Bir takım «yeni ahlak» peygamberleri, ahlaki ilkeler yardımıyla işçi hareketini yenilenmeye hazırlıyorlar. Bu havarilerin çoğu daha savaş meydanına varmadan moralce hasta olmayı becermişlerdir. Böylece «yeni yollar» arama örtüsü altında proletaryaya sunulan, Marx öncesi sosyalizmin arşivlerine çoktandır gömülü eski reçetelerdir. Dördüncü Enternasyonal, İkinci, Üçüncü, Amsterdam(34) ve Anarko-sendikalist Enternasyonal'lere ve merkezci uydularına, reformlardan yoksun reformizme; GPU ile ittifak içinde olan demokrasiye; barıştan yoksun barışseverliğe, burjuvazinin hizmetindeki anarşizme ve devrimden ölesiye korkan «devrimcilere» karşı uzlaşmaz savaş ilan eder. Bütün bu örgütler geleceğin taahhütü değil, geçmişin çürümüş artıklarıdır. Savaş ve devrimler çağı onları yerle bir edecektir.

Dördüncü Enternasyonal ne sihirli değnekler peşinde koşar ne de sihirli değnekler icat eder. Dördüncü Enternasyonal, gerçeği anlamaya, yenilgilerin ardında yatan nedenleri ortaya çı-

karmaya ve bilinçli olarak zafere hazırlanmaya olanak sağlayan tek devrimci öğreti olan Marksizmde kesinlikle yerini alır; proletaryaya iktidarın nasıl fethedileceğini ilk olarak gösteren Bolşevizm'in gelenegini sürdürür. Dördüncü Enternasyonal, sahtekârları, şarlatanları, işe yaramaz ahlak öğretmenlerini süpürüp atar. Sömürü üzerine kurulmuş bir toplumda en yüksek ahlak sosyal devriminkidir. İşçilerin sınıf bilinci, kendi öz güçlerine güvenlerini ve mücadelede özveriye hazır olmalarını arttıran her yöntem geçerlidir. Müsaade edilemez olan yöntemler ise, kendilerini ezenler karşısında, ezilenlere korku ve uysallık yerleştirerek onların karşı çıkış ve başkaldırma ruhlarını ezen ya da kitlelerin iradeleri yerine önderlerininkini; inanç yerine zorlamayı; gerçeğin tahlili yerine demogoji ve iftirayı getirenlerdir. Bundan dolayıdır ki, Marksizmi aşağılaştıran Sosyal Demokrasi ve Bolşevizm'in karşıtı olarak Stalinizm proleter devriminin ve ahlağının amansız düşmanlarıdır.

Gerçeklere dürüstçe bakmak; en kolayına kaçmamak; şeyleri oldukları gibi görmek; ne derece acı da olsa kitlelere doğruyu söylemek; engellerden çekinmemek; önemlilerinde olduğu gibi önemsiz meselelerde de dürüst olmak; programı sınıf mücadelesinin mantığına dayandırmak; eylem anı geldiğinde cesur olmak: İşte Dördüncü Enternasyonal, akıntıya karşı mücadele edebildiğini göstermiştir. Yaklaşan tarihsel dalga onu doruğuna yükseltecektir.

SEKTERLİĞE KARŞI

Proletaryanın tarihte kalmış örgütlerinin ihanetinin etkisi altında Dördüncü Enternasyonal'in dolayında bazı sekter tutumlar ve çeşitli türden gruplaşmalar doğmakta ya da yenilenmektedir. Bunların temelinde kısmi ve geçiş talepleri için, yani işçi kitlelerinin bugün için önde gelen çıkarları ve ihti-

yaçları için mücadeleyi reddetmek yatmaktadır. Sekterlerin devrime hazırlanmaktan anladıkları kendi kendilerini sosyalizmin üstünlüğüne inandırmaktır. Milyonlarca işçinin örgütlendiği «eski» sendikalara sırt çevirmeyi önermektedirler; sanki kitleler günlük sınıf mücadelesi koşullarının dışında bünyesinde süregiden iç mücadeleye karşı kayıtsız kalırlar; sanki onların bu günlük çekişmelerine müdahale etmesizin kitleler kazanılabilir! Burjuva demokrasisi ve faşizm arasına bir ayırım koymayı reddederler; sanki kitlelerin her bakımdan bu farkı hissetmemeleri olabilmışcesine.

Sekterler ancak iki renk arasında bir ayırım yapmağa yeteneklidir: Kızıl ve siyah. Harekete geçmemek için, gerçeği basitleştirirler. Her ikisinin de burjuva niteliğe sahip olduğu gerekçesiyle İspanya'da savaşıyan taraflar arasında ayırım yapmayı reddederler. Aynı nedenle Japonya ile Çin arasındaki savaşta «tarafsız» kalmayı gerekli görürler. SSCB ile emperyalist ülkeler arasındaki temel farkı inkar ederler ve Ekim Devriminin yarattığı yeni mülkiyet biçimlerini Sovyet bürokrasisinin gerici politikalarından ötürü, emperyalizmin saldırılarına karşı savunmayı reddederler. Kitlelerle bağlantı kuramadıklarından, onları, devrimci görüşleri kavramamakla ateşli bir şekilde suçlarlar.

Genel olarak bu kısır politikacıların geçiş talepleri biçiminde bir köprüye gereksinimleri yoktur; zira onlar karşı yakaya geçmeye niyetli değildirler. Kendilerini, o aynı yetersiz soyutlamaların tekrarıyla avutarak düpedüz yerlerinde sayarlar. Onlar için politik olaylar, eylem için değil yorum için bir fırsattırlar. Genel olarak her tür şaşkın ve mucize yaratanlar gibi, sekterler de her adımda gerçekler karşısında sendelediklerinden sürekli bir küskünlük içinde yaşamakta «rejim ve yöntemler» den yakınaparak durmaksızın küçük entrikalar içinde yuvarlanmaktadır. Kendi çevrelerinde genel olarak bir

zorbalık düzeni sürdürürler. Sekterliğin politik yılgınlığı oportünizmin yılgınlığını bir gölge gibi tamamlayarak hiçbir devrimci yol göstermez. Politik eylemde, sekterler oportünistlere ve özellikle merkezilerle Marksizme karşı mücadelede her adımda birleşirler.

Dördüncü Enternasyonal'in kırıntılarından beslenen sekter grup ve kliklerin çoğunluğu, büyük iddialarla «bağımsız» örgütsel varlıklarını sürdürürler, ancak başarı için en küçük şansları yoktur. Bolşevik-Leninistler, vakit harcamaksızın bu grupları sessizce kendi kaderlerine terkederler. Bununla birlikte sekter eğilimler kendi saflarımızda da bulunabilmekte ve bazı kesimlerin çalışmalarında yıkıcı etkileri olmaktadır. Bunlara bir tek gün daha taviz vermek mümkün değildir. Sendikalara ilişkin doğru bir politika, Dördüncü Enternasyonal'e bağlılığın temel bir koşuludur. Kitlelerle bağlantı kurma yollarını aramayan ve bulamayan, bir savaşçı değil fakat parti için bir yükür. Bir program, milyonların devrimci eylemi için formüle edilir, yoksa yazı kurulları ya da tartışma kulüplerinin önderleri için değil, Dördüncü Enternasyonal'in saflarını sekterlikten ve iflah olmaz sekterlerden temizlemek, devrimci başarı için önde gelen bir koşuldur.

Kadın işçiye ve gençliğe yolu aç!

«Önderlerince» tezgahlanan İspanyol devriminin yenilgisini, Halk Cephesi'nin Fransa'da yüz kızartıcı iflası ve Moskova'nın adli dolandırıcılıklarının açığa vurulması ile, topluca bu üç gerçek, Komintern'e tamiri olanaksız bir darbe indirmiş ve aynı zamanda Sosyal Demokrat ve Anarko-sendikalist müttefiklerini de ağır yaralamıştır.

Tabii ki, bu örgütlerin üyelerinin bir hamlede Dördüncü Enternasyonal'e yönelecekleri anlamına gelmez bu. Feci yenilgilere uğramış olan eski kuşak, önemli ölçüde hareketten ayrılacaktır. Zaten Dördüncü Enternasyonal sakat devrimciler, umutsuzluğa düşmüş bürokratlar ve kariyeristler için bir sığı-

nak haline gelmeye kesinlikle karşıdır. Aksine, şu anda eski örgütlerin yönetiminde egemen olan küçük burjuva unsurların partiye sızması olasılığına karşı kesin önleyici tedbirler gereklidir: işçi olmayan ve özellikle sabık parti bürokratı olan adaylar için uzun bir deneme süresi; ilk üç yıl için sorumlu bir mevki almalarının engellenmesi, v.s. Dördüncü Enternasyonal içinde, eski Enternasyonallerin çıbanı olan kariyerizme yer yoktur ve olmayacaktır. Hareketin zararına değil, yalnızca hareket için yaşamak isteyenler bize katılabileceklerdir. Devrimci işçiler [örgütlerine] sahip olduklarını hissetmelidirler. Örgütümüzün kapıları onlara ardına kadar açıktır.

Elbette ki bir zamanlar ön saflarda olan işçiler arasında bile yorgun düşmüş ve hayal kırıklığına uğramış olanlar vardır. Bunlar, en azından önümüzdeki dönem için izleyici olarak kalacaklardır. Bir program ya da örgüt yıprandıkça onu sırtında taşıyan kuşak da onunla birlikte yıpranır. Hareket, geçmişin sorumluluğunu taşımayan gençlikle yeniden canlanır. Dördüncü Enternasyonal, proletaryanın genç kuşağına özel bir önem verir. Bütün politikası ile, gençliğe, kendi öz gücüne ve geleceğe inancı aşılama uğraşır. Ancak gençliğin taze coşkusu ve saldırgan ruhu mücadelede ilk başarıları sağlayabilir ve ancak bu başarılar eski kuşağın en iyi unsurlarını yeniden devrim yoluna kazanabilir. Bu böyle gelmiştir ve böyle gider.

Oportünist örgütler, kendi tabiatları gereği, asıl dikkatlerini işçi sınıfının en üst tabakalarına vermekle hem gençliği hem de kadın işçiyi önemsememektedirler. Ancak kapitalizmin çöküşü, en ağır darbelerini bir ücretli işçi ve ev kadını olarak kadınlara indirmektedir. Dördüncü Enternasyonal'in kesimleri işçi sınıfının en sömürülen tabakalarından, dolayısıyla kadın işçiler arasından destek sağlamalıdır. Burada bağlılığın, esirgemezliğin ve özveride

bulunmaya hazır oluŖun tüklenmez kaynaklarını bulacaklardır. **Kahrolsun bürokrasi ve kariyerizm! Gençliğe yolu aç! Kadın işçinin yanına geç!** Bu sloganlar Dördüncü Enternasyonal'in bayrağında yer alır.

DÖRDÜNCÜ ENTERNASYONAL'İN BAYRAĞI ALTINDA

«Ama Dördüncü Enternasyonal'in yaratılmasının zamanı gelmiş midir» diye soruyor kuşkucular. Ve de bir Enternasyonal'i «suni» alarak yaratmak olanaksızdır, o ancak fevkalade olaylardan doğabilir diyorlar. Bütün bu itirazların gösterdiği yalnızca yeni bir Enternasyonal'i inşa etmek için kuşkucuların işe yaramadıklarıdır. Zaten hiçbir işe de yaramazlar.

Dördüncü Enternasyonal fevkalade olaylardan, proletaryanın tarihte uğradığı en ağır yenilgilerden doğmuştur. Bu yenilgilerin nedeni eski önderliğin yozlaşması ve ihanetidir. Sınıf mücadelesinin kesintiye tahammülü yoktur. Üçüncü Enternasyonal, İkinci Enternasyonal'in peşinden devrim amacı için ölmüştür. Yaşasın Dördüncü Enternasyonal!

Ama kuruluşunu ilan etmenin zamanı gelmiş midir?.. diye diretiyor kuşkucular. Bizim bu soruya yanıtımız, Dördüncü Enternasyonal'in «ilan edilmeye» ihtiyacı olmadığıdır. O, yaşamakta ve mücadele etmektedir. Zayıf mıdır? Evet, halen genç olması nedeniyle safları kalabalık değildir. Ama bu kadrolar geleceğin taahhütleridir. Yeryüzünde bu kadroların dışında adını gerçekten hakkeden tek bir devrimci akım yoktur. Enternasyonal'imiz halen sayıca zayıfsa da öğreti, program, gelenek ve kadrolarının karşılaştırılmaz kararlılığı bakımından güçlüdür. Bunu bugün kavramayanlar şimdilik bir kenara çekilsin. Yarın bu daha da belirgin olacaktır.

Dördüncü Enternasyonal, daha şimdiden Stalinistlerin, Sosyal Demokrat-

ların, burjuva liberallerin ve faşistlerin haklı olarak nefretini üzerine çekmiştir. Hiçbir Halk Cephesi'nin içinde onun yeri yoktur ve olamaz. Burjuvazinin etkilerine bağlı bütün politik gruplaşmalara karşı uzlaşmaz savaş verir. Görevi, kapitalizmin egemenliğini kaldırmaktır. Amacı, sosyalizmdir. Yöntemi, proleter devrimdir.

Örgüt içi demokrasi olmaksızın, devrimci eğitim olmaz. Disiplin olmaksızın devrimci eylem olmaz. Dördüncü Enternasyonal'in iç yapısı **demokratik merkeziyetçilik** ilkelerine dayanır; tartışmada tam özgürlük, eylemde tam birlik.

İnsanlık kültürünün bugünkü krizi, proletaryanın önderlik krizidir. Dördüncü Enternasyonal'de birleşen ileri işçiler, sınıflarına krizden çıkış yolunu göstermektedirler. Proletaryanın ve tüm dünyada ezilenlerin kurtuluş için verdikleri mücadelenin uluslararası deneyimlerine dayalı bir programı ileri sürerler. Onlara lekesiz bir bayrak sunarlar.

Bütün ülkelerin işçileri, —erkek ve kadın— Dördüncü Enternasyonal'in bayrağı altında yerini al! Bu, senin yaklaşan zaferinin bayrağıdır!

AÇIKLAYICI NOTLAR

(1) «Yeni Anlaşma» /New Deal/ Franklin Delano Roosevelt (1882-1945, 1932'den sonra ABD Başkanıydı) yönetiminin 1929 Büyük Buhranının doğurduğu politik sorunlara karşı uygulamaya sokulan plandı, Roosevelt yönetimi birtakım yardım projeleri ve Ulusal Kalkınma Yasası'nda olduğu gibi yasama reformları önerdi. Yeni Anlaşma reformizmi, burjuvaziye, aslında işçilerin haklarını ciddi ölçüde kısıtlarken onlara belirli haklar veriyormuş görünümünü elde etme fırsatını verdi. 1936'da Komünist Partisi, Halk Cephesi'nin (bak. not : 2) Amerika Birleşik Devletleri'ne özgü bir uygulaması olarak Roosevelt'i destekleyip, bağımsız bir işçi partisi için güçlü istek olduğu bir dönemde işçi hareketinin Demokrat Parti'ye zincirlenmesine yardımcı oldu.

(2) **Halk Cephesi ya da Halk Cephesi çizgisi.** İşçi partileri ile liberal kapitalist partilerin koalisyon oluşturması politikası olarak 1935 yıllarında Komünist Enternasyonal'deki sağ sapmaydı. Fransa'da Halk Cephesi hükümeti 1936'da oturma grevlerini ve çeşitli militan eylemleri de kapsamına alan radikalleşmenin doruğunda başa geldi. Fransız Sosyalist Partisi'nin önderi Leon Blum, bu kısa ömürlü hükümetin başbakanı olarak, Fransız işçi sınıfına karşı grev kırıcı bir politika uyguladı ve İspanya'da faşizmin tırmanışına karşı İspanyol işçisinin ve köylüsünün mücadelelerinin en kritik döneminde onlara yardımcı reddetti.

(3) **İspanyol Proletaryasının Yiğit Girişimleri.** 1931'de ağır ekonomik kriz ve halkın yaygın huzursuzluğunun etkisi altında İspanyol Monarşisi düştü ve Cumhuriyet ilan edildi. İspanyol işçi sınıfı, monarşistler ve diğer sağcı ögelerle çok sayıda çatışmada Cumhuriyeti savundu. Ancak, Cumhuriyetçi hükümetler işçi sınıfına karşı eylemlerini sürdürerek, 1931'deki Sevil genel grevini ezdiler ve 1934'de Asturias maden işçilerinin ayaklanmasının bastırılmasında Franko'nun askerlerini kullandılar.

1936'da Franko'nun faşist ayaklanması İspanyayı iç savaşa sürüklediğinde Troçki, İspanyol işçilerinin ve köylülerinin özlemlerini karşılayacak ve onları faşizmi yenmek için seferber edebilecek yolun sosyalist devrim olduğunda ısrar ediyordu. Bu doğrultuda, proleter gücün organları olarak sovyetlerin derhal kurulmasını ileri sürdü. Ama bunun yerine İspanyol solundaki bütün ör-

gütler burjuva Halk Cephesi hükümetine katılarak, ayaklanan kitleleri mücadelelerinde öndersiz bıraktılar. Bu örgütler arasında Sosyalist Parti, Anarşistler, Komünist Parti ve POUM (Marksist Birleşme İçin İşçi Partisi - sabık Troçkistleri de kapsayan sol merkezci örgüt) en geniş olanlardı. İspanyol Devrimi üzerine Troçki'nin görüşleri için **İspanyol Devrimi** (1931 - 39), (Pathfinder Press) yapıtına bakınız.

(4) «**Oturma Grevleri**» Dalgası, Fransa'yla sınırlı kalmadı. Art Preiss'in **İşçilerin Dev Atılımı**'nda gözlemlediği gibi: «oturma grevleri, 1930'lar ortasının uluslararası bir olgusudur. Aynı zamanda bir dizi kapitalist ülkede ortaya çıktı. 1934'de Yugoslavya'da Terbovlje, Macaristan'da Pres, Polonya'da Katowice kömür madenlerinde işçiler umutsuzluk içinde maden çukurlarında verdikleri mücadelede zaferler kazandılar. Aynı yıl Yunanistan'da tütün işçileri bir fabrikaya el koydular. İspanya'da üç bine yakın bakır madeni işçisi 1936'da Huelya maden çukurunda on gün kaldılar. İngiltere, Fransa ve İspanya'da kömür madeni işçileri, Hindistan'da Pondicherry'de tekstil işçileri aynı taktiği başarılı olarak uyguladılar. 1936'da Fransa'da temel endüstrilerde bir milyon işçi aynı anda oturma grevine geçtiler.»

Oturma grevleri özellikle etkin bir taktikti. Üretim yeri, işçiler tarafından işgal edildiğinden, grev kırıcıları işçilerin tümüyle açık bir çatışmaya girmeksizin işyerine giremiyorlardı. Bu militan eylemler dalgası 1937'den sonra giderek azaldı.

(5) **Sanayi Örgütleri Kongresi (CIO).** İlk Amerikan İşçi Federasyonu (AFL) içinde bir komiteydi. Tutucu AFL önderleri, radikalleşen işçileri sanayi kollarının bütününde temsil edecek güçlü yeni örgütlerin kurulması talebine karşı çıkarak 1938'de CIO sendikalarını ihraç ettiler ve bunları kendi ulusal örgütlerini kurmaya zorladılar. Bir dizi birleşme tartışmalarından sonra AFL ve CIO 1955'de birleştiler.

(6) **Komintern** (Komünist ya da Üçüncü Enternasyonal). Lenin'in önderliği altında İkinci Enternasyonal'in devrimci çizgisinin devamı olarak örgütlendi (bak. not : 9). Troçki 1923'de, Stalin'in ve onun temsil ettiği ayrıcalıklı bürokratların egemenliği altına girmeye başlamış olan Komintern'in reformasyonu amacıyla Sol Muhalefeti kurdu. Sol Muhalefet, Stalin'in «tek ülkede sosyalizm»

politikası yerine devrimci enternasyonalizmi ve proleter demokrasisi programını geçirmek için savaştı (bak. not : 28).

1933'de Hitler, ne Alman Sosyal Demokrat ne de Komünist Partisi'nin ciddi bir muhalefeti ile karşılaşmaksızın iktidara geldi. Alman Komünist Partisi'nin iflas etmiş politikasının Komintern'ce benimsenmesi üzerine Troçki ve (1930'da kurulmuş olan) Uluslararası Sol Muhalefet, yeni bir Enternasyonal'in kurulması çağrısında bulundular; Dördüncü Enternasyonal 1938'de kuruldu.

(7) **Phrygian** ya da hürriyet kepi, Fransız Devrimini ve cumhuriyetçiliğini simgeleyen konik bir keptir.

Gamalı Haç, Naziler tarafından Yahudi aleyhtarı «Aryan ırkının zaferi»ni temsil etmek için kullanılmadan önce, dinsel ve mistik bir sembol olarak binlerce yıl kullanılmıştı. Troçki burada, Fransa'da demokrasi altında olduğu kadar, Almanya'da faşist nezaret altında da kapitalizmin çöküşünü karşılaştırmaktadır.

(8) **Josef V. Stalin** (1879 - 1953). 1896'da Rus Sosyal Demokrat Partisi'ne katıldı. 1903 bölünmesinde Bolşeviklerin yanında yer aldı. Lenin'in 1917'de Rusya'ya varmasından önce sağ kanat görüşleri benimsedi: 1922'de parti sekreterliğine seçildi ve parti sekreterliğini güçlü bir mevkiye dönüştürdü. «Tek Ülkede Sosyalizm» bayrağı altında Sovyetler Birliği'nde ayrıcalıklı bürokrasiyi temsil etti. Ölene kadar Sovyetler Birliği'nin fiili diktatörü olarak kaldı.

(9) **Sosyal Demokrasi** (ya da İkinci Enternasyonal), 1864'den 1876'ya Karl Marx'ın önderliğini yaptığı Birinci Enternasyonal'in (ya da Uluslararası Emekçiler Birliği) devamı olarak 1889'da örgütlendi. İkinci Enternasyonal, en güçlü ve nüfuzlu kesimi Alman Sosyal Demokrat Partisi olmak üzere, devrimci ve reformist unsurları bir arada barındıran ulusal Sosyal Demokrat ve İşçi Partilerinin gevşek birliği idi. İlerici rolü, önemli kesimlerinin en temel sosyalist ilkeleri çiğnemesi ve Birinci Dünya Savaşı'nda kendi emperyalist hükümetlerini desteklemesiyle 1914'de son buldu.

(10) **Stalinist Bürokrasi**; Stalin'in Sovyetler Birliği'ndeki tutucu ve ayrıcalıklı sosyal tabakalardan oluşturduğu politik aygıt olarak otoriter yönetimin ve gerici politikasının sürdürülmesini sağladı.

Kapitalist mülkiyet ilişkilerine geri dönülmediğinden Troçki, işçi devletinin emperyalist hükümetlere karşı **kayıtsız şartsız** savunulmasını, aynı zamanda iflas etmiş politikası ile kapitalizme dönüş tehlikesini güçlendiren Stalinist bürokrasiyi söküp atmak için bir politik devrimin gerektiğini savundu.

(11) **Anarko-Sendikalizm**; anarşizmin sendikal alanda tezahürü olarak, parlamenter eyleme ve politik partilere karşı çıkma görüşüne ek olarak

işçi sınıfının kapitalizmin egemenliğinden kurtulması için bağımsız sendikaların yeterli olacağı anlayışını getirir. Anarko-sendikalistler, meslek ya da sanayi sendikalarınca yönetilen yeni bir sosyal düzen hayal ederler. Başlangıçta, anarko-sendikalistler İspanyol solundaki en güçlü gruplaşmaydılar. Ancak Franko'ya karşı verilen mücadeleye önderlik edemeyerek sonuçta burjuva Halk Cephesi hükümetini desteklediler.

(12) **Teknokrasi**, dünya buhranının ilk yıllarında özellikle orta sınıflar içinde ilgi gören bir program ve hareketti. ABD ekonomisini ve parasal düzenini mühendisler ve teknik uzmanlar denetiminde düzenleyerek bunalımın üstesinden gelmeyi ve herkese iş sağlamayı öngörüyordu. Bütün bunlar da sınıf mücadelesi verilmeksizin veya devrim olmaksızın başarılabilecekti. Sonradan hareket sol ve sağ kanatlara bölündü ve bunlardan sağ kanat faşist eğilimler geliştirdi.

(13) **Amerika'nın 60 Ailesi**. (Vanguard Press, 1937) Ferdinand Lundberg'in ABD'de muazzam zengin 60 ailenin ekonomik oligarşisini belgesel olarak anlatan ve çıktığında büyük ilgi gören kitabı, Yazar, yapıtı Zengin ve Aşırı Zengin adıyla 1968'lere kadar getirdi. Buradaki «200 Aile» Fransa'daki ekonomik oligarşiyi tanımlamaktadır.

(14) Troçki'nin en önemli katkılarından biri, Mussolini'nin 1922'de başarısı ile başlayan **faşizmin zaferinin** çözümlenmesi olmuştur. Genelde daha barışçı yöntemlerle egemenliğini sürdürmeyi tercih eden kapitalist sınıf için faşizmin, son koz olduğuna işaret etti.

Faşist hareketin özü, aşırı ve uzun bir toplumsal bunalım döneminde, halkın küçük burjuva kesimlerinin ve lumpen-proletaryanın seferberliğidir. Bu seferberliğin amacı, işçi sınıfı örgütlerinin ve gücünün ezilmesidir.

Faşizm tehlikesine karşı çıkabilmek için Troçki bütün işçi sınıfı örgütlerinin birleşik cephesini, işçi savunma komitelerini ve işçi sınıfının ekonomik ve politik alanlardaki kazançlarının militan savunmasını ileri sürdü.

Troçki'nin birleşik cephe programı Hitler'in 1933'deki zaferinden önce Stalinistlerin Almanya'da uyguladıkları «Üçüncü dönem» ultrasol politikasıyla, İspanya'da Franko'nun zaferinin tamamlandığı 1939 tarihine dek uyguladıkları Halk Cephesi politikalarının bir karşıtıdır. Faşizme karşı mücadele de Troçki'nin programı üzerine daha geniş bilgi için bak. : «Faşizme Karşı Mücadele» (Köz Yayınları). «Faşizm : Nedir ve Nasıl Savaşılır» (Pathfinder Press).

(15) **Stalinist Kollektifleştirme Yöntemleri** : Troçki'nin sanayileşme programıyla alay ettikten sonra 1927'de kulakların «tahıl grevi» ile karşı karşıya kalan Stalin, aniden aynı programı benimsedi. Hazırlıksız olduğundan bu hamle budala-

ca hastalara neden olmakla kalmayıp, insafsızca kollektifleştirmeyi de beraberinde getirdi. Bu amansız tedbirlere karşı gelişen köylü muhalefeti, ülkeyi felaketin ucuna getirdi.

(16) **Şovenizm** terimi, Nicolas Chauvin adında aşırı yurtsever ve Napolyon'a bağlı bir askerin adından gelir. Marksistler bu terimi emperyalizmin savaş çabalarına verilecek herhangi bir desteği tanımlamak için kullanırlar. Birinci Dünya Savaşı sırasında, İkinci Enternasyonal şovenist konumunu «sınıfların ulusal dayanışması sınıf mücadelesinden önemlidir» dogması ile haklı göstermeğe çalıştı. («Savaş ve Dördüncü Enternasyonal» Leon Troçki'nin Yazıları (1933 - 34), Pathfinder Press).

Lenin, Troçki ve Luxemburg gibi enternasyonalistler «yenilgi taraftarı» bir tavır alarak «ulusal savunma»nın gerçekte yalnızca egemen sınıfın çıkarlarının savunulması olduğuna işaret ettiler.

(17) **Ludlow Önergesi**, ABD Anayasasında, savaş ilanından önce derhal referandum yapılmasını zorunlu kılan bir değişiklik önergesiydi. Adını, kararı Kongre'ye ilk sunan kişi olan Louis Ludlow'dan alıyordu. Ludlow önergeyi verirken, Senatör La Follette de benzer bir kararı Senato'ya sunuyordu. 10 Ocak 1938'de Meclis kararı oyladı. Aynı hafta oylamadan önce, Gallup'un yaptığı kamuoyu araştırmayı Amerikan halkının yüzde 72'sinin önergeyi desteklediğini saptadı. Sosyalist İşçi Partisi de, Ludlow önergesini kendi geçiş talepleri programına uygun bir bağlamda destekledi ve «Savaş kararını halk vermelidir» sloganını kullanarak, bu tür bir halk oylaması yönünde ajitasyon kampanyasına girişti.

(18) «**Thermidor**» ayı, Fransız Burjuva Devrimi'nin kabul ettiği yeni takvime göre, Robespierre önderliğinde radikal Jakobinlerin devrim saflarındaki gerici kanat tarafından devrildiği tarihtir; ancak bu tepki eski feodal rejime dönülmesi noktasına varmamıştır. Bu değişime ilişkin en kesin tarih 27 Temmuz 1794'de Robespierre'in idamıdır. Troçki bu terimi tutucu Stalinist bürokrasinin devletleştirilmiş mülkiyet ilişkileri çerçevesinde iktidarı gaspedişini belirtmek için tarihsel bir benzerlik olarak kullanmıştır.

Bu sorunun en son ve en gelişkin çözümlemesi Troçki'nin 1935'de yazdığı «İşçi Devleti, Thermidor ve Bonapartizm», Leon Troçki'nin Yazıları (1934 - 35) yapıtında bulunabilir.

(19) **Epigonlar**, önderlerinin öğretilerini tahrif eden ve çarpıtan müritlerdir. Troçki bu terimi Leninist olduklarını iddia eden Stalinistler için kullanmaktadır.

Demokratik Diktatörlük. 1917 öncesinde, Lenin bir sonraki Rus Devriminin burjuva demokrasisi sınırları içinde, işçi ve köylü temeline dayalı

olacağı görüşündeydi. 1917'de bu görüşün yerine köylülerin desteğinde proletarya diktatörlüğü (işçi devleti) perspektifini ileri sürdü. «Proletarya»nın ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü sorunu üzerine Lenin'in görüşlerindeki evrimi Troçki «**Sürekli Devrim**» yapıtında ve aynı zamanda «Rus Devriminin Üç Kavranılışı» adlı makalesinde/Leon Troçki'nin Yazıları (1939-40) içinde/çizmektedir.

(20) Gerçek anlamı «azınlık» olan **Menşevik** sözcüğü, Rus Sosyal Demokrat Partisi içinde Julius Martov önderliğinde 1963'de Lenin'e muhalefet eden bir grubu tanımlamaktadır. Sonradan reformist sosyalistleri tanımlamak için kullanılmıştır. Menşevikler, Karl Marx'a bağlılık iddia etmekte, ancak çarlığın devrilmesi ve «demokratik cumhuriyet»in kurulabilmesi için işçi sınıfının ilerici burjuvaziyle ittifakının gerektiği görüşündeydiler.

Sosyal Devrimciler, ya da Sosyal Devrimci Parti, 1900'de kuruldu; 101-02'de önceki tüm Narodnik (popülist) akımların politik ifadesi olarak ortaya çıktı. 1917 Devriminden önce köylülük içinde en etkin olan partiydi. Sağ kanadı Kerenski'nin önderliğindeydi. Sol Sosyal Devrimciler Ekim Devrimi'nden hemen sonra Bolşeviklerle bir koalisyon hükümetinde yer aldılar, ancak kısa zamanda «soldan» muhalefete geçerek karşı devrimci eylemler örgütlediler.

İkinci Çin Devrimi'nde (1925-27). Komintern'in Stalin ve Buharin'den oluşan önderliği, Çin Komünist Partisi'nin işçi sınıfının ve köylülüğün bağımsız seferberliğini inkâr ederek bunun yerine çabalarını Sun Yat-Sen tarafından kurulan ve bir küçük burjuva partisi olan Koumintang'ı iktidara getirmek yönünde yoğunlaştırmasında ısrar etti. Bu Koumintang'a tabi kılma politikası, Komintern'in Çin Komünist Partisi'ni üyelerinin kitlelerle olan bağımsız bağlarını kopararak bireyler olarak Koumintang'a katılmaları yolundaki talimatıyla daha da feci sonuçlar doğurdu. 1926'da Koumintang Komintern'e «sempatizan parti» olarak kabul edildi. Nisan 1927'de Koumintang'ın lideri olarak Sun Yat-Sen'i izleyen Çay Kay Şek komünist partili müttefiklerine sırtını dönerek Şangay'da binlerce devrimci işçi ve köylüyü katletti.

(21) **Kadetler** Anayasal Rus Demokratik Partisi, anayasal monarşizme ve ılımlı liberalizme bağlı bir burjuva partiydi ve Milyukov önderliğinde Şubat 1917 sonrası geçici kapitalist hükümetinde egemen rol oynadı. Kadet terimi, partinin adının Rusça başharflerinden gelmektedir.

(22) «**Temmuz Günleri**» (Temmuz 1917) Rus işçi ve askerlerinin yoğun bir ajitasyon ve sabırsızlık dönemiydi. İşçiler ve köylülerin sayısız gösterilerle iktidarı Menşevik ve Sosyal Devrim-

cilerce desteklenen geçici hükümetin elinden almak isteğinin belirtisiydi. Temmuz Günleri.

(23) **Adolf Hitler** (1889-1945) Nasyonal Sosyalist Parti'nin (Naziler) lideriydi. 1923'de Münih'de sahnelediği darbe hareketinin başarısızlığı sonucunda dokuz ayını hapiste geçirdi ve bu süre içinde Mein Kampf'ı («Kavgam») yazdı. Alman Komünist Partisi'nin ve Sosyal Demokrasisi'nin iktidarsız politikalarından yararlanarak 1933'de Almanya'da faşist rejimi yerleştirdi. İkinci Dünya Savaşındaki yenilgisinden sonra intihar etti.

Ernst Thaelmann (1886-1944 ya da 1945) Alman Komünist Partisinin lideri olarak 1923-33 yıllarında Kremlin'in talihsiz politikasını sorgusuz ve uysalca uygulayarak işçi sınıflarını bölmüş ve sonuçta bir tek mücadele bile vermeden Hitler'in iktidara gelmesine seyirci kalmıştır. 1933'de ülkesini terketmek üzereyken Nazilerce yakalandı ve bir toplama kampında öldü.

(24) **Paris Komünü** bir işçi hükümetinin ilk örneğiydi. Bir dizi kanlı savaşla devrilmeden önce, 18 Mart 1871'den 28 Mayıs 1871'e 72 gün iktidarda kalmıştır.

1905, ilk Rus devrimiydi. Rus-Japon savaşından doğan hoşnutsuzluktan patlak vermişti. İşçilerin Çar'ın sarayına yürüdükleri ve üzerlerine ateş açıldığı 5 Ocak St. Petersburg katliamı ile başladı ve Moskova Aralık ayaklanmasının bastırılmasına kadar sürdü. Başarısız devrimi şiddetli baskı izledi. Troçki bu devrimin en önde gelen lideri ve kuramcısıydı.

(25) **Joseph P. Goebbels** (1897-1945). Nazilerin yayın organı «Der Angriff»in kurucusu ve yayıncısı; 1933'ü izleyen dönemde Nazilerin propaganda bakanıydı.

(26) **Weimar**, 1919'da Almanya Cumhuriyet Hükümetinin örgütlendiği küçük bir kasabaydı. Hitler'in 1933'de iktidarı bütününü ele geçirmesiyle Weimar Cumhuriyeti son buldu.

(27) Stalinistlerin 1928'de ilan ettikleri şema-ya göre «**üçüncü dönem**» kapitalizmin son dönemiydi ve yerini kısa sürede Sovyetlere bırakacaktı. Bu çözümlemenden çıkan Komintern'in taktikleri 1928'i izleyen altı yıl süresince aşırı solculuk, maceracılık, sekte «kızıl» sendikalar ve birleşik cepheye muhalefet biçimlerini aldı. 1934'de bir kenara atılan «**üçüncü dönem**»in teori ve pratiği yerini «**Halk Cephesi**» (1935-39) politikasına bıraktı, ancak bu son döneme bir sayı verilmiyordu. «**Birinci dönem**» 1917-24 (kapitalist kriz ve devrimci kabarış) ve «**İkinci dönem**» 1925-28 (kapitalist stabilizasyon) idi.

(28) «**Tek Ülkede Sosyalizm**» 1924'de Stalin tarafından ilan edilen ve daha sonra Komintern'in programı ve taktikleriyle birleştirilen teo-

riydi. Dar ulusçuluk lehine devrimci enternasyonalizmin terkedilmesi için bir ideolojik perde görevini gördü ve Komünist Partilerin dünya ölçüsünde Kremlin'in dış politikasının uysal takipçileri durumuna gelmelerini haklı çıkarmak için kullanıldı. Troçki'nin eleştirisi için, 1928'de yazdığı «**Leninden Sonra Üçüncü Enternasyonal**» (Pathfinder Press) adlı yapıtına bakınız.

(29) **Ignace Reiss** 1937 yazında Stalin ile bağlarını kopararak Dördüncü Enternasyonalcilere katılan GPU ajanıydı. (bak. not : 30) 4 Eylül 1937'de İsviçre'de Lozan yakınlarında GPU ajanları tarafından öldürüldü.

Butenko faşizm saflarına geçen Stalinist diplomat, SSCB'deki yaygın faşist eğilimi temsil ettiğini Roma'da ilan etti.

(30) **GPU**. Aynı zamanda Çeka, NKVD, MVD, KGB gibi adlarla da bilinen Sovyet gizli polisi; SSCB içindeki eylemlerinin yanı sıra, diğer ülkelerdeki anti-Stalinistlerin öldürülmesi ya da kaçırılması gibi görevleri yerine getirdi.

Bonapartizm. Buhran dönemlerinde kendisini birbirine karşıt güçlerden bağımsız bir görünüme yükselten diktatörlük için kullanılan terimdir.

Troçki iki çeşit Bonapartizm tanımlı yaptı: Burjuva bonapartizmi, Sovyet bonapartizmi (bak. **Leon Troçki'nin Yazıları** (1934-35) içinde «İşçi Devleti, Termidor ve Bonapartizm» ve «Bonapartizm ve Faşizm»).

Termidor Bürokrasisi, Bak. not : 10 ve 18.

(31) **Stakhanovizm** : 1936'da Sovyetler Birliği'nde uygulamaya konulan üretimin artırılmasını ve rasyonelleştirilmesini içeren özel bir sistemdi. Yüksek ücret farklılaşmasına ve işçi kitleleri arasında yaygın hoşnutsuzluğa neden olmuştu.

(32) **Leon Jouhaux** (1879-1954) Fransız İşçi Konfederasyonu'nun (CGT) 1909'dan sonraki genel sekreteriydi ve CGT'yi emperyalist savaşın amacı doğrultusunda yönlendirdi (Fransız ulusunun «kutsal birliği»). Rus Devrimine karşı çıktı ve Milletler Topluluğunda Fransız delegesiydi. Daha önceleri anarko-sendikalistti.

(33) **Londra Bürosu** : İkinci ve Üçüncü Enternasyonallere katılmayan ama Dördüncü Enternasyonalin kurulmasına muhalif merkezci partilerin gevşek bir birliğiydi. 1938 yılında üyeleri arasında İngiltere'den İşçi Partisi, İspanya'dan POUM, Almanya'dan SAP ve Fransa'dan PSOP vardı.

(34) **Amsterdam Enternasyonal** 1919'da merkezi Amsterdam olarak yeniden canlandırılan Sosyal Demokrasinin egemen olduğu Uluslararası İşçi Sendikaları Federasyonu'nun popüler adıydı.

ZENSHIN NC-JRCL

NATIONAL COMMITTEE OF
JAPAN REVOLUTIONARY COMMUNIST LEAGUE
2-62-9 Higashi-ikebukuro, Toshima-ku, Tokyo.
Tel. 984-8651. Cables: ZENSHIN SYA TOKYO

PROLETARIOS DE TODOS LOS PAISES, UNOS

COMBATE

libération la gauche

antilles-guyane

éditorial

rouge

la brèche

bimensuel de la ligue marxiste révolutionnaire

INTERNATIONAL

la gauche

Organ der Revolutionären Marxistischen Liga

QUATRIÈME INTERNATIONALE

N° 62-63 ancienne série
N° 11-12 nouvelle série
NOV-DEC. 1973

Red Weekly

ROJO

Suplemento
para la emigración española
de la prensa de
la lliga marxista revolucionaria
(suiza)
con la colaboración
de la lliga comunista revolucionaria
(española)

Was tun

Bandera roja

15 lira

ng VI, Nr. 48 (7/73), 12. Nov. 1973, DM -, 50 Gruppe Internationale Marxisten

SÜREKLI DEV